

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

59. vuosikerta

1. joulukuuta 2016

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

ASETUKSET

- ★ **Komission delegoitu asetus (EU) 2016/2095, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, oliiviöljyn ja uutetun oliiviöljyn ominaisuuksista sekä niiden määrittämismenetelmistä annetun asetuksen (ETY) N:o 2568/91 muuttamisesta** 1
- ★ **Komission asetus (EU) 2016/2096, annettu 30 päivänä marraskuuta 2016, asetuksen (EU) N:o 1254/2009 muuttamisesta tiettyjen perusteiden osalta, joilla jäsenvaltiot saavat poiketa siviili-ilmailun turvaamista koskevista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä⁽¹⁾** 7
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2097, annettu 30 päivänä marraskuuta 2016, täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta niiden määrien osalta, joista alkaen eräistä hedelmistä ja vihanneksista kannetaan lisätullia** 9
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2098, annettu 30 päivänä marraskuuta 2016, kiinteistä tuontiarvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi 12

PÄÄTÖKSET

- ★ **Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2016/2099, annettu 23 päivänä marraskuuta 2016, Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotosta (Viron hakemuksen johdosta – EGF/2016/003 EE/öljy ja kemikaalit)** 14
- ★ **Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/2100, annettu 30 päivänä marraskuuta 2016, sen määrittämisestä, että Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kolumbian ja Perun välisen kauppasopimuksen sisältämän banaaneja koskevan vakautusmekanismin mukaisen etuustullin väliaikainen suspendoiminen ei ole tarpeen Perusta peräisin olevien banaanien tuonnissa vuonna 2016** 16

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

III Muut säädökset

EUROOPAN TALOUSALUE

- ★ EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 260/15/KOL, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2015, Síminnille myönnetystä väitetyistä valtiontuesta laajakaistapalveluiden kehittämiseksi Islannin haja-asutusalueilla (Islanti) [2016/2101] 18

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

KOMISSION DELEGOITU ASETUS (EU) 2016/2095,

annettu 26 päivänä syyskuuta 2016,

oliiviöljyn ja uutetun oliiviöljyn ominaisuuksista sekä niiden määrittämismenetelmistä annetun asetuksen (ETY) N:o 2568/91 muuttamisesta

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 75 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission asetuksessa (ETY) N:o 2568/91 ⁽²⁾ määritellään oliiviöljyn ja oliivin puristemassaöljyn fysikaalis-kemialliset ja aistinvaraiset ominaisuudet sekä kyseisten ominaisuuksien määrittämismenetelmät. Kyseiset menetelmät ja öljyjen ominaisuuksiin liittyvät raja-arvot saatetaan säännöllisesti ajan tasalle ottaen huomioon asiantuntijakemistien lausunnot ja kansainvälisen oliivineuvoston (IOC) puiteissa tehty työ.
- (2) IOC:n vahvistamien uusimpien kansainvälisten standardien täytäntöönpanon varmistamiseksi unionin tasolla olisi mukautettava asetuksen (ETY) N:o 2568/91 liitteessä I vahvistettuja rasvahappojen etyyliestereiden ja heptadekaani-, heptadekeeni- ja eikoseenihappojen sekä erityisen ekstinktiokertoimen (aallonpituudella 270 nm) raja-arvoja. Samaan aikaan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi IOC:n standardissa käytetyn puhtaus- ja laatuparametrien esitystavan kanssa olisi kyseinen esitystapa otettava käyttöön mainitussa liitteessä.
- (3) Sen vuoksi asetusta (ETY) N:o 2568/91 olisi muutettava,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (ETY) N:o 2568/91 liite I tämän asetuksen liitteessä olevalla tekstillä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ Komission asetus (ETY) N:o 2568/91, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1991, oliiviöljyn ja uutetun oliiviöljyn ominaisuuksista sekä niiden määrittämismenetelmistä (EYVL L 248, 5.9.1991, s. 1).

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 26 päivänä syyskuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

LIITE

"LIITE I

OLIIVIÖLJYJEN OMINAISUUDET

Laatuominaisuudet

Luokka	Happopitoisuus (%) (*)	Peroksidiluku mEq O ₂ /kg (*)	K ₂₃₂ (*)	K ₂₆₈ tai K ₂₇₀ (*)	δ-K (*)	Aistinvarainen arvio		Rasvahappojen etyyliesterit mg/kg (*)
						Virheen mediaani (Md) (*)	Hedelmäisyyden mediaani (Mf) (*)	
1. Ekstra-neitsytoliiviöljy	≤ 0,8	≤ 20	≤ 2,50	≤ 0,22	≤ 0,01	Md = 0	Mf > 0	≤ 35
2. Neitsytoliiviöljy	≤ 2,0	≤ 20	≤ 2,60	≤ 0,25	≤ 0,01	Md ≤ 3,5	Mf > 0	—
3. Lamppuoliiviöljy	> 2,0	—	—	—	—	Md > 3,5 ⁽¹⁾	—	—
4. Jalostettu oliiviöljy	≤ 0,3	≤ 5	—	≤ 1,25	≤ 0,16	—	—	—
5. Jalostetusta oliiviöljystä ja neitsytoliiviöljystä valmistettu oliiviöljy	≤ 1,0	≤ 15	—	≤ 1,15	≤ 0,15	—	—	—
6. Raaka oliivin puristemassaöljy	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Jalostettu oliivin puristemassaöljy	≤ 0,3	≤ 5	—	≤ 2,00	≤ 0,20	—	—	—
8. Oliivin puristemassaöljy	≤ 1,0	≤ 15	—	≤ 1,70	≤ 0,18	—	—	—

(¹) Virheen mediaani voi olla enintään 3,5, kun hedelmäisyyden mediaani on 0.

Puhtausominaisuudet

Luokka	Rasvahappojen pitoisuus (1)						Transoleiiniisomeerien summa (%)	Translinoliisomeerien ja translinoleeniisomeerien summa (%)	Stigmastadienit mg/kg (2)	HPLC:llä määritetyn ja teoreettisesti lasketun ECN42:n välinen ero	2-glyceryylimonopalmiitaatti (%)
	Myristiinihappo (%)	Linoleeni-happo (%)	Arakidoni-happo (%)	Eiko-seeni-happo (%)	Beheeni-happo (%)	Lignose-riini-happo (%)					
1. Ekstra-neitsytoliiviöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,2	≤ 0,9 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus ≤ 14 %
											≤ 1,0 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus > 14 %
2. Neitsytoliiviöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,2	≤ 0,9 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus ≤ 14 %
											≤ 1,0 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus > 14 %
3. Lamppuoliiviöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,10	≤ 0,10	≤ 0,50	≤ 0,3	≤ 0,9 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus ≤ 14 %
											≤ 1,1 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus > 14 %
4. Jalostettu oliiviöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,30	—	≤ 0,3	≤ 0,9 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus ≤ 14 %
											≤ 1,1 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus > 14 %
5. Jalostetusta oliiviöljystä ja neitsytoliiviöljystä valmistettu oliiviöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,30	—	≤ 0,3	≤ 0,9 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus ≤ 14 %
											≤ 1,0 jos palmitiinihapon kokonaisprosenttiosuus > 14 %
6. Raaka oliivin puristemassaöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,30	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,10	—	≤ 0,6	≤ 1,4
7. Jalostettu oliivin puristemassaöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,30	≤ 0,20	≤ 0,40	≤ 0,35	—	≤ 0,5	≤ 1,4
8. Oliivin puristemassaöljy	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,30	≤ 0,20	≤ 0,40	≤ 0,35	—	≤ 0,5	≤ 1,2

Luokka	Sterolikoostumus						Kokonaissterolit (mg/kg)	Erytrodioli ja uvaoli (%) (**)	Vahat mg/kg (**)
	Kolesteroli (%)	Brassikasteroli (%)	Kampesteroli ⁽³⁾ (%)	Stigmasteroli (%)	Näenn. β-sitosterolipit. (%) ⁽⁴⁾	δ-7- stigmasterolenoli ⁽³⁾ (%)			
1. Ekstra-neitsytoliiviöljy	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 150$
2. Neitsytoliiviöljy	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 150$
3. Lamppuoliiviöljy	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	—	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5 ⁽⁵⁾	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 300$ ⁽⁵⁾
4. Jalostettu oliiviöljy	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 350$
5. Jalostetusta oliiviöljystä ja neitsytoliiviöljystä valmistettu oliiviöljy	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 350$
6. Raaka oliivin puristemassaöljy	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	—	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 2 500	> 4,5 ⁽⁶⁾	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} > 350$ ⁽⁶⁾
7. Jalostettu oliivin puristemassaöljy	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 800	> 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} > 350$
8. Oliivin puristemassaöljy	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 600	> 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} > 350$

⁽¹⁾ Muiden rasvahappojen pitoisuus (%): palmitiinihappo: 7,50-20,00; palmitoleiinihappo: 0,30-3,50; heptadekaanihappo: ≤ 0,40; heptadekeenihiappo: ≤ 0,60; steariinihappo: 0,50-5,00; oleiinihappo: 55,00-83,00; linolihappo: 2,50-21,00.

⁽²⁾ Isomeerien kokonaismäärä, joka voidaan (tai jota ei voida) erottaa kapillaarikolonnin avulla.

⁽³⁾ Ks. tämän liitteen lisäys.

⁽⁴⁾ Näenn. β-sitosterolipit: δ-5,23-stigmastadienoli + klerosteroli + β-sitosteroli + sitostanoli + δ-5-avenasteroli + δ-5,24-stigmastadienoli.

⁽⁵⁾ Kun öljyn vahapitoisuus on 300–350 mg/kg, sitä pidetään lamppuöljynä, jos alifaattisten alkoholien kokonaispitoisuus on enintään 350 mg/kg tai jos erytrodioli- ja uvaolipitoisuus on enintään 3,5 prosenttia.

⁽⁶⁾ Kun öljyn vahapitoisuus on 300–350 mg/kg, öljyä pidetään raakana oliivin puristemassaöljynä, jos alifaattisten alkoholien kokonaispitoisuus on yli 350 mg/kg ja jos erytrodioli- ja uvaolipitoisuus on yli 3,5 prosenttia.

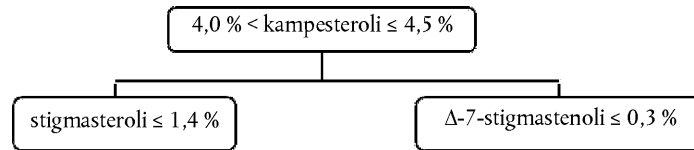
Huomautukset:

- Analyytitulokset on ilmaistava yhtä monen desimaalin tarkkuudella kuin kunkin ominaisuuden osalta esitetään. Viimeinen luku on pyöristettävä yhdellä yksiköllä ylöspäin, jos sitä seuraava luku on suurempi kuin 4.
- Jos öljyn yksikin ominaisuus poikkeaa annetuista arvoista, sen luokka muutetaan tai todetaan, ettei se täytä tässä asetuksessa säädettyjä puhtausvaatimuksia.
- Öljyyn laatuun viittaavat tähdellä (*) merkityt ominaisuudet tarkoittavat seuraavaa: lamppuoliiviöljyn ei tarvitse täyttää kaikkia raja-arvoja koskevia vaatimuksia samanaikaisesti, – jos neitsytoliiviöljy ei täytä jotain raja-arvoa koskevaa vaatimusta, öljyn luokka muutetaan, mutta se säilyy edelleen luokiteltuna johonkin neitsytoliiviöljyluokista.
- Kaksi tähteä (**) oliiviöljyn jonkin laatuominaisuuden kohdalla tarkoittaa, että oliivin puristemassaöljyjen ei tarvitse täyttää kaikkia raja-arvoja koskevia vaatimuksia samanaikaisesti.

Lisäys

PÄÄTÖKSENTEKOJÄRJESTELMÄ

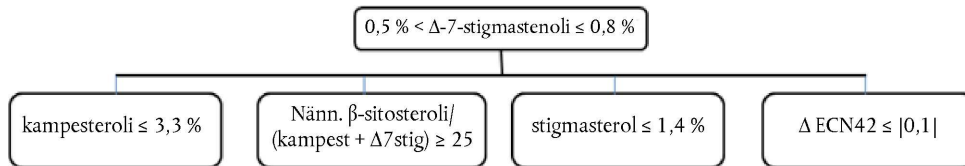
Kampesterolia koskeva päätöksentekokaavio neitsytoliiviöljyä ja ekstra-neitsytoliiviöljyä varten:

Muiden parametrien on vastattava asetuksen mukaisia rajoja.

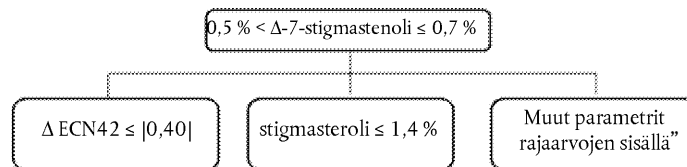
δ-7- stigmastenolia koskeva päätöksentekojärjestelmä:

— ekstra-neitsytoliiviöljyä ja neitsytoliiviöljyä varten

Muiden parametrien on vastattava asetuksen mukaisia rajoja.

— oliivin puristemassaöljyä varten (raaka ja jalostettu)

KOMISSION ASETUS (EU) 2016/2096,**annettu 30 päivänä marraskuuta 2016,****asetuksen (EU) N:o 1254/2009 muuttamisesta tiettyjen perusteiden osalta, joilla jäsenvaltiot saavat poiketa siviili-ilmailun turvaamista koskevista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta 11 päivänä maaliskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 4 artiklan 4 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission asetuksen (EU) N:o 1254/2009 ⁽²⁾ soveltamisesta saatu kokemus on osoittanut, että on tarpeen selkeyttää riskinarviointia koskevaa vaatimusta ja esittää täsmällisemmin tiettyihin asetuksessa lueteltuihin ilmaliikenteen luokkiin kuuluvat lentotoiminnan lajit, jotta voidaan parantaa oikeudellista selkeyttä ja välttää toisistaan poikkeavat lainsäädännön tulkinnat.
- (2) Poikkeuksellisissa tapauksissa ja lennon tarkoituksen perusteella jäsenvaltioilla tulisi olla mahdollisuus poiketa asetuksessa (EU) N:o 1254/2009 vahvistetuista painorajoituksista tiettyjen lentotoiminnan lajien osalta. Näiden poikkeusten olisi perustuttava tapauskohtaisiin riskinarviointeihin, ja niissä olisi annettava muille jäsenvaltioille, joihin tällaiset lennot suuntautuvat, mahdollisuus vaatia ennakoilmoitusta tai -hyväksyntää.
- (3) Sen vuoksi asetusta (EU) N:o 1254/2009 olisi muutettava.
- (4) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat asetuksen (EY) N:o 300/2008 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EU) N:o 1254/2009 seuraavasti:

1) Korvataan 1 artiklan ensimmäinen virke seuraavasti:

”Jäsenvaltiot voivat poiketa asetuksen (EY) N:o 300/2008 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä lentoasemilla tai lentoasemien merkityillä alueilla, joilla harjoitetaan ainoastaan seuraavanlaista lentotoimintaa, jos tällaiset vaihtoehtoiset toimenpiteet tarjoavat toimivaltaisen viranomaisen hyväksymän riskinarvioinnin perusteella riittävän suojan.”

2) Korvataan 1 artiklan 3 alakohta seuraavasti:

”3. valtion ilma-alusten lennot, sotilas- ja lainvalvontalennot”

3) Korvataan 1 artiklan 10 kohta seuraavilla 10, 11 ja 12 kohdalla:

”10. yrityksen liiketoiminnan harjoittamiseen liittyvät lennot oman henkilökunnan ja muiden kuin maksavien matkustajien ja tavaroiden kuljettamiseksi yrityksen omistamilla ilma-aluksilla, joiden suurin sallittu lento-ohjainpaino on alle 45 500 kilogrammaa;

⁽¹⁾ EUVL L 97, 9.4.2008, s. 72.

⁽²⁾ Komission asetus (EU) N:o 1254/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2009, perusteista, joilla jäsenvaltiot saavat poiketa siviili-ilmailun turvaamista koskevista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä (EUVL L 338, 19.12.2009, s. 17).

11. yrityksen liiketoiminnan harjoittamiseen liittyvät lennot yrityksen lentotoiminnan harjoittajalta kirjallisella sopimuksella kokonaan vuokraamalla tai leasing-sopimuksella hankkimilla ilma-aluksilla, joiden suurin sallittu lentoonlähtöpaino on alle 45 500 kilogrammaa, oman henkilökunnan ja muiden kuin maksavien matkustajien ja tavaroiden kuljettamiseksi;
12. lennot ilma-aluksen omistajan ja muiden kuin maksavien matkustajien ja tavaroiden kuljettamiseksi ilma-aluksilla, joiden suurin sallittu lentoonlähtöpaino on alle 45 500 kilogrammaa.”

4) Lisätään 1 artiklaan kohta seuraavasti:

”Sellaisten 10, 11 ja 12 kohdassa tarkoitettujen lentojen osalta, joilla ilma-aluksen suurin sallittu lentoonlähtöpaino kuitenkin on 45 500 kilogrammaa tai enemmän, toimivaltainen viranomainen voi poikkeustapauksissa ja kuhunkin yksittäiseen tapaukseen liittyvän riskinarvioinnin perusteella poiketa näille lentotoiminnan lajeille vahvistetusta painorajoituksesta. Jäsenvaltiot, joihin suuntautuu tällaisia lentoja, joilla ilma-aluksen suurin sallittu lentoonlähtöpaino on 45 500 kilogrammaa tai enemmän, voivat vaatia ennakoilmoitusta ja siihen mahdollisesti liitettävää jäljennöstä suoritetusta riskinarvioinnista, tai ennakkohyväksyntää. Ennakoilmoitusta tai -hyväksyntää koskeva vaatimus on toimitettava kirjallisena kaikille muille jäsenvaltioille.”

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/2097,**annettu 30 päivänä marraskuuta 2016,****täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta niiden määrien osalta, joista alkaen eräistä hedelmistä ja vihanneksista kannetaan lisätullia**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 183 artiklan b alakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 543/2011 ⁽²⁾ säädetään sen liitteessä XVIII lueteltujen tuotteiden tuonnin valvonnasta. Valvonta tapahtuu komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 ⁽³⁾ 308 d artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.
- (2) Uruguayin kierroksen monenvälisen kauppaneuvottelujen yhteydessä tehdyn maatalous sopimuksen ⁽⁴⁾ 5 artiklan 4 kohdan soveltamiseksi ja vuosilta 2013, 2014 ja 2015 saatavilla olevien viimeisimpien tietojen perusteella olisi muutettava määrää, josta alkaen tietyistä hedelmistä ja vihanneksista kannetaan lisätullia 1 päivästä marraskuuta 2016 alkaen.
- (3) Sen vuoksi täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 543/2011 olisi muutettava. Luettavuuden vuoksi mainitun asetuksen liite XVIII olisi korvattava kokonaisuudessaan.
- (4) Koska on tarpeen varmistaa, että tätä toimenpidettä sovelletaan mahdollisimman pian päivitettyjen tietojen saataville asettamisen jälkeen, tämän asetuksen olisi tultava voimaan päivänä, jona se julkaistaan,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 liite XVIII tämän asetuksen liitteellä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 543/2011, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2011, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta (EUVL L 157, 15.6.2011, s. 1).

⁽³⁾ Komission asetus (ETY) N:o 2454/93, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1993, tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä (EYVL L 253, 11.10.1993, s. 1).

⁽⁴⁾ EYVL L 336, 23.12.1994, s. 22.

LIITE

"LIITE XVIII

LISÄTUONTITULLIT: IV OSASTON I LUVUN 2 JAKSO

Tavaran kuvauksen sanamuotoa on pidettävä ainoastaan ohjeellisena, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhdistetyn nimikkeistön tulkintasääntöjen soveltamista. Lisätullien soveltamisala määräytyy tässä liitteessä CN-koodien sisällön mukaan, sellaisina kuin ne ovat tämän asetuksen antamishetkellä.

Järjestysnumero	CN-koodi	Tavaran kuvaus	Soveltamisjakso	Kynnystaso (tonnia)
78.0015	0702 00 00	Tomaatit	1. lokakuuta 2016–31. toukokuuta 2017	459 296
78.0020			1. kesäkuuta 2016–30. syyskuuta 2016	33 923
78.0065	0707 00 05	Kurkut	1. toukokuuta 2016–31. lokakuuta 2016	20 972
78.0075			1. marraskuuta 2016–30. huhtikuuta 2017	15 253
78.0085	0709 91 00	Latva-artisokat	1. marraskuuta 2016–30. kesäkuuta 2017	7 597
78.0100	0709 93 10	Kesäkurpitsat	1. tammikuuta 2017–31. joulukuuta 2017	143 275
78.0110	0805 10 20	Appelsiinit	1. joulukuuta 2016–31. toukokuuta 2017	269 562
78.0120	0805 20 10	Klementiinit	1. marraskuuta 2016 alkaen helmikuun 2017 loppuun	72 334
78.0130	0805 20 30 0805 20 50 0805 20 70 0805 20 90	Mandariinit (myös tangeriinit ja satsumat); wilkingit ja muut niiden kaltaiset sitrushedelmähybridit	1. marraskuuta 2016 alkaen helmikuun 2017 loppuun	86 651
78.0155	0805 50 10	Sitruunat	1. kesäkuuta 2016–31. joulukuuta 2016	293 087
			1. kesäkuuta 2017–31. joulukuuta 2017	333 424
78.0160			1. tammikuuta 2017–31. toukokuuta 2017	231 536
78.0170	0806 10 10	Syötäväksi tarkoitetut viinirypäleet	21. heinäkuuta 2016–20. marraskuuta 2016	70 580
78.0175	0808 10 80	Omenat	1. tammikuuta 2017–31. elokuuta 2017	503 266
78.0180			1. syyskuuta 2016–31. joulukuuta 2016	54 155
			1. syyskuuta 2017–31. joulukuuta 2017	260 376

Järjestysnumero	CN-koodi	Tavaran kuvaus	Soveltamisjakso	Kynnystaso (tonnia)
78.0220	0808 30 90	Päärynät	1. tammikuuta 2017–30. huhtikuuta 2017	239 571
78.0235			1. heinäkuuta 2016–31. joulukuuta 2016	118 018
			1. heinäkuuta 2017–31. joulukuuta 2017	23 307
78.0250	0809 10 00	Aprikoosit	1. kesäkuuta 2016–31. heinäkuuta 2016	4 939
78.0265	0809 29 00	Kirsikat (muut kuin hapankirsikat)	21. toukokuuta 2016–10. elokuuta 2016	29 166
78.0270	0809 30	Persikat, myös nektariinit	11. kesäkuuta 2016–30. syyskuuta 2016	3 849
78.0280	0809 40 05	Luumut	11. kesäkuuta 2016–30. syyskuuta 2016	18 155”

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/2098,**annettu 30 päivänä marraskuuta 2016,****kiinteistä tuontiarvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta 7 päivänä kesäkuuta 2011 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 136 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 543/2011 säädetään Uruguayn kierroksen monenvälisen kauppaneuvottelujen tulosten soveltamiseksi perusteista, joiden mukaan komissio vahvistaa kolmansista maista tapahtuvan tuonnin kiinteät arvot mainitun asetuksen liitteessä XVI olevassa A osassa luetelluille tuotteille ja ajanjaksoille.
- (2) Kiinteä tuontiarvo lasketaan joka työpäivä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 136 artiklan 1 kohdan mukaisesti ottaen huomioon päivittäin vaihtuvat tiedot. Sen vuoksi tämän asetuksen olisi tultava voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 136 artiklassa tarkoitetut kiinteät tuontiarvot vahvistetaan tämän asetuksen liitteessä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2016.

*Komission puolesta,
puheenjohtajan nimissä
Jerzy PLEWA
Pääjohtaja*

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ EUVL L 157, 15.6.2011, s. 1.

LIITE

Kiinteät tuontiarvot tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi

(EUR/100 kg)			
CN-koodi	Kolmansien maiden koodi ⁽¹⁾	Kiinteä tuontiarvo	
0702 00 00	MA	89,3	
	TR	95,4	
	ZZ	92,4	
0707 00 05	MA	64,3	
	TR	151,7	
	ZZ	108,0	
0709 93 10	MA	94,4	
	TR	144,1	
	ZZ	119,3	
0805 20 10	MA	69,2	
	TR	71,7	
	ZA	138,5	
	ZZ	93,1	
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	JM	114,6	
	MA	63,3	
	PE	95,4	
	TR	80,2	
	ZZ	88,4	
	0805 50 10	CL	90,0
		TR	85,5
ZZ		87,8	
0808 10 80	US	100,7	
	ZA	195,4	
	ZZ	148,1	
0808 30 90	CN	81,2	
	TR	133,1	
	ZZ	107,2	

⁽¹⁾ Kolmansien maiden kanssa käytävää ulkomaankauppaa koskevista yhteisön tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 471/2009 täytäntöönpanosta maa- ja alueluokituksen ajan tasalle saattamisen osalta 27 päivänä marraskuuta 2012 annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1106/2012 (EUVL L 328, 28.11.2012, s. 7) vahvistettu maanimikkeistö. Koodi "ZZ" tarkoittaa "muuta alkuperää".

PÄÄTÖKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2016/2099,

annettu 23 päivänä marraskuuta 2016,

Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotosta (Viron hakemuksen johdosta – EGF/2016/003 EE/öljy ja kemikaalit)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottavat huomioon Euroopan globalisaatiorahastosta (2014–2020) ja asetuksen (EY) N:o 1927/2006 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1309/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 15 artiklan 4 kohdan,

ottavat huomioon talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta 2 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen ⁽²⁾ ja erityisesti sen 13 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan globalisaatiorahasto, jäljempänä 'EGR', pyrkii tarjoamaan tukea globalisaatiosta johtuvien maailmankaupan huomattavien rakenteellisten muutosten, maailmanlaajuisen rahoitus- ja taluskriisin jatkumisen taikka uuden maailmanlaajuisen rahoitus- ja taluskriisin vuoksi työttömiksi jääneille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille, joiden työskentely on loppunut, ja auttamaan heitä palaamaan työmarkkinoille.
- (2) EGR ei saa ylittää 150 miljoonan euron vuotuista enimmäismäärää (vuoden 2011 hintoina), kuten neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 1311/2013 ⁽³⁾ 12 artiklassa säädetään.
- (3) Viro toimitti 11 päivänä toukokuuta 2016 hakemuksen EGR:n varojen käyttöönotosta Eesti Energia AS:n, Nitrofert AS:n ja Viru Keemia Grupp AS:n Virossa toteuttamien työntekijävähennysten vuoksi. Sitä on täydennetty lisätiedoin asetuksen (EU) N:o 1309/2013 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Hakemus on asetuksen (EU) N:o 1309/2013 13 artiklassa säädettyjen EGR:n rahoitustuen vahvistamista koskevien vaatimusten mukainen.
- (4) Asetuksen (EU) N:o 1309/2013 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti Viron hakemus voidaan kelpuuttaa, koska työntekijävähennyksillä on vakava vaikutus työllisyyteen ja paikalliseen ja alueelliseen talouteen.
- (5) Tämän vuoksi EGR:stä olisi otettava käyttöön 1 131 358 euroa rahoitustuen myöntämiseksi Viron hakemuksen perusteella.
- (6) Jotta EGR:n varat saataisiin käyttöön mahdollisimman nopeasti, tätä päätöstä olisi sovellettava siitä päivästä, jona se hyväksytään,

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 855.

⁽²⁾ EUVL C 373, 20.12.2013, s. 1.

⁽³⁾ Neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 1311/2013, annettu 2 päivänä joulukuuta 2013, vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 884).

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Otetaan Euroopan globalisaatiorahastosta käyttöön 1 131 358 euroa maksusitoumusmäärärahoina ja maksumäärärahoina osana varainhoitovuotta 2016 koskevaa Euroopan unionin yleistä talousarviota.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Sitä sovelletaan 23 päivästä marraskuuta 2016.

Tehty Strasbourgissa 23 päivänä marraskuuta 2016.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

M. SCHULZ

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

I. KORČOK

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2016/2100,**annettu 30 päivänä marraskuuta 2016,****sen määrittämisestä, että Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kolumbian ja Perun välisen kauppasopimuksen sisältämän banaaneja koskevan vakautusmekanismin mukaisen etuustullin väliaikainen suspendoiminen ei ole tarpeen Perusta peräisin olevien banaanien tuonnissa vuonna 2016**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kolumbian ja Perun välisen kauppasopimuksen kahdenvälisen suojalausekkeen ja banaaneja koskevan vakautusmekanismin täytäntöönpanosta 15 päivänä tammikuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 19/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 15 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kolumbian ja Perun välisessä kauppasopimuksessa, jota on sovellettu väliaikaisesti Kolumbian osalta 1 päivästä elokuuta 2013 ja Perun osalta 1 päivästä maaliskuuta 2013, otetaan käyttöön banaaneja koskeva vakautusmekanismi.
- (2) Mainitun mekanismin ja asetuksen (EU) N:o 19/2013 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen jälkeen, kun jostakin asianomaisesta maasta peräisin oleville tuoreille banaaneille (Euroopan unionin yhdistetyn nimikkeistön nimike 0803 90 10, 1.1.2012) määritetty kynnystuontimäärä ylittyy, komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksen, jonka nojalla se voi joko väliaikaisesti suspendoida kyseessä olevasta maasta peräisin olevien banaanien tuontiin sovellettavan etuustullin tai päättää, että tällainen suspendointi ei ole aiheellinen.
- (3) Komissio tekee päätöksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 ⁽²⁾ 8 artiklan mukaisesti yhdessä sen 4 artiklan kanssa.
- (4) Perusta peräisin olevien tuoreiden banaanien tuonti Euroopan unioniin ylitti sille edellä mainitussa sopimuksessa määritetyn 90 000 tonnin kynnysarvon 24 päivänä lokakuuta 2016.
- (5) Asetuksen (EU) N:o 19/2013 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissio tarkasteli tässä yhteydessä kyseisen tuonnin vaikutusta banaanien markkinatilanteeseen Euroopan unionissa voidakseen päättää, olisiko etuustulli suspendoitava vai ei. Tätä varten komissio tarkasteli kyseisen tuonnin vaikutusta unionin hintatasoon, muista lähteistä peräisin olevan tuonnin kehitykseen ja unionin tuoreiden banaanien markkinoiden yleiseen vakauteen.
- (6) Perusta peräisin olevien tuoreiden banaanien tuonnin ylittäessä sille vuodeksi 2016 määritetyn kynnysarvon sen osuus Euroopan unioniin tulevasta tuoreiden banaanien kokonaistuonnista, johon sovelletaan banaaneja koskevaa vakautusmekanismia, oli 4,3 prosenttia. Lisäksi Perun osuus Euroopan unioniin tulevasta tuoreiden banaanien kokonaistuonnista tammikuun 2016 ja elokuun 2016 välisenä aikana oli vain noin 2 prosenttia. Vuoden 2016 loppuun mennessä tapahtuvaa tuontia koskevan arvion ja vuoden 2016 tähänastisten kuukausittaisten tuontimäärien perusteella on epätodennäköistä, että banaanien tuonti Perusta ylittäisi 2 prosenttia vuoden 2016 kokonaistuonnista, eli vuotuinen tuontimäärä Perusta olisi samantasoinen kuin vuonna 2015.
- (7) Vuoden 2016 kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana Perusta tulevan tuonnin hinta oli keskimäärin 718 euroa/tonni, mikä on 13 prosenttia suurempi kuin EU:hun tulevan tuoreiden banaanien kokonaistuonnin keskihinta.

⁽¹⁾ EUVL L 17, 19.1.2013, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (8) Tuoreiden banaanien tuonti muista perinteisistä suurista tuontimaista, joiden kanssa EU on myös tehnyt vapaakauppasopimuksen, erityisesti Kolumbiasta, Costa Ricasta ja Panamasta, pysyi lokakuuhun 2016 asti selkeästi niille vastaavissa vakautusmekanismeissa määritetyn kynnyksarvon alapuolella, ja kyseinen tuonti on noudatellut samanlaisia kehityssuuntauksia ja yksikköarvoja neljän viime vuoden aikana. Esimerkiksi lokakuussa 2016 tuonti Kolumbiasta oli 792 000 tonnia ja Costa Ricasta 521 000 tonnia alle niille määritetyn kynnyksarvon, mikä on huomattavasti enemmän kuin Perun kynnystaso yhteensä koko vuodeksi (90 000 tonnia).
- (9) Banaanin keskimääräisessä tukkumyyntihinnassa unionin markkinoilla varhain lokakuussa 2016 (903 euroa/tonni) ei havaittu huomattavia muutoksia verrattuna banaanin keskimääräisiin tukkuhintoihin sitä edeltävinä kuukausina.
- (10) Näin ollen ei ole mitään viitteitä siitä, että unionin markkinoiden vakaus olisi häiriintynyt Perusta peräisin olevien tuoreiden banaanien tuonnille määritetyn vuotuisen kynnystuontimäärän ylittymisestä tai että sillä olisi ollut merkittäviä vaikutuksia EU:n tuottajien tilanteeseen.
- (11) Havaittavissa ei myöskään ole merkkejä unionin syrjäisimpien alueiden tuottajien tilanteen vakavan heikentymisen uhkasta tai vakavasta heikentymisestä lokakuussa 2016.
- (12) Edellä tarkoitettun tarkastelun perusteella komissio katsoo, että Perusta peräisin olevien banaanien tuontiin sovellettavan etuustullin suspendoiminen ei ole aiheellista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Perusta peräisin olevien, Euroopan unionin yhdistetyn nimikkeistön nimikkeeseen 0803 90 10 kuuluvien tuoreiden banaanien tuontiin sovellettavan etuustullin väliaikainen suspendoiminen vuonna 2016 ei ole tarpeen.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

III

(Muut säädökset)

EUROOPAN TALOUSALUE

EFTAn VALVONTAVIRANOMAISEN PÄÄTÖS

N:o 260/15/KOL,

annettu 30 päivänä kesäkuuta 2015,

Síminnille myönnetystä väitetyistä valtiontuesta laajakaistapalveluiden kehittämiseksi Islannin haja-asutusalueilla (Islanti) [2016/2101]

EFTAn valvontaviranomainen, jäljempänä 'valvontaviranomainen', joka

OTTAA HUOMIOON Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'ETA-sopimus', ja erityisesti sen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja pöytäkirjan 26,

OTTAA HUOMIOON valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen, jäljempänä 'valvonta- ja tuomioistuin sopimus', ja erityisesti sen 24 artiklan,

OTTAA HUOMIOON valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjan 3, jäljempänä 'pöytäkirja 3', ja erityisesti siinä olevan II osan 7 artiklan 3 kohdan,

ON mainittujen määräysten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I. TOSISEIKAT

1. MENETTELY

- (1) Og fjarskipti ehf., jäljempänä 'Vodafone' tai 'kantelun tekijä', teki 2 päivänä helmikuuta 2011 päivätyllä kirjeellä ⁽²⁾ valvontaviranomaiselle kantelun, jossa väitettiin, että Síminnille oli myönnetty sääntöjenvastaista valtiontukea laajakaistapalvelujen kehittämiseen Islannin haja-asutusalueilla.
- (2) Saatuaan kaikki asiaa koskevat tiedot Islannin viranomaisilta ja myös huomattavasti tietoja kantelun tekijältä ja asianomaisilta osapuolilta ⁽³⁾ valvontaviranomainen päätti 10 päivänä heinäkuuta 2013 tehdyllä päätöksellä N:o 302/13/KOL, jäljempänä 'päätös N:o 302/13/KOL' tai 'aloittamispäätös', aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn Síminnille laajakaistapalveluiden kehittämiseen Islannin haja-asutusalueilla myönnetyn mahdollisen valtiontuen osalta.

⁽¹⁾ EFTAn valvontaviranomaisen 10. heinäkuuta 2013 tekemä päätös N:o 302/13/KOL muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta Síminnille laajakaistapalveluiden kehittämiseksi Islannin haja-asutusalueilla myönnetyn mahdollisen valtiontuen osalta (EUVL C 347, 28.11.2013, s. 11, ja ETA-täydennysosa N:o 66, 28.11.2013, s. 8). Saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-notifications/State-aid-siminn.pdf>

⁽²⁾ Asiakirja N:o 585458.

⁽³⁾ Tässä viitataan Islannin viranomaisten kirjeisiin, jotka on päivätty 28.4.2011 (asiakirja N:o 596157), 17.5.2011 (asiakirja N:o 598419), 22.6.2011 (asiakirja N:o 601861) ja 11.3.2013 (asiakirja N:o 665601), ja valituksen tekijän kirjeisiin, jotka on päivätty 23.5.2012 (asiakirja N:o 657203) ja 10.5.2013 (asiakirja N:o 672303), sekä erään asianomaisen osapuolen sähköpostiviesteihin, jotka on päivätty 2.10.2011 (asiakirja N:o 614576) ja 19.11.2011 (asiakirjat N:o 615746 ja 615747).

- (3) Islannin viranomaiset toimittivat 15 päivänä lokakuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁴⁾ huomautuksia valvontaviranomaisen aloittamispäätöksestä. Myös yksi asianomainen (Hringiðan ehf.) esitti valvontaviranomaiselle huomautuksia 18 päivänä heinäkuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁵⁾.
- (4) Päätös N:o 302/13/KOL julkaistiin 28 päivänä marraskuuta 2013 *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja ETA-täydennysosassa. Asianomaisia kehoitettiin kuukauden kuluessa esittämään huomautuksensa menettelyn aloittamista koskevasta valvontaviranomaisen päätöksestä.
- (5) Nova ehf., joka on yksi asianomainen osapuoli, toimitti valvontaviranomaiselle huomautuksia ja asiakirjoja 18 päivänä joulukuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁶⁾. Síminn toimitti valvontaviranomaiselle huomautuksia ja täydentäviä asiakirjoja 20 päivänä joulukuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁷⁾. Síminn toimitti 24 päivänä syyskuuta 2013 päivätyllä kirjeellä myös asiantuntijaraportin, jonka se oli tilannut televiestintään ja mediaan erikoistuneelta konsulttitoimistolta Analysis Masonilta, jäljempänä 'AM:n raportti' ⁽⁸⁾. Valituksen tekijä toimitti valvontaviranomaiselle huomautuksia ja lisäasiakirjoja 23 päivänä joulukuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁹⁾.
- (6) Valvontaviranomainen toimitti 8 päivänä tammikuuta 2014 pöytäkirjassa 3 olevan II osan 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti saamansa huomautukset Islannin viranomaisille ja kehotti näitä esittämään kommentteja näistä huomautuksista ⁽¹⁰⁾. Islannin viranomaiset esittivät huomautuksensa ja kommenttinsa 28 päivänä helmikuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽¹¹⁾.
- (7) Arvioituaan toimitetut tiedot, raportit ja huomautukset valvontaviranomainen pyysi 2 päivänä syyskuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽¹²⁾ Islannin viranomaisilta lisätietoja ja selvennyksiä. Islannin viranomaiset vastasivat tähän 17 päivänä lokakuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽¹³⁾, jolla ne toimittivat valvontaviranomaiselle pyydetty tiedot.
- (8) Valvontaviranomainen osallistui marraskuun 20 päivänä 2014 Síminnin pyynnöstä Brysselissä järjestettyyn kokoukseen Síminnin teknisten asiantuntijoiden ja ulkoisten asianajajien kanssa.

2. TOIMENPITEEN KUVAUS

2.1 Taustaa

2.1.1 Televiestinnän rahaston rooli

- (9) Televiestinnän rahasto, jäljempänä 'rahasto', perustettiin lailla nro 132/2005, ja sen tehtävänä on sen perussäännön mukaan edistää televiestinnän alan kehitystä Islannissa Islannin parlamentin Althingin hyväksymän virallisen televiestintästrategian, jäljempänä 'strategia', mukaisesti ⁽¹⁴⁾. Tämän lain 2 §:ssä todetaan, että rahasto perustetaan valvomaan julkisten varojen jakamista hankkeille, jotka koskevat sähköisen viestintäinfrastruktuurin kehittämistä ja jotka siten lisäävät yhteiskunnan turvallisuutta ja kilpailukykyä sähköisen viestinnän alalla, sekä muille strategiaan sisältyville hankkeille, mikäli tällaisia hankkeita ei todennäköisesti toteutettaisi markkinaehdoin.
- (10) Rahasto rahoitetaan Islannin valtiovarainministeriön lakisääteisellä maksulla. Rahastoa hallinnoi Islannin sisäministeriö, joka nimittää rahaston hallituksen jäsenet viisivuotiseksi kaudeksi.
- (11) Rahasto on työskennellyt neljän strategiassa asetetun keskeisen prioriteetin saavuttamiseksi, joista viimeiseksi toteutettiin laajakaistapalvelujen kehittäminen. Islannin viranomaisten mukaan kaikissa hankkeissa käytettiin avointa tarjouspyyntömenettelyä.

⁽⁴⁾ Asiakirja N:o 687314.

⁽⁵⁾ Asiakirja N:o 679306.

⁽⁶⁾ Asiakirja N:o 694292.

⁽⁷⁾ Asiakirja N:o 694234.

⁽⁸⁾ Asiakirja N:o 694237.

⁽⁹⁾ Asiakirja N:o 694646.

⁽¹⁰⁾ Asiakirja N:o 694762.

⁽¹¹⁾ Asiakirja N:o 701089.

⁽¹²⁾ Asiakirja N:o 720418.

⁽¹³⁾ Asiakirja N:o 729141.

⁽¹⁴⁾ Ks. televiestintärahostosta 20.12.2005 annettu laki nro 132/2005.

2.1.2 Kartoitus ja kattavuusanalyysi

- (12) Vuoden 2007 alussa rahasto palkkasi Islannin viljelijäjärjestön erään yksikön tarkistamaan väestönlaskentatiedot haja-asutusalueilla ja varsinkin syrjäisimmillä alueilla ⁽¹⁵⁾. Tämän työn avulla saatiin kattava ja ajankohtainen yleiskuva rakennuksista, jotka voisivat mahdollisesti sisältyä laajakaistapalveluiden kehittämistä Islannin haja-asutusalueilla koskevaan hankkeeseen (ks. tarkempi kuvaus jäljempänä 16 kappaleessa).
- (13) Rahasto pyysi helmikuussa 2007 laajakaistapalvelujen tarjoajilta ⁽¹⁶⁾ tietoja silloisista markkina-alueista laajakaistan nykyisen ja tulevan kattavuusalueen kartoituksen ensimmäisenä vaiheena. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli tunnistaa markkinoiden toimintapuutteet erottamalla toisistaan ”harmaat”, ”mustat” ja ”valkeat” alueet Islannin syrjäisillä alueilla ⁽¹⁷⁾. Morgunblaðið-sanomalehdessä julkaistussa ilmoituksessa pyydettiin tietoa kaikista silloisista alueista, joilla oli laajakaistapalvelut (eli alueista, joilla oli kohtuullista kiinteää kuukausimaksua vastaan saatavilla jatkuva internetyhteys (ei valintayhteys), jonka nopeus oli vähintään 512 kb/s), sekä suunnitelluista alueista (joilla vielä ei ollut palveluja), joilla palvelut olisivat toimintakuntoisia kesäkuuhun 2008 mennessä.
- (14) Rahasto sai markkina-alueita koskevia tietoja eri muodoissa useilta laajakaistapalvelujen tarjoajilta ja yksityishenkilöiltä ⁽¹⁸⁾. Kun verkon kattamat alueet oli selvitetty, seuraavassa vaiheessa järjestelmään syötettiin kaikkien tunnettujen ADSL-verkon kattamien alueiden ulkopuolisten asuinpaikkojen gps-koordinaatit. Näin saatu monikerroksinen kartta kaikkien silloisten ja suunniteltujen laajakaistaverkon kattamien alueiden ulkopuolisista asuinpaikoista lähetettiin osallistuville laajakaistapalvelujen tarjoajille tarkempaa lisätarkastelua varten. Tämä johti siihen, että karttaa tarkistettiin huomattavasti palvelutarjoajien verrattua karttaa asiakastietokantoihinsa. Kun tämä työ oli saatu päätökseen, rahasto lähetti kaikille Islannin 78 kunnalle luettelon palvelun kattamien alueiden ulkopuolisista rakennuksista sekä tulosten kunkin kunnan laajakaistapalvelujen kattavuutta kuvaavasta päivitetystä kartasta. Tämän jälkeen kukin kunta tarkasti kartassa olevat ”valkeat” alueet puuttuvien rakennusten sekä sellaisten rakennusten osalta, jotka eivät kuuluneet hankkeen piiriin. Jotta rakennus voi kuulua hankkeen piiriin, sen oli oltava ainakin yhden henkilön virallinen pysyvä ympärivuotinen asuin- ja/tai työpaikka.
- (15) Rahaston tekemän kartoituksen ja kattavuusanalyysin tuloksena saatiin tarkka luettelo hankkeeseen sisällytettävistä rakennuksista. Hankkeen alkuperäinen laajuus oli 1 118 ”valkeaa” rakennusta, jotka määriteltiin yksittäin niiden gps-koordinaateilla.

2.1.3 Tarjouskilpailu ja sen voittajan valinta

- (16) Valtion hankintakeskus Ríkiskaup, jäljempänä ’hankintakeskus’, julkaisi helmikuussa 2008 rahaston puolesta hanketta ”Háhraðanettengingar til allra landsmanna” koskevan tarjouspyynnön. Hanke muodostui laajakaistapalveluiden kehittämisestä haja-asutusalueilla, joilla Islannin viranomaiset olivat havainneet markkinoiden toimintapuutteen sillä perusteella, että vaikutti epätodennäköiseltä, että yksityiset operaattorit kehittäisivät näillä alueilla palveluita markkinaehdoin. Hanke kattoi 1 118 rahaston tutkimuksessaan havaitsemaa ”valkeaa” rakennusta ⁽¹⁹⁾.
- (17) Tarjouspyynnön julkaisemisen jälkeen hankintakeskus kävi useita keskusteluja kiinnostuneiden tarjoajien kanssa, minkä tuloksena tarjouksien jättämisen määräaika jatkettiin 4 päivään syyskuuta 2008. Hankintakeskukselle jätettiin viisi tarjousta, joissa tarjotut hinnat ja ehdotetut ratkaisut vaihtelivat. Síminn jätti kaksi tarjousta: halvimman tarjouksen, jossa hinta oli 379 miljoonaa Islannin kruunua, sekä hinnaltaan korkeimman tarjouksen (joka koski suurinta tarjottua keskimääräistä latausnopeutta), jossa hinta oli 5 miljardia Islannin kruunua.

⁽¹⁵⁾ Työ tehtiin vertailemalla virallisia laillista asuinpaikkaa koskevia tietoja kunnilta saatuihin tietoihin ja viljelijäjärjestön omiin tietokantoihin viljelijöistä sekä esittämällä kysymyksiä paikallisille henkilöille, joilla oli ajankohtaiset tiedot, sekä joissain tapauksissa jopa käymällä tietyissä taloissa tai niiden naapuritaloissa, jos asia oli epäselvä.

⁽¹⁶⁾ Jäljempänä vaihtokelpoisesti ’palvelutarjoajat’ tai ’verkkoyhteyspalvelujen tarjoajat’.

⁽¹⁷⁾ ”Mustat alueet” ovat alueita, joilla toimii tai joille on tulossa lähitulevaisuudessa vähintään kaksi eri operaattorien peruslaajakaistaverkkoa ja laajakaistapalveluja tarjotaan kilpailukykyisin ehdoin. ”Harmaat alueet” ovat alueita, joilla on vain yksi verkko-operaattori ja on epätodennäköistä, että toinen verkko rakennettaisiin lähitulevaisuudessa. ”Valkeat alueet” ovat alueita, joilla ei ole lainkaan laajakaistainfrastruktuuria ja joilla sen kehittäminen on epätodennäköistä lähitulevaisuudessa. Lisäselvennystä tähän on saatavissa valvontaviranomaisen laajakaistaverkkojen nopeaa käyttöönottoa koskevilla suuntaviivoilla, jotka ovat saatavilla verkko-osoitteessa <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>, sekä jäljempänä 159–164 kappaleessa.

⁽¹⁸⁾ Rahasto antoi ilmaista teknistä apua kaikille palvelutarjoajille, joilla ei ollut teknisiä valmiuksia toimittaa ARCIS-GIS-sovelluksissa käytettäviksi kelpaavia paikkansapitäviä shape-tiedostoja.

⁽¹⁹⁾ Asiakirja N:o 665605.

- (18) Tarjouspyynnön kuvauksen mukaan käytetyillä myöntämiskriteereillä oli tarkoitus tunnistaa kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Menettelyssä käytettiin neljää arviointiperustetta: i) kokonaishinta (50 prosenttia); ii) rakentamisnopeus (15 prosenttia); iii) latausnopeus (25 prosenttia); ja iv) 2G GSM (valinnainen) (10 prosenttia)⁽²⁰⁾. Hankintakeskukselle jätettiin 4 päivään syyskuuta 2008 mennessä viisi hyväksyttävää tarjousta (ja yksi, Hringiðan ehf:n tekemä tarjous, jota ei voitu hyväksyä, koska siihen ei sisältynyt pätevää pankkitakausta). Jätetyt hyväksyttävät tarjoukset olivat seuraavat⁽²¹⁾:

Tarjoajat – 14121	ISK	Hankkeen kesto	Keskim. Mb/s	GSM	
	Kokonaishinta (ISK)	Kuukautta	Latausnopeus	Valinnainen	Pisteet
Síminn hf.	379 000 000	12	6,0	Kyllä	95
Nordisk Mobile Island ehf	974 864 503	12	3,0	Kyllä	NA
Vodafone	1 858 339 001	15	6,2	Kyllä	52
Vodafone	2 256 549 333	17	6,5	Kyllä	49
Síminn hf.	5 000 000 000	22	12,0	Kyllä	39

- (19) Koska Síminnin ensimmäinen tarjous sai korkeimman pistemäärän (95 pistettä) edellä mainituin perustein, hankintaviranomainen aloitti neuvottelut Síminnin kanssa⁽²²⁾. Lisäksi hankintaviranomainen pyysi Síminniä osallistumaan useisiin selventäviin kokouksiin, joita pidetään tavanomaisesti tarjouskilpailun aloittamisen jälkeen.

2.1.4 Käyttöönottoalueen laajentaminen

- (20) Eräs palveluntarjoaja, Wireless Broadband Systems, jäljempänä 'WBS', pyysi joulukuun alussa 2008 Islannin posti- ja telelaitokselta (Póst- og fjarskiptastofnun), jäljempänä 'posti- ja telelaitos', että se poistettaisiin Islannin televiestintäpalvelujen tarjoajien rekisteristä. WBS oli aiemmin osallistunut rahaston tekemään kartoitukseen ja kattavuusanalyysiin ja ilmoittanut hankintakeskukselle kattavuussuunnitelmistaan ennen hankintakeskuksen tarjouspyyntöä. WBS:n poistuminen markkinoilta ja sen kattavuussuunnitelmien peruuttaminen muuttivat merkittävästi niiden rakennusten luetteloa, joilla ei ollut laajakaistapalveluja ja jotka eivät saisi niitä lähitulevaisuudessa markkinaehdoin. Kun tämän palveluntarjoajan suunniteltu kattavuusalue poistettiin kumulatiivista kokonaiskattavuutta kuvaavasta kartasta, "valkeiden" rakennusten määrä lisääntyi 670 rakennuksella, jotka sijaitsivat eri puolilla maata. Rahasto katsoi, että nämä rakennukset olisi sisällytettävä osaksi uutta televiestintäpolitiikkaa.
- (21) Rahasto pyysi hankintakeskukselta tietoja siitä, oliko hanketta mahdollista laajentaa meneillään olevan tarjouskilpailumenettelyn yhteydessä. Islannin viranomaisten mukaan hankintakeskus vastasi 7 päivänä tammikuuta 2009 ja katsoi, että tarjouspyyntöä oli mahdollista laajentaa jonkin verran ja että tällainen laajennus oli yhteensopiva julkisia hankintoja koskevan sääntelykehityksen kanssa.
- (22) Saadakseen vahvistuksen sille, että olemassa olevat tai uudet palveluntarjoajat eivät aikoneet laajentaa palvelujensa kattamia alueita sisällyttämällä niihin joitakin näistä 670 "valkeasta" rakennuksesta, rahasto kehotti hankintakeskusta pyytämään palveluntarjoajilta niiden mahdolliset suunnitelmat palvelujen tarjoamiseksi näille 670 rakennukselle. Hankintakeskus julkaisi 23 päivänä tammikuuta 2009 Morgunblaðið-sanomalehdessä ilmoituksen, jossa se pyysi markkinatoimijoilta tietoja laajakaistapalvelujen käyttöönottosuunnitelmista

⁽²⁰⁾ Puhelinpalvelujen tarjoaminen oli mahdollisille tarjoajille valinnaista niiden rakennusten osalta, jotka eivät saisi tätä palvelua markkinaehdoin, ja se oli rajoitettu koskemaan vain 2G GSM -puhelinpalveluja. 2G tarkoittaa toisen sukupolven matkapuhelinteknologiaa, ja GSM (Global System for Mobile Communications) tarkoittaa sen perustana olevaa standardia.

⁽²¹⁾ Ks. Islannin viranomaisten valvontaviranomaiselle lähettämä, 22.6.2011 päivätty kirje (asiakirja nro 601861).

⁽²²⁾ Ks. edellinen alaviite.

muilla kuin tarjouspyyntöön aiemmin sisältyneillä alueilla ⁽²³⁾. Islannin viranomaisten mukaan tämä vastasi aiempaa menetelmää, jota hankintakeskus käytti tehdessään alkuperäisen palvelujen kattamia alueita koskeneen tietopyynnön. Koska tietoja pyydettiin lehti-ilmoituksella, tietopyyntö ei koskenut vain niitä palveluntarjoajia, jotka olivat aiemmin jättäneet tarjouksensa, vaan sen oli tarkoitus saavuttaa kaikki palveluntarjoajat.

- (23) Hankintakeskukselle ei toimitettu täydentäviä tai uusia suunnitelmia palvelujen tarjoamiseksi näille 670 määritellylle rakennukselle. Näin ollen hankintakeskus päätti katsoa, että nämä rakennukset kuuluvat hankkeen soveltamisalaan. Tästä syystä se yritti tarkistaa Síminnin kanssa neuvoteltavaa sopimusta siten, että nämä lisärakennukset sisältyisivät siihen.

2.2 Televiestinnän rahaston ja Síminnin välinen sopimus

2.2.1 Yleistä

- (24) Rahasto (ostaja) ja Síminn (myyjä) tekivät 25 päivänä helmikuuta 2009 sopimuksen laajakaistapalveluiden kehittämisestä Islannin haja-asutusalueilla, jäljempänä 'sopimus'. Sopimuksen mukaan myyjä rakentaisi nopean verkon ja laajakaistapalvelut alueille, joilla tällaisia palveluja ei aiemmin ollut saatavilla. Verkko ja palvelut oli tarkoitus ulottaa kaikkiin kotitalouksiin, joihin oli rekisteröity vähintään yksi ympärivuotisesti asuva henkilö, sekä ympärivuotisesti toimiviin yrityksiin. Sopimus kattoi yhteensä 1 788 rakennusta: tarjouskilpailuasiakirjoissa alun perin määritellyt 1 118 rakennusta sekä neuvottelujen kuluessa lisätyt 670 rakennusta. Sopimuksen mukaan myyjä olisi käyttöönoton valmistuttua verkon omistaja.

2.2.2 Sopimuksen voimassaoloaika ja arvo

- (25) Sopimuksen 4 artiklan mukaan sopimus oli voimassa allekirjoituspäivämäärästä 1 päivään maaliskuuta 2014. Molempien sopimuspuolien suostumuksella voimassaoloaikaa voitiin jatkaa enintään kaksi vuotta. Sopimuksen 10 artiklan mukaan verkon rakentamisaikajakso kuitenkin alkoi muodollisesti 1 päivänä maaliskuuta 2009 ja kesti 1 päivään maaliskuuta 2011. Rahasto salli verkon rakentamiseen varatun ajan (18 kuukautta) pidentämisen hankkeen laajentumisen vuoksi. Rahasto suostui tähän sillä ehdolla, että vähintään 1 118 rakennusta kattavan verkon rakentaminen saataisiin päätökseen ensimmäisten 12 kuukauden aikana Síminnin jättämän tarjouksen mukaisesti.
- (26) Verkon ja palvelun rakentamisesta ostaja maksaisi yhteensä 606 128 801 Islannin kruunua. Hankkeen laajentamisesta 670 rakennuksella maksettavasta hinnasta sovittiin Síminnin alun perin tarjoaman keskimääräisen yksikköhinnan perusteella. Tämä yksikköhinta kerrottiin uusien rakennusten määrällä. Näin ollen Síminnille suoritettavan maksun määrä kasvoi 379 miljoonasta 606 miljoonaan Islannin kruunuun. Ostajan oli määrä maksaa 70 prosenttia kokonaismäärästä myyjälle sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä, 20 prosenttia, kun verkko oli toimintakuntoinen, ja loput 10 prosenttia kolme kuukautta kestävästä testausjakson jälkeen ⁽²⁴⁾.
- (27) Maksut sidottiin indeksiin, joka perustui erään ulkomaan valuutan kurssiin, sen sijaan että olisi käytetty yleistä kuluttajahintaindeksiä, niin kuin alun perin oli suunniteltu. Tämä indeksiä koskeva valinta johtui Islannin viranomaisten mukaan epätavallisista taloudellisista olosuhteista ja rahoituskriisin aiheuttamasta epävarmuudesta ⁽²⁵⁾. Ulkomaan valuuttana käytettiin Tanskan kruunua (DKK) sen 3 päivänä syyskuuta 2008 vallinneen kurssin mukaan (1 DKK = 16,513 ISK).

⁽²³⁾ Islannin viranomaisten mukaan ilmoituksen julkaisemisessa otettiin myös huomioon julkisia hankintoja koskevan lain nro 84/2007 säännökset yritysten yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi julkisen hankintamenettelyn yhteydessä. Tällä lailla saatetaan osaksi Islannin lainsäädäntöä ETA-sopimuksen liitteessä XVI olevassa 2 kohdassa tarkoitettu säädös eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/18/EY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114), jäljempänä 'julkisia hankintoja koskeva direktiivi' tai 'direktiivi 2004/18/EY', otettu osaksi ETA-sopimusta 2 päivänä kesäkuuta 2006 ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 68/2006 ETA-sopimuksen liitteen XVI (Julkiset hankinnat) muuttamisesta (EUVL L 245, 7.9.2006, s. 22, ja ETA-täydennysosa N:o 44, 7.9.2006, s. 18). Hankintakeskus ilmoittaa kaikista hankkeistaan/tarjouskilpailuistaan tässä kyseisen sanomalehden nimenomaisessa osassa.

⁽²⁴⁾ Ks. sopimuksen 16 artikla.

⁽²⁵⁾ Asiakirja N:o 687314.

2.2.3 Tekniset vaatimukset

- (28) Tarjouspyynnön kuvauksen 2.1 artiklan mukaan hanke oli teknologianeutraali, eikä siitä, miten verkko tulisi rakentaa tai mitä teknistä ratkaisua olisi käytettävä, esitetty mitään erityisiä vaatimuksia ⁽²⁶⁾.
- (29) Tarjoajia kehoitettiin toimittamaan rakennusten nopeiden internetyhteyksien lisäksi myös matkapuhelinpalveluita (2G GSM) ⁽²⁷⁾. Tämän palvelun oli täytettävä posti- ja telelaitoksen vuosien 2005–2010 televiestintäsuunnitelmassa (i. fjarskiptáætun) asetetut kriteerit, joihin sisältyivät puhelinpalvelut, verkkovierailumahdollisuudet sekä käyttäjälaitteiden tarjoaminen edulliseen hintaan. 2G GSM -matkapuhelinpalvelujen tarjoaminen muodosti 10 prosenttia tarjouskilpailukriteereistä.
- (30) Síminnin tarjoama ratkaisu perustui neljään eri teknologiaan: ADSL-yhteyteen ⁽²⁸⁾, UMTS-verkkoon ⁽²⁹⁾, langattomaan lähiverkkoon (Wi-Fi) ⁽³⁰⁾ ja satelliittivälitteiseen verkkoon. Kun verkon rakentaminen oli saatu päätökseen, kävi ilmi, että 55 prosenttiin rakennuksista tuli UMTS-järjestelmä (kolmannen sukupolven kiinteä langaton yhteys), 41 prosenttiin ADSL-yhteys ja 4 prosenttiin satelliittivälitteinen verkko/langaton lähiverkko.

2.2.4 Käyttöoikeuksia koskevat vaatimukset

- (31) Sopimuksen liitteessä I olevan 2.2.13 artiklan mukaan verkko oli tarkoitus rakentaa niin, että se mahdollistaisi muille verkkoyhteyspalveluiden tarjoajille tukkutasen käyttöoikeuden. Näiden verkkoyhteyspalvelujen tarjoajien olisi sitä pyydyttyään voitava ostaa Síminniltä peruspalvelu tukkuhintaan ja niiden olisi sallittava tarjota palveluita verkon kautta vähittäisasiakkailleen. Käyttöoikeus oli määrä myöntää soveltuvin keinoin (kuten teleoperaattorin BRAS-reitittimen (Broadband Remote Access Server) avulla). Kaikille verkkoyhteyspalvelujen tarjoajille taattiin yhdenvertainen palvelu ja verkon käyttöoikeus riippumatta siitä, millainen yhteys niillä oli myyjään.
- (32) Sopimuksen liitteessä II, jonka otsikko on ”Enquiries and answers 1-22 during the tender period, new location lists, clarifications to the tender documents and minutes of the tender presentation” (Tarjouskilpailun aikana esitetyt kysymykset ja vastaukset 1–22, uudet sijaintiluettelot, tarjouskilpailuasiakirjojen selvennykset ja tarjouksien esittelytilaisuuden pöytäkirja), annetaan lisäselvennyksiä käyttöoikeuksia koskevista vaatimuksista. Tukkutasen käyttöoikeuksien suhteen esitetään neljä vaihtoehtoa. Ne olivat seuraavat ⁽³¹⁾:

Vaihtoehto 1: Myyjä (Síminn) perustaa xDSL-yhteyden käyttäjille ja toimittaa bittivirtaa DSLAM-laitteen takana oleville ostajille. Ostajat (verkkoyhteyspalvelujen tarjoajat) hallinnoivat kaukojohdon liittymää DSLAM-laitteesta ATM- ja/tai IP-verkon kautta palvelukeskukseen. Tämä antaa ostajille paremman mahdollisuuden valvoa myymänsä palvelun laatua, mutta edellyttää niiltä merkittäviä investointeja.

Vaihtoehto 2: Myyjä tarjoaa xDSL-yhteyden ATM/IP-verkosta DSLAM-laitteesta tulevan kaukojohdon liittymän kautta. Tässä tapauksessa ostaja voi valvoa ATM-verkossa tapahtuvan datasiirron laatua tietyssä määrin. Ostajat käyttävät omaa BRAS-reititintään ja voivat siten hallita laitteiston teknisiä muuttujia ja saada käyttäjätietoja.

Vaihtoehto 3: Tässä tapauksessa bittivirtaa toimitetaan ostajille myyjän käyttämällä IP-verkolla. Myyjä myös käyttää DSLAM-reititintä ja vastaa palvelun laadusta. On ajateltavissa, että ostaja voisi neuvotella erilaisia laatu-ehtoja asiakkaitaan varten.

⁽²⁶⁾ Kuvaus hankkeen teknisistä vaatimuksista sisältyy tarjouspyynnön kuvaukseen, joka on liitetty sopimukseen liitteeseen I. Liitteet ovat osa sopimusta ja ne sitovat sopimuspuolia.

⁽²⁷⁾ Ks. sopimuksen liitteessä I oleva 1.2.3.1 artikla ja tämän päätöksen alaviite 20.

⁽²⁸⁾ ADSL on lyhenne sanoista Asymmetric Digital Subscriber Line (epäsymmetrinen digitaalinen liittymä). DSL-tekniikoissa käytetään perinteisiä (kiinteitä) kuparipuhelinverkkoja digitaalisten laajakaistasiisignaalien toimittamiseen.

⁽²⁹⁾ UMTS on lyhenne sanoista Universal Mobile Telecommunications System (yleinen matkaviestintäjärjestelmä), ja sillä tarkoitetaan kolmannen sukupolven (3G) matkaviestinteknologiaa, jolla voidaan toimittaa kapasiteetiltaan suurempia data-/laajakaistapalveluja kuin toisen sukupolven (2G) matkaviestinteknologiaalla. 3G-teknologiaa voidaan käyttää matkapuhelinpalvelujen, tekstiviestien ja matkaviestinnän langattomien internetpalvelujen kaltaisiin sovelluksiin sekä kiinteisiin langattomiin internetyhteyksiin.

⁽³⁰⁾ Langattomalla lähiverkolla (Wi-Fi) tarkoitetaan paikallisten radiolinkkien käyttämistä puhelu- ja dataviestinnän välittämiseen yksittäisiin kotitalouksiin tai yritysten toimitiloihin.

⁽³¹⁾ Käännös perustuu posti- ja telelaitoksen markkinaa 12 koskevan analyysin englanninkieliseen versioon, joka on saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.pfs.is/upload/files/Market%2012%20-%20Annex%20A%20-%20Analysis%20of%20market.Public.pdf>

Vaihtoehto 4: Tämä on tyypillinen esimerkki internetliittymien jälleenmyynnistä. Myyjän ostajalle myymä internetliittymä on sama kuin jota se myy omille vähittäisasiakkailleen. Ostaja ei käytä mitään verkon osaa ja on vastuussa vain palvelun myymisestä sellaisenaan. Sillä on kuitenkin mahdollisuus lähettää asiakkailleen yksi lasku kaikista nopean yhteyden kautta toimitetuista palveluista.

- (33) Sopimuksen liitteen II mukaan Síminn voi vapaasti tarjota vaihtoehtoja 1–4, mutta sen on tarjottava ainakin vaihtoehtoa 3 kaikissa tapauksissa, joissa hankkeessa käytetään ADSL-tekniikkaa ⁽³²⁾. Lisäksi siinä todetaan nimenomaisesti, että Síminnin on noudatettava posti- ja telelaitoksen tätä koskevia päätöksiä ja sääntöjä ⁽³³⁾.
- (34) Silloin, kun hankkeessa käytetään UMTS-tekniikkaa, Síminnillä on velvollisuus noudattaa vain vaihtoehtoa 4 ⁽³⁴⁾. Tässä vaihtoehdossa Síminn toimittaa käyttäjälaitteet ja asennuksen kaikissa tapauksissa siitä riippumatta, kuka on vähittäismyyjä. Síminnin velvollisuutena on myös huolehtia asiakas- ja huoltopalveluista. Islannin viranomaisten mukaan pääsyy tähän järjestelyyn on se, että Síminnin mukaan sillä on oltava UMTS-verkon täydet käyttöoikeudet ja määräysvalta verkon päästä päähän, kaikki käyttäjälaitteet mukaan luettuna, jotta se voi taata, että palvelun laatu ja taso ovat tarjouskilpailuasiakirjojen mukaisia. Sitä vastoin rahasto sallii avoimien käyttöoikeuksien pois jättämisen satelliitti- ja langattomien lähiverkkoyhteyksien osalta, koska tällaisten käyttöoikeuksien toteuttaminen olisi hyvin vaikeaa ja epäkäytännöllistä ⁽³⁵⁾.
- (35) Sopimuksen liitteessä 10 on Síminnin ja verkkoyhteyspalvelujen jälleenmyyjien välisiä vakioehtoisia jälleenmyyntisopimuksia (endursölusamningar) nopeiden UMTS-palvelujen ja ADSL-palvelujen jälleenmyyntiä varten. Vaihtoehdon 4 osalta näihin vakioehtoisiin sopimuksiin sisältyy nopeuteen perustuvia vakiovähimmäisalennuksia, jotka ovat seuraavat ⁽³⁶⁾:

UMTS 1 Mb/s = 10 %

UMTS 2 Mb/s = 7,5 %

UMTS > 2Mb/s = 5 %

- (36) ADSL-tekniikan osalta vaihtoehdon 4 käyttöoikeuksiin sovelletaan seuraavia vähimmäisalennuksia:

ADSL 1 000 = 5 %

ADSL 2 000 = 5 %

ADSL 4 000/8 000 = 7,5 %

ADSL 6 000/12 000 = 10 %

Vaihtoehtojen 1–3 mukaisten ADSL-verkon tukkutason käyttöoikeuksien osalta verkkoyhteyspalvelujen jälleenmyyjä/vähittäismyyjä saisi vähintään 35 prosentin alennuksen Síminnin vähittäishinnasta. Islannin viranomaisten mukaan tämä alennus määriteltiin posti- ja telelaitoksen 18 päivänä huhtikuuta 2008 tekemän päätöksen N:o 8/2008 mukaisesti ⁽³⁷⁾.

- (37) Rahaston 14 päivänä elokuuta 2009 päivätyn, käyttöoikeuksien järjestämistä sopimuksessa koskevan muistion ⁽³⁸⁾ mukaan jälleenmyyntioikeus on saatavissa vain UMTS-yhteyksien osalta. Tällaiset yhteydet eivät hyödy enemmän infrastruktuuriin perustuvista tukkutason käyttöoikeuksista koskevista vaihtoehdoista. Rahaston mukaan edellä esitettyjä alennuksia olisi näin ollen sovellettava, jos jokin toinen verkkoyhteyspalvelujen tarjoaja haluaa myydä edelleen Síminnin verkon käyttöoikeuksia.

⁽³²⁾ Tämä muodostaa 41 prosenttia koko hankkeesta.

⁽³³⁾ Sopimuksen liitteessä II viitataan posti- ja telelaitoksen 18.4.2008 tekemään päätökseen N:o 8/2008 sellaisten yritysten nimeämisestä, joilla on huomattava markkinavoima, sekä velvoitteiden asettamisesta laajakaistan tukkutason käyttöoikeuksien markkinoilla (markkina 12) (ks. myös jäljempänä oleva alaviite 123). Lisäksi posti- ja telelaitoksen päätöksen N:o 26/2007 nojalla Síminniin yhteydessä olevalla Míla-yrityksellä katsottiin olevan huomattava markkinavoima metallijohdinpohjaisten tilaajayhteyksien ja niiden osien eriytetyn käyttöoikeuden (ja rinnakkaiskäyttöoikeuden) tukkutarjonnan markkinoilla laajakaista- ja puheensiirtopalvelujen tarjoamiseksi. Näin ollen Mílaan sovelletaan monia tukkutason käyttöoikeuksia koskevia velvoitteita, kuten velvoitetta suostua kohtuullisiin pyyntöihin, jotka koskevat tilaajayhteyksien eriytettyjä tukkutason käyttöoikeuksia, kuparijohdot ja niihin liittyvät palvelun mukaan luettuna. Muun muassa laajakaistapalvelujen tarjoamiseen eriytettyjen tilaajayhteyksien avulla syrjäisillä haja-asutusalueilla liittyvien taloudellisten tekijöiden vuoksi saattaa kuitenkin olla epätodennäköistä, että tällaiselle tukkutason käyttöoikeuksien tarjonnalle olisi huomattavaa kysyntää.

⁽³⁴⁾ Tämä muodostaa 55 prosenttia koko hankkeesta.

⁽³⁵⁾ Tämä muodostaa 4 prosenttia koko hankkeesta.

⁽³⁶⁾ Alennukset vähennetään Síminnin vähittäishinnasta.

⁽³⁷⁾ Saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.pfs.is/library/Skrar/akv.-og-urskurdir/akvardanir-PFS/Akv_nr.8_2008_M%2012.pdf

⁽³⁸⁾ Asiakirja N:o 615746.

- (38) Tarkempi kuvaus toimenpiteestä on julkaistu valvontaviranomaisen päätöksessä N:o 302/13/KOL⁽³⁹⁾.

3. MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

- (39) Päätöksessä N:o 302/13/KOL valvontaviranomainen tarkasteli alustavasti, oliko televiestinnän rahaston ja Síminnin välinen sopimus laajakaistapalveluiden kehittämiseksi Islannin haja-asutusalueilla mahdollisesti valtiontukea, ja jos oli, voidaanko tätä valtiontukea pitää ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvana.
- (40) Islannin viranomaisten mukaan toimenpide ei ollut valtiontukea, koska ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaiset ehdot eivät täyty. Lisäksi Islannin viranomaiset olivat sitä mieltä, että korvausta voitiin pitää julkisen palvelun rahoittamisena ja että niin kutsutun Altmark-testin kriteerit täyttyivät. Jos valvontaviranomainen pitäisi toimenpidettä valtiontukena, tukea voitaisiin Islannin viranomaisten mukaan pitää ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakodan mukaisena, kun otetaan huomioon toimenpiteen tavoitteet, mukaan lukien julkisten laajakaistapalveluiden saatavuuden parantaminen tukialueilla.
- (41) Valvontaviranomaisen alustavan arvion mukaan rahaston ja Síminnin välisen sopimuksen katsottiin kuitenkin sisältävän ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Päätöksessä N:o 302/13/KOL tuotiin esiin seuraavat näkökohdat:
- i) Valvontaviranomainen totesi, että koska rahasto on perustettu lailla ja sen omistaa Islannin valtio, joka osoittaa rahastolle varoja vuotuisen talousarvionsa kautta, toimenpide vaikutti olevan valtion varoista myönnetty. Koska Síminn on Islannin suurin teleoperaattori, sopimukseen mahdollisesti liittyvä tuki oli myönnetty yritykselle.
 - ii) Lisäksi valvontaviranomainen katsoi, että hankkeen julkinen rahoitus oli tuonut Síminnille taloudellista etua, jonka sen budjetti normaalisti kattaisi. Vaikka kilpailuun perustuva tarjousmenettely yleensä vähentää tarvittavan taloudellisen tuen määrää, voidaan mieltä, onko korvaus ylimääräisten rakennusten mukaan ottamisesta määritelty kilpailuun perustuvan tarjouksen tuloksena vai päätettiinkö siitä vasta sen jälkeen, kun Síminnin tarjous oli jo valittu. Siksi valvontaviranomaisen alustava arvio osoitti, että taloudellisen edun mahdollisuutta ei voitu sulkea pois.
 - iii) Koska Síminn oli lisäksi valtionvarojen ainoa saaja, valvontaviranomaisen alustava kanta oli se, että toimenpide näytti olevan valikoiva.
 - iv) Lopuksi valvontaviranomainen päätteli, että osallistuminen infrastruktuuriin käyttöönottoon sähköisten viestintäpalveluiden tarjoamiseksi vahvistaa valituksi tulleen verkkotoimittajan asemaa suhteessa sen kilpailijoihin. Yleensä sähköisten viestintäpalveluiden markkinat ovat avoinna kaupankäynnille ja kilpailulle eri operaattoreiden ja palveluntuottajien välillä kaikkialla ETA-alueella. Tästä syystä valvontaviranomainen katsoi alustavasti, että toimenpide uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa kauppaan ETA-alueella.
- (42) Valvontaviranomainen totesi, että tuki laajakaistaverkon käyttöönottoon Islannin haja-asutusalueilla, joilla laajakaistayhteyksien saatavuus on heikko, vaikutti kohdentuvan hyvin määritelyihin yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin, oli sopiva väline asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen ja tarjosi valitulle palveluntuottajalle kannustimen sijoittamiseen. Sopimukseen tehtyjen muutosten laajuuden vuoksi valvontaviranomainen kuitenkin päätteli alustavasti, että hankintaprosessia ei kuitenkaan välttämättä voida pitää sellaisena avoimena ja syrjimättömänä tarjouskilpailumenettelynä, jota tarkoitetaan valvontaviranomaisen vuonna 2013 annetuissa suuntaviivoissa valtiontukisääntöjen soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä, jäljempänä 'laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevat suuntaviivat'⁽⁴⁰⁾. Valvontaviranomainen epäili myös, oliko Síminn velvoitettu antamaan riittävästi tukutasoa käyttöoikeutta verkon UMTS- ja ADSL-osiin. Riittävän

⁽³⁹⁾ EFTAn valvontaviranomaisen 10. heinäkuuta 2013 tekemä päätös N:o 302/13/KOL muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta Síminnille laajakaistapalveluiden kehittämiseksi Islannin haja-asutusalueilla myönnetyn mahdollisen valtiontuen osalta (EUVL C 347, 28.11.2013, s. 11, ja ETA-täydennysosa N:o 66, 28.11.2013, s. 8). Saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-notifications/State-aid-siminn.pdf>

⁽⁴⁰⁾ Saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>

tukkutason käyttöoikeusveloitteen puute antaisi Síminnille taloudellista ja kilpailuetua. Tästä syystä toimenpide ei tasapainotestin mukaan vaikuttanut noudattavan suhteellisuusperiaatetta ja periaatetta kilpailun vääristymisen rajoittamisesta.

- (43) Sen vuoksi valvontaviranomainen ei alustavan arvionsa tuloksena ollut varma, oliko laajakaistapalveluiden kehittämiseen Islannin haja-asutusalueilla tarkoitettu rahoitus ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista.

4. ISLANNIN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

4.1 Valtiontuen olemassaolo

- (44) Kuten edellä mainittiin, Islannin viranomaiset toimittivat valvontaviranomaisen aloittamispäätöstä koskevia huomautuksia 15 päivänä lokakuuta 2013 päivättyllä kirjeellä⁽⁴¹⁾. Islannin viranomaiset eivät pidä Síminnille sopimuksen mukaisesti suoritettuja maksuja valtiontukea, koska ne katsovat, että ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaiset ehdot eivät täyty, sillä viranomaiset toimivat markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaisesti. Lisäksi Islannin viranomaiset ovat sitä mieltä, että näitä maksuja voidaan pitää julkisen palvelun rahoittamisena ja että Altmark-testin neljä kumulatiivista kriteeriä täyttyvät eikä toimenpide tästä syystä ole valtiontukea.
- (45) Islannin viranomaiset toteavat, että kyseisen sopimuksen tekemisellä ei annettu Síminnille markkinaolosuhteita pidemmälle menevää taloudellista etua. Islannin viranomaisten mukaan julkisen tarjouskilpailumenettelyn käyttöä julkisia hankintoja koskevan sääntelykehiksen mukaisesti on pidetty riittävänä perusteena olettaa, että menettelyssä valitulle talouden toimijalle ei ole myönnetty valtiontukea, koska markkinahinta taataan⁽⁴²⁾. Näin ollen käypä markkinahinta antaa Islannin viranomaisten mukaan aihetta olettaa, että Síminnille ei ole myönnetty valtiontukea⁽⁴³⁾.
- (46) Käyttöönottoalueen laajentamisen vuoksi Síminnin kanssa tehtyyn sopimukseen tehdyistä muutoksista Islannin viranomaiset toteavat, että Euroopan komission mukaan tällaiseen sopimukseen tehtäviin muutoksiin ei liity valtiontukea, jos kokonaisedot eivät ole palveluntarjoajan kannalta edullisemmat kuin alkuperäisen sopimuksen ehdot. Lisäksi vaikka ehtoja pidettäisiin edullisempina muutoksen vuoksi, sopimus ei ole valtiontukea, jos hankintayksikkö toimii kuten yksityinen toimeksisaaja olisi toiminut kaupallisten etujensa edistämiseksi. Islannin viranomaisten mukaan kuka tahansa, joka oli kiinnostunut osallistumaan hankintamenettelyyn, saattoi vapaasti jättää tarjouksen, sillä kaikkien kiinnostuneiden osapuolien tarjoukset hyväksyttiin käsiteltäväksi, mistä myös ilmoitettiin. Näin ollen se, että Síminn, jonka tarjous oli halvin ja kokonaistaloudellisesti edullisin, valittiin lopulta toteuttamaan hanke, ei voi automaattisesti merkitä tietyn yrityksen suosimista.
- (47) Lisäksi Islannin viranomaiset painottavat, että laajakaistapalvelu on yleisesti ottaen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu⁽⁴⁴⁾. Islannin viranomaiset huomauttavat, että ne ottivat yhteyttä yksityisiin toimijoihin ja julkaisivat ilmoituksen selvittääkseen, oliko mikään markkinasijoittaja valmis sijoittamaan infrastruktuuriin. Koska kukaan ei ilmoittanut kiinnostuksestaan palvelun tarjoamiseen, Islannin viranomaiset päättelivät, että nämä alueet todella kärsivät markkinoiden toimintapuutteesta eivätkä saisi nopeita internetyhteyksiä ilman rahaston apua. Islannin viranomaisten mukaan riittävän kattavien laajakaistapalvelujen toimittamista näille Islannin haja-asutusalueille, joilla ei toimi mitään operaattoreita ja joille operaattorit eivät ole kiinnostuneita sijoittamaan, olisi pidettävä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvänä palveluna, koska laajakaistan käyttöönotto kyseisissä rakennuksissa oli erittäin tärkeää sekä kyseisille alueille että koko yhteiskunnalle.
- (48) Islannin viranomaisten mukaan palvelun luonne ja laajuus (eli sellaisen infrastruktuurin rakentaminen, jonka avulla tietyt rakennukset voivat saada nopean internetyhteyden) määriteltiin selvästi tarjouskilpailuprosessissa ja sen jälkeen Síminnin kanssa tehdyssä sopimuksessa. Islannin viranomaiset toteavat, että tässä nimenomaisessa tapauksessa sopimuksen allekirjoittamisella tämä velvoite annettiin muodollisesti Síminnin tehtäväksi ja hoidettavaksi.

⁽⁴¹⁾ Asiakirja N:o 687314.

⁽⁴²⁾ Ne viittaavat tässä suhteessa komission asiassa 264/2002 – London Underground – antaman päätöksen 79 kappaleeseen (EYVL C 309, 12.12.2002, s. 14) ja komission päätökseen 2013/435/EU, tehty 2 päivänä toukokuuta 2013, valtiontuesta SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN) jota Ranska on myöntänyt Société Nationale Corse Méditerranée -yhtiölle ja Compagnie Méridionale de Navigation -yhtiölle (EUVL L 220, 17.8.2013, s. 20).

⁽⁴³⁾ Ne viittaavat tässä suhteessa komission päätöksen asiassa N 46/07 – Welsh Public Sector Network Scheme (EUVL C 157, 10.7.2007, s. 2).

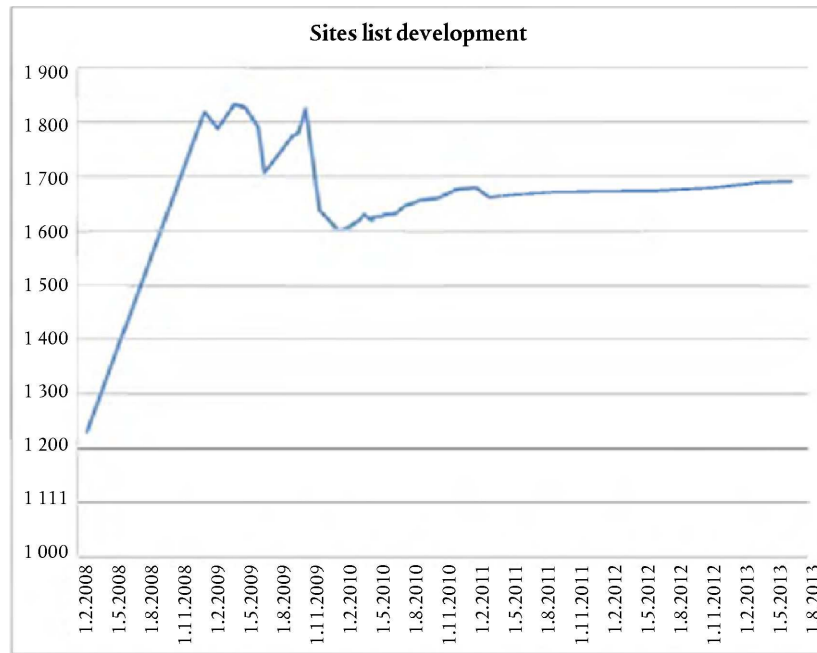
⁽⁴⁴⁾ Ne viittaavat tässä suhteessa komission päätöksen asiassa N 196/2010 – Establishment of a Sustainable Infrastructure Permitting Estonia-wide Broadband Internet Connection (EstWin project) (EUVL C 60, 25.2.2011, s. 3).

- (49) Islannin viranomaiset huomauttavat, että edellä mainitussa sopimuksessa vahvistettiin korvauksen muuttajat tarjouskilpailuasiakirjojen perusteella. Sopimuksessa vahvistetaan selvästi ja läpinäkyvästi Síminnille palvelun toimittamisesta maksettava korvaus. Sopimuksessa vahvistettua korvausta ei ole muutettu, eikä sopimus mahdollista mitään Síminnin hyväksi tehtäviä muutoksia.
- (50) Lisäksi Islannin viranomaiset korostavat, että tosiasiallinen maksu on huomattavasti pienempi kuin rahaston ja sen neuvonantajien arvioimat kustannukset ja että maksu rajoittuu siihen, mikä on välttämätöntä hankkeen saattamiseksi päätökseen. Se, että hankkeen tosiasialliset kustannukset ovat huomattavasti pienemmät kuin vastaavan verkkoratkaisun arvioidut kustannukset, osoittaa, että Islannin viranomaiset toteuttivat toimenpiteitä liiallisen korvauksen estämiseksi.
- (51) Islannin viranomaisten mukaan Síminnin valinnan jälkeen käydyt neuvottelut perustuivat suoraan tarjouskilpailumenettelyyn ja olivat siten menettelyn jatke. Maksut Síminnille suoritetaan ennalta määritellyn, hankkeen etenemiseen kytketyn maksuaikataulun mukaan, ja näin vältetään liiallisen korvauksen mahdollisuus. Sopimuksen 19 artiklan mukaisesti Síminn toimitti New Kaupþing -pankin 17 päivänä helmikuuta 2009 päivätyn pankkitakauksen, joka muodostaa takaisinperintämenettelyn, liiallisen korvauksen välttämiseksi⁽⁴⁵⁾. Lisäksi sopimuksessa määrätään tiukasti hankkeen etenemiseen kytketystä maksujärjestelystä, jonka mukaan maksut ovat tietyssä määrin riippuvaisia järjestelmän rakentamisesta ja sen käyttöönotosta asiakkaiden keskuudessa, kuten sopimuksen 16 artiklassa määrätään. Sopimuksen 11 artiklaan sisältyy myös sopimussakkoehdo, jonka mukaan Síminnin on maksettava korvauksia hankkeen viivästyessä, ja sen 13 artiklaan sisältyy lauseke sopimuksen noudattamatta jättämisestä.
- (52) Lopuksi Islannin viranomaiset toteavat, että vaikka valvontaviranomainen katsoisi, että hankkeen ja korvauksen laajentaminen ei ollut täysin julkisia hankintoja koskevan sääntelykehyksen mukainen, avointa tarjouskilpailumenettelyä sekä riippumattomien neuvonantajien suorittamaa arviointia olisi pidettävä korvauksen asianmukaisena viitearvona. Yhdessä niitä olisi pidettävä vähintään vahvana viitteenä kustannuksista, joita asianomaisilla markkinoilla toimivalle tyypilliselle hyvin hoidetulle yritykselle olisi aiheutunut. Koska Síminnille maksettu korvaus oli tätä viitearvoa pienempi, Altmark-testin viimeisen kriteerin olisi katsottava täyttyneen. Islannin viranomaiset toistavat myös, että muutokset huomioon ottaenkin Síminnin tarjous on yhä selvästi kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous.

4.2 Julkinen hankintamenettely

- (53) Islannin viranomaisten mukaan hankintamenettely oli ETA:n valtioneuvoston sääntöjen mukainen ja sillä varmistettiin kaikilta osin kaikkien markkinoilla olevien talouden toimijoiden yhdenvertainen kohtelu. Islannin viranomaiset huomauttavat myös, että Síminnin kanssa käytyjen neuvottelujen aikana hankkeeseen tehdyt mukautukset eivät rikkoneet yhdenvertaisen kohtelun ja avoimuuden keskeisiä periaatteita lähinnä hankkeen laajuutta koskevan sisäisen joustavuuden ansiosta.
- (54) Kun WBS:n suunniteltu kattavuusalue poistettiin kumulatiivista kokonaiskattavuutta kuvaavasta kartasta, "valkeiden" rakennusten määrä lisääntyi 670 rakennuksella. Kun rahasto kehotti hankintakeskusta pyytämään uudelleen palveluntarjoajilta niiden mahdollisia suunnitelmia palvelujen tarjoamiseksi näille 670 rakennukselle, tämä tapahtui sanomalehti-ilmoituksella eikä vain ottamalla yhteyttä ainoastaan niihin palveluntarjoajiin, jotka olivat aiemmin jättäneet tarjouksensa. Näin toimittiin alkuperäisen palvelujen kattamia alueita koskeneen tietopyynnön yhteydessä. Islannin viranomaiset korostavat, että kahdenvälistä viestintää tarjouksia aiemmin jättäneiden osapuolten kanssa pidettiin riittämättömänä.
- (55) Islannin viranomaiset toteavat, että sopimuksen laajuuteen ja korvaukseen tehdyt muutokset olivat välttämättömiä, jotta sopimukseen voitiin sisällyttää 670 uutta "valkeaa" rakennusta ja niistä aiheutuva korvaus. Lisärakennusten hinta oli Síminnin alkuperäisessä tarjouksessa esitetty keskimääräinen yksikköhinta. Tämä tarjous valittiin avoimessa menettelyssä kokonaistaloudellisesti edullisimpana tarjouksena. Korvausta lisärakennuksista olisi näin ollen pidettävä alkuperäisen tarjouksen jatkeena, joka sekin oli markkinaehtojen mukainen. Islannin viranomaisten mukaan tämä on viite menettelyn jatkuvuudesta pikemmin kuin näyttö siitä, että keskeinen sopimusehto olisi neuvoteltu uudelleen.

⁽⁴⁵⁾ Asiakirja N:o 665602.

- (56) Kuten edellä todettiin, hankkeen alkuperäisen laajuuden oli tarkoitus olla vähintään 1 119 rakennusta. Islannin viranomaisten mukaan tällaisten hankkeiden luonteeseen kuuluu luettelon jatkuva muuttuminen koko hankkeen keston ajan. Kuten edellä olevasta kaaviosta käy ilmi, luettelo on vaihdellut jatkuvasti vuodesta 2008 vuoteen 2011⁽⁴⁶⁾. Vasta vuonna 2011 voidaan havaita hankkeen vakiintuvan, mutta vielä silloinkin luetteloon tehtiin muutoksia, ja niitä on tehty tähän päivään asti. Kun otetaan huomioon nämä väistämättömät muuttujat, ainoa tapa varmistaa korvauksia koskeva avoimuus oli Islannin viranomaisten mukaan sitoutua keskimääräiseen yksikköhintaan.
- (57) Myös rahasto katsoi, että uusi hankintamenettely aiheuttaisi Islannin viranomaisille tarpeettomia taloudellisia hankaluuksia ja olisi erittäin todennäköistä, että tulos olisi sama tai jopa epäedullisempi, ja lisäksi laajakaista-palvelujen käyttöönotto viivästyisi kuukausilla tai jopa vuosilla. Rahasto katsoi myös, että lisärakennuksista ja koko hankkeesta maksettavaa korvausta voitiin pitää hyvin edullisena Islannin viranomaisten kannalta, koska se oli sama kuin alkuperäisessä tarjouksessa.
- (58) Rahasto pyysi syyskuussa 2008 neuvonantajiaan (Mannvit hf.) laatimaan kustannusarvion niistä rakennuksista, joille vain WBS oli aikonut tarjota palveluita. Tässä 8 päivänä lokakuuta 2008 päivättyssä kustannusarviossa⁽⁴⁷⁾ arvioitiin mahdollisen tarjoushinnan olevan 410 000 000–820 000 000 Islannin kruunua noin 750 "WBS:n rakennuksen" osalta (arviota mukautettiin myöhemmin niin, että se perustui 670 määriteltyyn "valkeaan" rakennukseen). Tämän perusteella laskettuna keskihinta rakennusta kohden vaihtelee 546 667 Islannin kruunusta (yksinkertainen järjestelmä) 1 093 333 Islannin kruunuun (kehittyneet järjestelmä).
- (59) Edellä esitetyn huomioon ottaen rahasto ja Síminn sopivat 670 lisärakennuksesta maksettavasta keskihinnasta Síminnin alun perin tarjoaman keskimääräisen yksikköhinnan perusteella. Tämä yksikköhinta, 338 998 Islannin kruunua rakennusta kohden, kerrottiin uusien rakennusten määrällä. Kun otetaan huomioon sovitun määrän indeksointi, keskimääräinen yksikköhinta kaikkien 1 788 rakennuksen osalta on 470 191 Islannin kruunua. Islannin viranomaiset pitävät tätä edullisena tuloksena ottaen huomioon tuolloin vallinneen äärimmäisen taloustilanteen ja riippumattoman neuvonantajan aiemman kustannusarvion.
- (60) Islannin viranomaisten mukaan Síminn on katsonut, että kokonaisuutena yritys ei saanut mittakaavaetuja hankkeen laajentamisesta. Vaikka mittakaavaetuja saattoi joissakin tapauksissa syntyä, "valkeiden" rakennusten usein hajanaisen sijainnin ja muiden olosuhteiden vuoksi näin ei kokonaisuutena katsoen tapahtunut. Laajennuksen suurinta osaa varten Síminnin täytyi suunnitella uudelleen suuria osia hankkeesta, vaikka jotkin lisärakennuksista olivat samoilla alueilla kuin alkuperäiseen tarjoukseen sisältyneet rakennukset, eli sen täytyi sijoittaa lähettämiä ja antennejä uudelleen.

⁽⁴⁶⁾ Islannin viranomaisten toimittama taulukko (asiakirja N:o 687314).

⁽⁴⁷⁾ Asiakirja N:o 687320.

- (61) Maksujen indeksoinnista suurimmaksi osaksi Tanskan kruunuun ja osittain kuluttaja- ja palkkahintaindekseihin Islannin viranomaiset viittaavat syksyllä 2008 vallinneeseen äärimmäiseen tilanteeseen ja Islannin talouden ongelmiin. Síminnin ja Islannin viranomaisten välisten neuvottelujen aikana Islannin taloudellinen toimintaympäristö muuttui jyrkästi. Islannin viranomaisten mukaan sopimushinnan indeksointi Tanskan kruunuun johtui näistä poikkeuksellisista ja ennakoimattomista tapahtumista ja varsinkin siitä, että hankkeeseen liittyi huomattava ulkomaan valuutalla suoritettava laitteistohankinta. Tuona ajankohtana oli selvää, että Islannin kruunun kurssin vaihtelu mitätöisi kaikki Síminnin sopimuksen tekemistä koskevat ennakkoehdot. Síminnin Islannin viranomaisille toimittamien tietojen mukaan yhteensä 80 prosenttia sopimushinnasta oli tarkoitettu laitteiston ostamiseen Tanskan kruunuilla⁽⁴⁸⁾. Tämän seikan valossa Islannin viranomaiset suostuivat indeksoimaan hinnan Tanskan kruunuun sen 3 päivänä syyskuuta 2008 vallinneella kurssilla.
- (62) Lisäsi Islannin viranomaisten mukaan Islannin kruunun huomattavan devalvoinnin jälkeen kävi selväksi, että sopimuksen tekeminen ei olisi ollut perusteltua, ellei olisi varmistettu, ettei yritys joudu suuriin vaikeuksiin tuolloin hyvin epävakaaan Islannin kruunun jyrkästi laskeneen vaihtokurssin vuoksi. On selvää, että Síminnin ei olisi ollut järkevää ottaa koko näistä äärimmäisistä ja ennakoimattomista olosuhteista johtuvaa riskiä. On tunnustettu osa Islannin ja kansainvälistä sopimusoikeutta, että kun ennakoimattomat tapahtumat muuttavat perustavanlaatuisesti sopimuksen tasapainoa niin, että yhdelle sen sopimuspuolista aiheutuu kohtuuton taakka, eli "vaikeuksia", tällaisesta taakasta kärsivä sopimuspuoli voi pyytää sopimuksen muuttamista tai jopa irtisanoa täysin tällaisen sopimuksen. Islannin viranomaiset korostavat kuitenkin, ettei tämä merkinnyt koko riskin säilyttämistä niiden kannettavaksi, sillä Síminnille aiheutui myös lisäkustannuksia hankkeen muista osatekijöistä, joita ei ollut sidottu Tanskan kruunun vaihtokurssiin, kuten työvoimasta, öljystä ja muista panoksista.
- (63) Islannin viranomaisten mukaan niiden lähestymistapa hankkeen laajentamiseen vastaa Euroopan komission asiassa London Underground antamaa päätöstä⁽⁴⁹⁾, jossa komissio myönsi, että on syytä pohtia, olisiko toimeksisaajan tarjous ollut muutoksen jälkeen yhä paras tarjous. Tällaisissa tapauksessa täysin uuden hankintamenettelyn aloittaminen aiheuttaisi kohtuuttomia kustannuksia.
- (64) Näin ollen Islannin viranomaiset päättivät tehdä sopimukseen muutoksia uuden tarjouskilpailumenettelyn aloittamisen sijasta, ja ne toteavat, että niillä on oltava tässä suhteessa huomattava harkintavaltia etenkin siksi, että sopimus oli pitkäkestoinen ja monitahoinen, ja myös Islannin tuolloisen taloustilanteen vuoksi. Islannin viranomaiset katsovat ensinnäkin, että vaikka olosuhteita ei voitu ennakoida, tehtyjä muutoksia pidettiin alkuperäiseen tarjouskilpailuun sopivina. Toiseksi, uusi menettely olisi viivästyttänyt hanketta kuukausilla tai jopa vuosilla. Kolmanneksi, Islannin viranomaiset katsoivat, että tarjous oli edullinen ja että sen avulla pystyttiin tuottamaan kyseiset palvelut julkisyhteisön kannalta vähäisimmin kustannuksin. Pidettiin erittäin epätodennäköisenä tai jopa mahdottomana, että tällaisessa menettelyssä olisi jätetty parempi tarjous, kun otetaan huomioon Islannin taloustilanne ja alkuperäisen tarjouskilpailun tulokset. Islannin viranomaiset eivät tehneet muutoksia sopimukseen suosiakseen Síminniä, vaan varmistaakseen, että hanke toteutettaisiin mahdollisimman vähäisin kustannuksin (ennakoimattomat) olosuhteet huomioon ottaen. Lisäksi Islannin viranomaiset korostavat, että Síminnin tarjous, johon oli lisätty 670 rakennusta sekä korvauksen lisäys ja indeksointi Tanskan kruunuun, oli edelleen taloudellisesti selvästi paras tarjous.

4.3 Väitetyn valtiontuen soveltuvuus

- (65) Jos valvontaviranomainen pitäisi toimenpidettä valtiontukena, tukea voitaisiin Islannin viranomaisten näkemyksen mukaan pitää ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakodan mukaisena, kun otetaan huomioon toimenpiteen tavoitteet, kuten julkisten laajakaistapalveluiden saatavuuden parantaminen tukialueilla.
- (66) Islannin viranomaisten mukaan toimenpiteellä on tasapainotettu ja tasapainotetaan maantieteellistä ja kaupallista häitää, ja se on objektiivisesti perusteltu, jotta voidaan puuttua laajakaistapalvelujen saatavuuden puutteeseen, joka johtuu siitä, että mahdollisten ja tosiasiallisten tilaajien tiheys ei ole riittävä, jotta laajakaistapalvelujen

⁽⁴⁸⁾ Síminnin toimittamien laskelmien ja tietojen mukaan ulkomaan valuutalla ostettavista laitteista johtuvat kustannukset saattoivat muodostaa 85 prosenttia hankkeesta saatavista maksuista (asiakirja N:o 694234).

⁽⁴⁹⁾ Komission päätös asiassa 264/2002 – London Underground Public Private Partnership (EUVL C 309, 12.12.2002, s. 14).

toimittaminen olisi taloudellisesti kannattavaa puhtaasti markkinalähtöiseltä pohjalta. Islannin viranomaiset katsovat, että ne ovat suunnitelleet toimenpiteen tavalla, jolla minimoidaan mahdollisen valtiontuen määrä ja kilpailun vääristyminen.

- (67) Lisäksi Islannin viranomaiset huomauttavat, että avoimien käyttöoikeuksien ehdot olivat kolmansien osapuolien saatavilla useita kuukausia ennen hankkeeseen liittyvän myynnin aloittamista. Ne toteavat, että kun myynti kullakin loholla aloitettiin, rahasto ilmoitti asukkaalle, ettei Síminn ollut ainoa vähittäismyyjä ja että kaikki muut vähittäismyyjät voivat myydä internetpalveluja alueella asuville/työskenteleville ihmisille. Lisäksi Síminn tarjoaa Islannin viranomaisten mukaan kolmansille osapuolille pääsyä (verkkovierailu) sen 2G GSM -puhelinpalveluihin, kun taas tarjouskilpailuasiakirjoissa tai sopimuksessa ei määrätä 3G-puhelinpalvelujen tukkutason käyttöoikeuksista, koska kyseinen hanke ei koske 3G-puhelinpalvelujen tarjoamista.
- (68) Lisäksi Islannin viranomaiset huomauttavat, että Síminn on tarjonnut Vodafonelle verkkovierailuoikeutta 3G-verkkoon, mutta Vodafone on Síminnin mukaan ollut haluton tekemään sopimusta, koska Vodafonella on tällä hetkellä sopimus 3G-verkkovierailuista Novan kanssa. Islannin viranomaisten mukaan valituksen tekijä toteaa virheellisesti, että Síminnin ja rahaston välinen sopimus rajoittui jälleenmyyntioikeuteen eikä tarjouskilpailuasiakirjoissa määrättyihin tukkutason käyttöoikeuksiin. Síminn tarjoaa päinvastoin kaikille kilpailijoilleen tukkutason käyttöoikeuksia sen ADSL-verkkoon posti- ja telelaitoksen päätöksen N:o 8/2008 mukaisesti. Lisäksi Islannin viranomaiset korostavat, että kuten AM:n raportista ilmeni, DSL-verkkoa ja 3G-dataverkkoa koskevien tukkutason käyttöoikeuksien välillä on perustavanlaatuinen ero. Islannin viranomaiset viittaavat myös AM:n näkemykseen, jonka mukaan Islannin olemassa oleva langattoman tukkutason yhteenliittämisen mahdollisuus on riittävä kyseistä Islannin laajakaistan kattavuutta koskevaa toimenpidettä varten.
- (69) Islannin viranomaiset väittävät myös, että kyseisellä hankkeella ja sopimuksella Síminnin kanssa oli vain hyvin vähän tai ei lainkaan vaikutuksia kilpailuun ja kauppaan. Islannin viranomaisten mukaan asiassa ei ole esitetty mitään näyttöä, joka viittaisi siihen, että Síminn sai perusteetonta taloudellista etua tai että markkinarakenteeseen olisi aiheutunut haittavaikutuksia.
- (70) Islannin viranomaisten toimittamien tietojen mukaan markkinaosuuksien kehitys kymmenen viime vuoden aikana on kulkenut kohti matkaviestintämarkkinoiden kolmen suurimman yrityksen osuuksien tasoittumista. Varsinkin Síminnin markkinaosuus laski 62 prosentista 40 prosenttiin vuosina 2005–2011, ja Novan markkinaosuus kasvoi 0 prosentista 24 prosenttiin vuosina 2007–2011. Vodafonen markkinaosuus supistui 38 prosentista vuonna 2005 30 prosenttiin vuonna 2011. Tämä suuntaus jatkui vuonna 2012, ja näiden kolmen yrityksen markkinaosuudet lähentyivät edelleen, kuten vuosia 2010–2012 koskevasta posti- ja telelaitoksen tilastoraportista ilmenee⁽⁵⁰⁾. Raportin mukaan Síminnin markkinaosuus oli vuoden 2012 lopussa tilausten kokonaismäärän perusteella 37,4 prosenttia, Vodafonen markkinaosuus oli 28,9 prosenttia, ja Novan markkinaosuus oli kasvanut 28,3 prosenttiin.
- (71) Islannin viranomaiset toteavat myös, että Síminn on ja oli kyseisenä ajankohtana Islannin kilpailuviranomaisen, jäljempänä 'kilpailuviranomainen', sekä posti- ja telelaitoksen tiukan valvonnan alainen. Islannin viranomaiset huomauttavat, että Síminnin emoyhtiö Skipti teki kilpailuviranomaisen kanssa 26 päivänä maaliskuuta 2013 sopimuksen, jolla varmistetaan, että Síminnin kilpailijoilla on samat oikeudet käyttää Skiptin perustelevisiointijärjestelmää. Mahdolliset viitteet kilpailun vääristymisestä käynnistäisivät edellä mainittujen viranomaisten suorittaman muodollisen tutkinnan. Tällainen kilpailun vääristyminen saattaisi johtaa Síminnille määrättäviin seuraamuksiin. Islannin viranomaisten mukaan kyseisestä hankkeesta ei ole käynnissä kilpailuviranomaisen tai posti- ja telelaitoksen tutkintaa.
- (72) Islannin viranomaiset huomauttavat lisäksi, että hanke on laajentanut kaikkien markkinatoimijoiden markkinoita. Síminnin kilpailijoille tarjotaan tukkutason käyttöoikeudet verkkoon yhdenvertaisin ehdoin. Näin ollen kaikki kiinnostuneet toimijat ovat heti palvelun saataville asettamisesta lähtien voineet tarjota palveluja loppuasiakkaille samoin ehdoin, ja Síminnin toimittamien tietojen mukaan monilla kilpailijoilla on tukkutason käyttöoikeudet, joiden avulla ne voivat tarjota joko ADSL- tai UMTS-palveluja vähittäistasolla. Islannin viranomaiset viittaavat myös aloittamis päätöksen sisältämiin Islannin viranomaisten mukaan virheellisiin väittämiin, jotka koskevat valituksen tekijän Vodafonen pyyntöjä saada tukkutason käyttöoikeudet ja Síminnin väitettyä kieltäytymistä myöntämästä tällaisia oikeuksia. Islannin viranomaisten mukaan pyydetty Síminnin 3G-lähettimien käyttöoikeus, niin kutsuttu verkkovierailuoikeus, ei kuulu kyseisen hankkeen piiriin. Síminn oli valmis myöntämään Vodafonelle 3G-lähettimien käyttöoikeudet, mutta kiisti, että tällaiset käyttöoikeudet olivat osa hanketta.

⁽⁵⁰⁾ Ks. http://www.pfs.is/upload/files/Tolfraediskyrsla_PFS_Isl.fjarskiptamarkadur_2010_til_2012.pdf

- (73) Lisäksi Islannin viranomaiset korostavat, että hankkeen kunnianhimoisena tavoitteena oli ottaa laajakaista käyttöön tietyillä Islannin haja-asutusalueilla. Tämä tavoite on saavutettu. Islanti kuuluu niiden harvojen valtioiden joukkoon, jotka voivat varmasti todeta, että kaikissa maan vakinaisissa asunnoissa on saatavilla laajakaistapalvelut. Islannin viranomaisten mukaan on otettava huomioon se seikka, että hankkeeseen kuului jopa 1 788 rakennusta, jotka sijaitsivat hajallaan eri puolilla Islannin laajoja haja-asutusalueita, ja että hanke aloitettiin vain muutama kuukausi sen jälkeen, kun Islannissa oli puhjennut sen historian vakavin talouskriisi. Islannin viranomaiset ovat täysin tietoisia ETA-sopimuksen valtioneuvoston päätöskäytännön (joka myöhemmin sisällytettiin laajakaistaverkkojen valtioneuvoston päätöskäytännön) mukaisista velvoitteistaan, ja ne ovat pyrkineet noudattamaan niitä hankkeen kaikissa vaiheissa.
- (74) Kaiken kaikkiaan Islannin viranomaiset katsovat, että toimenpiteen kokonaisvaikutusta olisi pidettävä myönteisenä. Toimenpide on Islannin viranomaisten mukaan selvästi ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetettujen tavoitteiden mukainen, koska sillä edistetään tietyn taloudellisen toiminnan (vähittäis- ja tukkutason laajakaistapalvelujen) kehitystä Islannin syrjäisillä ja haja-asutusalueilla.
- (75) Edellä esitetyn valossa Islannin viranomaiset toteavat, että toimenpiteeseen sisältyvä mahdollinen tuki on ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista.

5. SÍMINNIN HUOMAUTUKSET

5.1 Valtiontuen olemassaolo

- (76) Síminn toimitti aloittamispäätöstä koskevat huomautuksensa sekä täydentävät asiakirjat 20 päivänä joulukuuta 2013 päivätyllä kirjeellä⁽⁵¹⁾. Síminn katsoo, että kyseisten laajakaistapalvelujen kehittämisen rahoitus ei ollut valtioneuvoston tukea. ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaan toimenpiteen on täytettävä tietyt edellytykset, jotta sen voidaan katsoa sisältävän valtioneuvoston tukea. Síminn katsoo, että kaikki nämä edellytykset eivät täyty, etenkin kun otetaan huomioon, ettei Síminn saa taloudellista etua.
- (77) Síminn toteaa, että asiassa Altmark antamassaan tuomiossa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen selvensi niitä edellytyksiä, joiden on täytettävä, jotta julkisesta palvelusta maksettava korvaus ei olisi valtioneuvoston tukea, edellyttäen, että siitä ei koidu etua⁽⁵²⁾. Síminn väittää, että kyseinen toimenpide on julkisen palvelun rahoittamista ja että Altmark-testin neljä kumulatiivista kriteeriä täyttyvät.
- (78) Síminnin mukaan sille ei annettu kyseisellä sopimuksella markkinaolosuhteita pidemmälle menevää taloudellista etua. Avointen ja syrjimättömien julkisten tarjouskilpailumenettelyjen käyttöä on pidetty riittävänä perusteena olettaa, että menettelyssä valitulle talouden toimijalle ei ole myönnetty valtioneuvoston tukea, koska markkinahinta taataan⁽⁵³⁾. Tarjouskilpailumenettelyssä asetettiin neljä objektiivista arviointiperustetta. Se hyväksyttävä tarjous, joka sai eniten pisteitä, voitti tarjouskilpailun. Kuka tahansa, joka oli kiinnostunut osallistumaan hankintamenettelyyn, saattoi vapaasti jättää tarjouksen. Tarjouskilpailu oli teknologianeutraali eli avoin kaikille teknisille ratkaisuille, jotta mitään markkinatoimijoita ei suosittaisi. Síminn sai eniten pisteitä ja voitti tarjouskilpailun. Näin ollen kilpailuun perustuvaa valintamenettelyä ja kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valintaa koskevat perusteet täyttyivät. Síminn oli tarjoajista myös se, joka tarjoutui tuottamaan palvelut julkisyhteisön kannalta vähäisimmän kustannuksella.
- (79) Síminnin mukaan sopimuksen laajuuteen ja korvaukseen tehdyt muutokset olivat välttämättömiä, jotta sopimukseen voitiin sisällyttää 670 uutta "valkeaa" rakennusta ja niistä aiheutuva korvaus. Lisärakennuksista maksettava korvaus oli Síminnin alkuperäisessä tarjouksessa esitetty keskimääräinen yksikköhinta. Korvausta lisärakennuksista olisi näin ollen pidettävä alkuperäisen tarjouksen jatkeena, joka myös oli markkinaehtojen mukainen. Síminn korostaa näin ollen, että muutoksiin ei liity valtioneuvoston tukea, koska kokonaishdot eivät olleet

⁽⁵¹⁾ Asiakirjat N:o 694234, 694235, 694236, 694237 ja 694238.

⁽⁵²⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

⁽⁵³⁾ Komission päätös asiassa 264/2002 – London Underground Public Private Partnership (EUVL C 309, 12.12.2002, s. 14), 79 kappale.

Síminnin kannalta edullisemmat kuin alkuperäisen sopimuksen ehdot ⁽⁵⁴⁾. Lisäksi Síminnin mukaan se, että yritys, jonka tarjous oli halvin ja kokonaistaloudellisesti edullisin, valittiin lopulta toteuttamaan hanke, ei voi automaattisesti merkitä tietyn yrityksen suosimista.

- (80) Síminnin mukaan tosiasialliset Síminnille koituvat yksikkökustannukset (kustannukset rakennusta kohden) ovat [...] (*) Islannin kruunua, kun taas Síminnin saama keskimääräinen yksikköhinta on 470 191 Islannin kruunua. Kuten aloittamis päätöksessä selostettiin, Síminnille hankkeen laajentamisen jälkeen maksettu hinta oli edelleen huomattavasti alhaisempi kuin muiden tarjoajien tarjoama hinta ja rahaston neuvonantajien ennakolta arvioima hinta ⁽⁵⁵⁾. Síminn on tähän mennessä saanut 836 457 351 Islannin kruunua, johon määrään sisältyy korvaus 670 lisärakennuksesta ja indeksointi Tanskan kruunuun. Vodafone jätti tarjouskilpailussa toiseksi halvimman hyväksyttävän tarjouksen, jonka hinta oli 1 858 339 001 Islannin kruunua eli yli kaksinkertainen Síminnin saamaan korvaukseen verrattuna lisärakennukset ja indeksointi Tanskan kruunuun mukaan luettuina.
- (81) Síminn väittää, että kokonaisuutena yritys ei saanut mittakaavaetuja hankkeen laajentamisesta. Vaikka mittakaavaetuja saattoi joissakin tapauksissa syntyä, ”valkeiden” rakennusten usein hajanaisen sijainnin ja muiden olosuhteiden vuoksi näin ei kokonaisuutena katsoen tapahtunut. Laajennuksen suurinta osaa varten Síminnin täytyi suunnitella uudelleen suuria osia hankkeesta, vaikka jotkin lisärakennuksista olivat samoilla alueilla kuin alkuperäiseen tarjoukseen sisältyneet rakennukset, eli sen täytyi sijoittaa lähettämiä ja antennejä uudelleen. Näin ollen Síminn katsoo, että se ei saanut todellista taloudellista etua, joka olisi asettanut sen kilpailijoitaan edullisempaan asemaan ⁽⁵⁶⁾.
- (82) Lisäksi Síminnin mukaan se, että hankkeen tosiasialliset kustannukset ovat pienemmät kuin arvioidut kustannukset ja korvaus on avoin ja kustannusperusteinen, osoittaa, että Islannin viranomaiset sisällyttivät sopimukseen mekanismin liiallisen korvauksen estämiseksi.
- (83) Edellä esitettyjen näkökohtien sekä Islannin viranomaisten esittämien näkökohtien perusteella Síminn katsoo, että toimenpiteeseen ei sisällynyt valtiontukea.

5.2 Väitetyt valtiontuen soveltuvuus

- (84) Jos valvontaviranomainen katsoisi, että toimenpide olisi luokiteltava valtiontueksi, Síminn katsoo, että toimenpiteitä olisi pidettävä ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakodan mukaisina.
- (85) Síminn katsoo, että hanke suunniteltiin kilpailun vääristymistä rajoittavalla tavalla muun muassa varmistamalla kolmansien osapuolten tukkutason käyttöoikeudet. Tukkutason käyttöoikeudet antavat kolmansille palveluntarjoajille mahdollisuuden kilpailla aktiivisesti markkinoilla ja lisäävät siten valinnanvaraa ja kilpailua toimenpiteen kohteena olevilla alueilla, samalla kun vältetään alueellisten palvelumonopoliin syntyminen. Laajakaistaverkko suunniteltiin neutraaliksi ja avoimeksi, ja kaikki kiinnostuneet toimijat voivat saada siihen tukkutason käyttöoikeuden yhdenvertaisin ehdoin.
- (86) Síminnin mukaan sopimukseen sisältyy selvä velvoite siitä, että sen kilpailijoilla on oltava oikeus käyttää infrastruktuuria, ja näin ollen tukkutason käyttöoikeudet on annettu hankkeen alusta lähtien ⁽⁵⁷⁾. Síminnin mukaan ADSL-yhteyksiä, joista käytettiin termiä ”bittivirtapohjaiset palvelut kiinteissä verkoissa” päätettiin käyttää ADSL-verkon tukkutason käyttöoikeuksiin sekä 3G-yhteyksien viiteyhteyksinä, koska tuolloin 3G-verkolle ei ollut tunnettua viitemallia. Síminn huomauttaa, että ADSL-yhteyksien suhteen on noudatettu posti- ja telelaitoksen antamia ohjeita. Selittääkseen tarkemmin tukkutason käyttöoikeuksiin liittyviä teknisiä kysymyksiä Síminn toimitti

⁽⁵⁴⁾ Ks. edellinen alaviite, 120 ja 125 kappale.

(*) Ei-luottamuksellinen versio. Hakasulkujen sisällä olevat tiedot ovat salassapitovelvollisuuden alaisia.

⁽⁵⁵⁾ Islannin viranomaisten toimittamien tietojen mukaan (asiakirja N:o 687320) rahaston neuvonantajat arvioivat mahdollisen tarjoushinnan olevan 410 000 000–820 000 000 Islannin kruunua noin 750 lisärakennuksen osalta (arviota mukautettiin myöhemmin niin, että se perustui 670 määriteltyyn ”valkeaan” rakennukseen), eli keskihinta rakennusta kohden vaihteli 546 667 Islannin kruunusta (yksinkertainen järjestelmä) 1 093 333 Islannin kruunuun (kehittynyt järjestelmä).

⁽⁵⁶⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 2.9.2010, Euroopan komissio v. Deutsche Post AG, C-399/08 P, ECLI:EU:C:2010:481, 41 kohta.

⁽⁵⁷⁾ Hankkeen alusta lähtien Síminn on julkaissut verkkosivustollaan UMTS-verkon tukkutason käyttöoikeuksia koskevan tarjouksen. Muun muassa televiestintäyhtiö Tal on tehnyt tällaisen sopimuksen Síminnin kanssa. Lisätietoa on saatavilla verkko-osoitteesta <https://heildsala.siminn.is/>

edellä mainitun AM:n raportin ⁽⁵⁸⁾. AM:n raportin mukaan DSL-verkkoa ja 3G-dataverkkoa koskevien tukkutason käyttöoikeuksien välillä on perustavanlaatuisen ero. Lisäksi AM:n raportin mukaan Islannin olemassa oleva langattoman tukkutason yhteenliittämisen mahdollisuus on riittävä kyseistä Islannin laajakaistan kattavuutta koskevaa toimenpidettä varten. AM:n raportissa viitataan myös siihen, että samaa teknistä ratkaisua käytettiin 3G-verkon tukkutason käyttöoikeuksiin Irlannissa toteutetussa samankaltaisessa ja samanaikaisessa laajakaista-hankkeessa, jonka Euroopan komissio hyväksyi ⁽⁵⁹⁾.

- (87) Síminnin mukaan valituksen tekijä on virheellisesti väittänyt, että se on useaan otteeseen pyytänyt tuloksetta tukkutason käyttöoikeuksia verkkoon että tämä on antanut Síminnille merkittävän etulyöntiaseman. Síminn painottaa, että Vodafone on pyytänyt vain verkkovierailuoikeutta Síminnin 3G-lähettimein tarjotakseen 3G-matkaviestintäpalveluja, joilla ei ole mitään yhteyttä tähän hankkeeseen. Síminnin mukaan se on tarjonnut Vodafonelle 3G-verkkovierailuoikeutta markkinaehdoin, mutta Vodafone ei ole ollut halukas tekemään sopimusta. Vodafone ei Síminnin mukaan kuitenkaan ole pyytänyt tukkutason tai jälleenmyyntioikeuksia UMTS-järjestelmän, ADSL-verkon tai satelliittivälitteisiin nopeisiin internet-palveluihin hankkeeseen kuuluvilla alueilla.
- (88) Síminn katsoo, että kyseisellä hankkeella oli vain vähän tai ei lainkaan vaikutuksia kilpailuun ja kauppaan. Síminnin mukaan asiassa ei ole esitetty mitään näyttöä, joka viittaisi siihen, että yritys sai perusteetonta taloudellista etua tai että sopimuksesta olisi aiheutunut markkinarakenteelle haittavaikutuksia.
- (89) Síminn huomauttaa, että hanke koskee vain niitä yrityksiä ja henkilöitä, joiden toimi- tai asuinpaikka on kyseisillä alueilla. Rakennukset sijaitsevat hajallaan eri puolilla maata, eikä niitä tulisi pitää erityisinä markkinoina. Ne ovat pikemminkin osa koko Islannin laajakaistamarkkinoita. Islannissa on yli 109 000 nopeaa internetyhteyttä. Hanke koskee laajakaistapalvelujen käyttöönottoa Islannin haja-asutusalueilla yhteensä 1 788 rakennuksessa. Näistä 1 788 rakennuksesta 1 050 on tilannut laajakaistapalveluita, ja niistä 559:lle laajakaista tarjotaan UMTS-järjestelmällä. Näin ollen hanke vaikuttaa vain 0,96 prosenttiin ja kyseiset 559 UMTS-järjestelmällä liitettyä rakennusta vain 0,51 prosenttiin merkityksellisistä markkinoista.
- (90) Lisäksi Síminn toteaa, että se on ja oli kyseisenä ajankohtana sekä kilpailuviranomaisen että posti- ja telelaitoksen tiukan valvonnan alainen. Síminn, sen emoyhtiö Skipti sekä Míla, joka on myös Skiptin tytäryhtiö, tekivät 8 päivänä maaliskuuta 2013 kilpailuviranomaisen kanssa sopimuksen, jonka jälkeen kilpailuviranomainen teki 26 päivänä maaliskuuta 2013 julkaistun päätöksen N:o 6/2013, jolla varmistetaan, että Síminnin kilpailijoilla ja Mílalla on samat oikeudet käyttää Skiptin tytäryhtiöiden keskeisiä kiinteitä televiestintäverkkoja. Mahdolliset viitteet Síminnin aiheuttamasta kilpailun vääristymisestä käynnistäisivät edellä mainittujen viranomaisten suorittaman muodollisen tutkinnan.
- (91) Edellä esitettyjen näkökohtien valossa Síminn katsoo, että toimenpiteen kokonaisvaikutusta olisi pidettävä myönteisenä. Toimenpide on selvästi ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetettujen tavoitteiden mukainen, koska sillä edistetään tietyn taloudellisen toiminnan (vähittäis- ja tukkutason laajakaistapalvelujen) kehitystä Islannin syrjäisillä ja haja-asutusalueilla. Síminn katsoo, että toimenpide on suunniteltu tavalla, jolla minimoidaan mahdollisen valtiontuen määrä ja kilpailun vääristyminen. Jos valvontaviranomainen katsoisi, että toimenpide sisältää valtiontukea, Síminn toteaa tämän perusteella, että mahdollinen tuki on ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista.

6. VALITUKSEN TEKIJÄN (VODAFONE) HUOMAUTUKSET

- (92) Vodafone toimitti valvontaviranomaiselle huomautuksia ja lisäasiakirjoja 23 päivänä joulukuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁶⁰⁾. Valituksen mukaan rahasto myönsi Síminnille sääntöjenvastaista valtiontukea näiden kahden osapuolen tekemällä sopimuksella. Valituksen tekijä väittää, että tarjouskilpailumenettely oli virheellinen, koska lopulliseen Síminnin ja rahaston väliseen sopimukseen tehtiin Síminnin aloitteesta huomattavia muutoksia, jotka suosivat yritystä merkittävästi.

⁽⁵⁸⁾ Asiakirja N:o 694646.

⁽⁵⁹⁾ Ks. komission päätös asiassa N 475/2007, Ireland National Broadband Scheme (NBS) (EUVL C 18, 24.1.2009, s. 1).

⁽⁶⁰⁾ Asiakirja N:o 694646.

- (93) Valituksen tekijän mukaan valtiontuen olemassaoloa ei voida sulkea tässä tapauksessa pois sillä perusteella, että Síminnin tarjous oli merkittävästi alempi kuin muiden osapuolten jättämät tarjoukset. Ensinnäkin on selvää, että muilla tarjoajilla ei ollut mahdollisuutta jättää uusia tarjouksia hankkeen tarkistuksen jälkeen. Toiseksi on selvää, että tehdyistä muutoksista aiheutuneen maksujen merkittävän lisäyksen vuoksi ei voida sulkea pois sitä, että kilpailevat yritykset olisivat voineet jättää alempia tarjouksia muutetusta hankkeesta.
- (94) Valituksen tekijä väittää, että lopullisessa sopimuksessa määrättiin vain jälleenmyyntioikeuksista eikä tarjouskilpailuasiakirjassa alun perin määrätyistä tukkutason käyttöoikeuksista⁽⁶¹⁾. Valituksen tekijä väittää pyytäneensä useaan otteeseen tuloksetta tukkutason käyttöoikeuksia verkkoon⁽⁶²⁾. Lisäksi valituksen tekijä toteaa, että sen rahastolta saamat, käyttöoikeuksia koskevia vaatimuksia koskevat vastaukset ovat olleet riittämättömiä. Valituksen tekijän mukaan tämä on aiheuttanut kohtuutonta kilpailun vääristymistä ja antanut Síminnille merkittävän etulyöntiaseman merkityksellisillä markkinoilla.
- (95) Valituksen tekijän mukaan mikään ei estä Síminniä tarjoamasta verkkovierailuoikeuksia UMTS-verkkoon. GSM- ja myöhemmin UMTS/3G-verkkostandardeihin perustuvien tukkutason käyttöoikeuksien tarjoamiseksi on olemassa kolme yleistä vaihtoehtoa: jälleenmyyntioikeudet, tukkutason verkkovierailuoikeudet ja virtuaaliset verkkoyhteydet.
- (96) Valituksen tekijä toteaa, ettei Síminn ole selittänyt, miten palvelu vaarantuisi, jos yritys antaisi verkkovierailuoikeuksia sen UMTS/3G-verkkoihin. Valituksen tekijän mukaan Síminn ei tuota käyttäjälaitteitaan, joita tuottavat useat valmistajat kaikkialla maailmassa ja joita kaikki markkinatoimijat voivat käyttää ja ostaa. Palvelun laadun kannalta on yhdentekevää, sisältävätkö laitteet Síminnin vai Vodafonen tai jonkin muun televiestintäyrityksen SIM-kortin. Valituksen tekijän mukaan laatu pysyy samana.
- (97) Vodafone toteaa, että se on esittänyt Síminnille useita pyyntöjä saada käyttöoikeudet rahaston rahoittamaan UMTS-verkkoon. Vasta syyskuussa 2010, useiden kokousten ja virallisten kirjeiden jälkeen, Síminn tarjosi Vodafonelle verkkovierailuoikeuksia UMTS-verkkoon. Tarjottujen oikeuksien ehdot olivat kuitenkin sellaiset, että Vodafonelle olisi ollut kannattavampaa rakentaa oma verkkonsa ohjelman kattamalle alueelle. Tarjouksen mukaan Vodafonen olisi täytynyt maksaa 1 500 000 Islannin kruunun vuotuinen maksu kustakin lähettimestä, joihin se pyysi käyttöoikeuksia.
- (98) Lisäksi valituksen tekijän mukaan ei ole selvää, lisääisivätkö uudet kohdepaikat merkittävästi työvoimakustannuksia. Maksun korotusta ei näin ollen voida perustella vain kohdepaikkojen määrän lisääntymisellä. Tässä yhteydessä on myös otettava huomioon, että sopimuksen muutoksissa määrättiin myös verkon rakentamiseen varatun ajan pidentämisestä 12:sta 18 kuukauteen. Rakentamisajan muutokset sinänsä antaisivat mahdollisuuden rationalisoida henkilöstön käyttöä hankkeessa, mikä puolestaan vähentäisi valituksen tekijän mukaan työvoimakustannuksia. Lisäksi valituksen tekijä katsoo, että seuraamusmääräyksiin tehdyt muutokset viittaavat sellaisten kulujen vähentämiseen, joista yritys tavallisesti vastaa itse.
- (99) Valituksen tekijä huomauttaa myös, että tarjouskilpailuasiakirjojen 12 artiklassa määrättiin pankkitakauksesta näyttöä tuottamuksellisuudesta edellyttämättömien vahingonkorvausvaatimusten varalta. Sopimuksen 13 artiklassa ei kuitenkaan määrätä tällaisesta takauksesta, vaan viitataan vain Síminnin vahingonkorvausoikeuden yleisten sääntöjen mukaiseen vastuuseen. Myös tämä muutos viittaa sellaisten kulujen vähentämiseen, joista yritys tavallisesti vastaa itse. Näin ollen on arvioitava pankkitakauksesta luopumisen tuottamat hyödyt eli tällaisen takauksen myöntämiskustannukset syksyllä 2008.
- (100) Valituksen tekijä painottaa, että sopimus on aiheuttanut markkinoilla merkittävää, jatkuvaa ja pysyvää kilpailun vääristymistä. Valituksen tekijän mukaan toimenpide vaikuttaa paitsi kilpailuun Islannin haja-asutusalueilla myös koko markkinoihin, koska yksi asiakkaiden käyttämä peruste televiestintäyrityksen valinnassa on se, kuinka

⁽⁶¹⁾ Kuten edellä 32 kappaleessa selostettiin tarkemmin, tarjouskilpailuasiakirjoissa esitettiin alun perin useita mahdollisia yhteysmahdollisuuksia, joissa käytetään ADSL-teknologiaa (tämän teknologian määritelmästä ks. alaviite 28) kyseisten laajakaistapalvelujen toimittamiseen. Ne vaihtelivat lähinnä jälleenmyyntiin perustuvista vaihtoehdoista (joissa käyttöoikeuksien hakija tukeutuu merkittävästi isäntäoperaattorin järjestelmiin/infrastruktuuriin) pikemmin infrastruktuuriin perustuviin vaihtoehtoihin (joissa käyttöoikeuksien hakija tukeutuu vaihtelevassa määrin omiin järjestelmiinsä/infrastruktuuriinsa), joskaan tarjouskilpailuasiakirjoissa ei määritely selvästi kaikkia näitä käyttöoikeusvaihtoehtoja, kuten jäljempänä esitetään. UMTS-järjestelmän (tämän teknologian määritelmästä ks. alaviite 29) avulla toimitettavien palvelujen osalta tarjouskilpailuasiakirjoissa ehdotettiin vain jälleenmyyntiin perustuvaa käyttöoikeusvaihtoehtoa.

⁽⁶²⁾ Eräs toinen asianomainen osapuoli on esittänyt valvontaviranomaiselle samanlaisia väitteitä. Myös se väittää yrittäneensä tuloksetta saada tukkutason käyttöoikeuksia Síminnin verkkoon (asiakirja N:o 614576).

kattavia verkko ja palvelu ovat. Tässä suhteessa on syytä huomauttaa, että Síminn on mainostanut, että sillä on laajimmat Islannissa saatavilla olevat verkkoyhteydet.

- (101) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella valituksen tekijä katsoo, että kaikki ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan edellytykset, joiden perusteella toimenpiteen voidaan katsoa sisältävän valtioneutua, täyttyvät. Lisäksi valituksen tekijä katsoo, että väitetty tukitoimenpide ei ole oikeutettu mihinkään asiaa koskevista poikkeuksista ja siksi sitä on pidettävä ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomana.

7. ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUKSET

7.1 Hringiðan ehf.

- (102) Hringiðan toimitti aloittamis päätöstä koskevia huomautuksia 18 päivänä heinäkuuta 2013 päivätyllä kirjeellä⁽⁶³⁾. Huomautuksissaan Hringiðan korostaa Síminnin ja rahaston välisessä sopimuksessa tehtyjä muutoksia suhteessa hankintakeskuksen helmikuussa 2008 julkaisemiin tarjouskilpailuasiakirjoihin. Hringiðan huomauttaa esimerkiksi, että tarjouskilpailuasiakirjoissa nopean yhteyden nopeudeksi määriteltiin vähintään 2 Mb/s, mutta sopimuksessa ei ollut nopean yhteyden määritelmää. Hringiðan mainitsee myös muita sopimukseen tehtyjä muutoksia, kuten rakentamiseen varatun ajan jatkamisen, laajakaistan rakentamisalueen laajentamisen, maksun korottamisen ja maksujen indeksoimisen ulkomaan valuuttaan kuluttajahintaindeksin sijasta.
- (103) Lisäksi Hringiðan väittää, että Síminnin ei tarvinnut toimittaa pankkitakausta vahingonkorvausvaatimusten varalta, vaikka tarjouskilpailuasiakirjojen 12 artiklassa oli selvä tätä koskeva velvoite⁽⁶⁴⁾. Hringiðanin mukaan Islannin talouden laskusuhdanteen alettua mikään pankki ei kyennyt antamaan yksityisille yrityksille riittäviä pankkitakauksia, jotka olisivat voineet täyttää hankintakeskuksen asettamat tarjouskilpailun kriteerit. Näin ollen Hringiðanin mukaan vaikuttaa siltä, että Síminn ei pystynyt toimittamaan sitovaa pankkitakausta tarjouskilpailumenettelyn kuluessa eikä sen toimittama takaus sitonut sen myöntänyttä pankkia.
- (104) Hringiðanin mukaan kaikki edellä mainitut muutokset suosivat Síminniä ja näin ollen sopimus on valtioneutua, joka ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan.

7.2 Nova ehf.

- (105) Nova toimitti valvontaviranomaiselle huomautuksia 18 päivänä joulukuuta 2013 päivätyllä kirjeellä⁽⁶⁵⁾. Novan mukaan kyseinen toimenpide ei läpäise tasapainotestiä, koska siitä puuttuu selvä ja tosiasiallisia tukkutason käyttöoikeuksia koskeva velvoite ja selvästi määritellyt hinnoitteluperiaatteet. Novan mukaan tämä antaa Síminnille suhteettoman edun, joka aiheuttaa kilpailun vääristymistä.
- (106) Nova painottaa, että kaikissa valtion toimenpiteissä, joilla rahoitetaan uuden laajakaistainfrastruktuurin rakentamista, on välttämätöntä määrätä kolmansille osapuolille tosiasialliset tukkutason käyttöoikeudet tuettuun laajakaistainfrastruktuuriin. Kilpailun vääristymisen estämiseksi televiestintämarkkinoilla valtioneutukitapuoksissa kolmansille operaattoreille olisi myönnettävä tosiasialliset tukkutason käyttöoikeudet teknologianeutraalisti ja niiden käyttöoikeustarpeisiin kohtuullisesti sopeutettuina.
- (107) Novan mukaan sopimusehtoja muutettiin tarjouskilpailuasiakirjojen ehdoista siten, että Síminnin täytyi antaa vain rajoitetut tukkutason käyttöoikeudet ADSL-verkkoon ja UMTS/3G-verkkoon määrätty oikeudet rajoittuivat vain jälleenmyyntioikeuksiin. Novan mukaan Islannin viranomaiset tai Síminn eivät ole selittäneet, miksi on teknisesti välttämätöntä, että Síminnillä on UMTS-verkon täydet käyttöoikeudet ja määräysvalta, jotta se voi tarjota määrätyn laadun ja palvelun tason, ja että se siksi antaa vain jälleenmyyntioikeuksia.

⁽⁶³⁾ Asiakirja N:o 679306.

⁽⁶⁴⁾ Hringiðanin mukaan yksi pääsystä siihen, että hankintakeskus hylkäsi sen tarjouksen, oli riittävän pankkitakauksen puute.

⁽⁶⁵⁾ Asiakirja N:o 694292.

- (108) Novan näkemyksen mukaan se, että velvoite tarjota tosiasiallisia tukkutason käyttöoikeuksia puuttuu, antaa Síminnille kilpailuedun 3G-verkon siltä osalta, joka rakennettiin sopimuksen mukaisesti. Se antaa Síminnille kilpailuedun myös koko vähittäismarkkinoilla, koska Síminnin matkaviestintaverkkojen kattavuus lisääntyy yleisesti. Tämän avulla Síminn voi lisätä loppukäyttäjien asiakaskantaansa ja kasvattaa markkinaosuuksiaan ilman kolmansien operaattorien tehokasta kilpailua. Lisäksi vaikka Nova saisi jälleenmyyntioikeudet UMTS/3G-verkkoon, se ei voisi eriyttää vähittäismyyntitason palveluitaan hintojen tai palvelujen ominaisuuksien suhteen Síminnin tarjoamista palveluista.
- (109) Novan mukaan se pyysi moneen kertaan tukkutason käyttöoikeuksia Síminnin 3G-verkkoon, mutta tuloksetta. Näin ollen Síminn ei Novan mukaan ollut missään vaiheessa halukas antamaan Novalle kohtuullisia käyttöoikeuksia verkkoon.
- (110) Lisäksi Nova huomauttaa, että mikään sen Síminnin kanssa käymissä neuvotteluissa ei viitannut siihen, että verkon tukkutason käyttöoikeudet olisivat teknisesti vaikeat tai mahdottomat toteuttaa. Novan näkemyksen mukaan tämä viittaa siihen, että edellä mainittua perustetta, jonka mukaan on teknisesti välttämätöntä, että Síminnillä on UMTS-verkon täydet käyttöoikeudet ja määräysvalta, jotta se voi tarjota määrätyn laadun ja palvelun tason, ei voida näyttää toteen.
- (111) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella Nova katsoo, että Síminnille on annettu epäoikeudenmukainen etu, joka vääristää kilpailua ja on ristiriidassa ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan kanssa.

8. ISLANNIN VIRANOMAISTEN VASTAUKSET VALITUKSEN TEKIJÄN JA ASIANOMAISTEN OSAPUOLIEN HUOMAUTUKSIIN

8.1 Vastaus valituksen tekijän (Vodafone) huomautuksiin

- (112) Islannin viranomaiset toimittivat huomautuksensa ja kommenttinsa valituksen tekijän ja asianomaisten osapuolien huomautuksista 28 päivänä helmikuuta 2014 päivätyllä kirjeellä⁽⁶⁶⁾. Islannin viranomaiset pitävät hyvin epätodennäköisenä, että hankkeen laajentaminen olisi johtanut alemman tarjouksen saamiseen Vodafonelta tai miltään muulta kilpailevalta yritykseltä. Kuten edellä 18 kappaleessa osoitettiin, Vodafone jätti kaksi tarjousta tarjouskilpailuasiakirjoissa alun perin määriteltyjen 1 118 rakennuksen liittämistä laajakaistaverkkoon. Vodafonen ensimmäisen tarjouksen hinta oli noin 2,2 miljardia Islannin kruunua ja toisen tarjouksen hinta noin 1,8 miljardia Islannin kruunua. Síminnin alkuperäisen tarjouksen hinta oli kuitenkin 379 miljoonaa Islannin kruunua, ja hankkeen lopulliseen laajuuteen eli 1 788 kohteeseen, kun mukaan laskettiin 670 lisärakennusta, mukautettu hinta oli noin 606 miljoonaa Islannin kruunua. Islannin viranomaisten mukaan on loogista olettaa, että Vodafonen mukautettu tarjous olisi ollut merkittävästi korkeampi kuin alkuperäinen tarjous, kun otetaan huomioon hankkeen laajentuminen ja laitteistokulujen lisääntyminen.
- (113) Islannin viranomaisten mukaan valituksen tekijän väite, jonka mukaan lisäkohteet eivät välttämättä merkitsisi kulujen välitöntä lisääntymistä, on perusteeton. Síminn on vahvistanut Islannin viranomaisille, että lisäkohteet lisäsivät hankkeen kustannuksia. Kustannusten lisääntyminen johtui siitä, että lisäkohteet sijaitsivat maantieteellisesti eri paikoissa kuin alkuperäiset kohteet ja hajallaan eri puolilla Islantia.
- (114) Islannin viranomaiset toistavat, että hankkeen aiottuna tarkoituksena ei ollut tarjota mobiilidata- tai matkapuhelinpalveluita eli ”3G-verkkovierailupalveluita”, joiden ei missään vaiheessa ollut tarkoitus sisältyä hankkeeseen. Edellä esitetystä seuraa, että tarjouskilpailuasiakirjoissa ei edellytetty minkäänlaisia verkkovierailuoikeuksia osana tarjottavaa ratkaisua. Síminnin kanssa tehty sopimus ei muuttanut tätä seikkaa millään lailla. Verkkovierailuoikeuksien tarjoamiseen liittyvät tekniset ongelmat ovat näin ollen tämän nimenomaisen hankkeen kannalta merkityksellisiä, koska matkaviestinnän verkkovierailut eivät koskaan kuuluneet hankkeen piiriin. Islannin viranomaiset painottavat, että tukkutason käyttöoikeuksia koskevaa nimenomaista tarjouskilpailun kriteeriä ei poistettu, vaan se on otettu huomioon Síminnin kanssa tehdyssä sopimuksessa. Tukkutason käyttöoikeuksien toteuttamisessa käytetään kuitenkin eri menetelmiä hankkeessa käytetyn teknologian, eli ADSL- tai

⁽⁶⁶⁾ Asiakirja N:o 701089.

UMTS/3G-teknologian, mukaan. Tästä syystä Islannin viranomaiset katsovat, että koko tukkutason käyttöoikeuksia koskeva kysymys näyttää perustuvan täydelliseen väärinkäsitykseen, jonka mukaan verkkovierailuoikeudet sisältyivät hankkeeseen.

- (115) Keskimääräiseen yksikköhintaan perustuvasta menetelmästä Islannin viranomaiset toteavat, että se perustuu tarjouskilpailuasiakirjojen 2.3.4 lukuun, jonka otsikkona on "Uudet yhteydet ja velvollisuus tarjota yhteyksiä". Tässä luvussa määrätään nimenomaisesti käyttämään keskihintamenetelmää arvioitaessa hankkeeseen lisättävien uusien kohteiden kustannuksia. Islannin viranomaisten mukaan tämä lähestymistapa on myös Islannin sopimusoi-keudessa tunnustetun käytännön mukainen.
- (116) Lisäksi rahasto sai Islannin viranomaisten mukaan täysin pätevän 17 päivänä helmikuuta 2009 päivätyn pankkitakauksen New Kaupþing -pankilta (nykyisin Arion bank hf.), joka sisältyy lopulliseen sopimukseen liitteenä.

8.2 Vastaus Hringðan ehfn huomautuksiin

- (117) Islannin viranomaiset torjuvat Hringðanin esittämät väitteet sekä valtiontuen olemassaolosta että siitä, että väitetty valtiontuki olisi soveltumatonta ETA-sopimuksen toimintaan. Islannin viranomaiset ovat myös havainneet useita asiavirheitä Hringðanin huomautuksissa ja katsovat, että ne on oikaistava.
- (118) Pankkitakauksien osalta Islannin viranomaiset katsovat, että Glitnir-pankin Hringðanin puolesta antama ilmoitus ei ollut riittävä, koska siinä todettiin vain, että Glitnir-pankki oli "valmis harkitsemaan takauksen myöntämistä", kun taas voittanut tarjoaja Síminn pystyi esittämään New Kaupþing -pankin myöntämän pätevän takauksen. Síminnin toimittaman takauksen mukaan New Kaupþing -pankki oli tosiasiallisesti valmis "myöntämään pankkitakauksen hanketta varten". Islannin viranomaiset huomauttavat myös, että Hringðanin toimittama asiakirja jätettiin kauan sen jälkeen, kun määräaika oli umpeutunut.
- (119) Islannin viranomaiset korostavat, että Hringðanin tarjous hankkeen alun perin kattamista 1 119 rakennuksesta oli huomattavasti korkeampi kuin valittu tarjous: sen hinta oli 1 297 257 098 Islannin kruunua, kun Síminnin tarjous oli 379 000 000 Islannin kruunua. Lisäksi Islannin viranomaiset huomauttavat, että niiden ja Síminnin välillä hankkeen laajentamisen jälkeen sovittu lopullinen hinta on yhä halvempi kuin Hringðanin tarjous.

8.3 Vastaus Nova ehfn huomautuksiin

- (120) Islannin viranomaisten mukaan sopimuksessa määrätään selvästi tukkualennuksen vähimmäisprosenttiosuus, jonka Síminnin on tarjottava muille palveluntarjoajille. Síminn voi kuitenkin vapaasti neuvotella suuremmista alennuksista. Islannin viranomaiset toistavat, että verkkovierailuoikeudet verkon UMTS/3G-osaan eivät sisälly hankkeeseen ja näin ollen verkkovierailuoikeudet eivät sisälly hankkeen tukkutason käyttöoikeuksiin. Síminnin ja Novan verkkovierailuoikeuksista käymien aiempien neuvottelujen tulokset eivät siten kuulu hankkeen piiriin.
- (121) Lisäksi Islannin viranomaiset ovat vahvasti eri mieltä Novan väitteestä, jonka mukaan rahaston 23 päivänä heinäkuuta 2009 päivätyt vastaukset olivat riittämättömiä ja niissä vain sivuutettiin kevyesti taustalla olevat kysymykset. Islannin viranomaisten mukaan rahaston vastaus on varsin selvä 3G-verkkovierailujen suhteen, jotka näyttävät olevan tärkein valituksen ja markkinatoimijoiden myöhempien vastauksien taustalla oleva kysymys. Vastauksessa todetaan seuraavaa: "Tämä sopimus ei kata 3G-matkapuhelinpalveluja eikä mobiileja laajakaista-palveluja määriteltyihin rakennuksiin tai niitä ympäröivälle alueelle. Sopimuksen mukainen palvelu toimitetaan kotitalouksien tai työpaikkojen sisällä olevasta reitittimestä. Muut palvelut, joita tarjotaan tai voidaan tarjota myyjien 3G-lähettimistä, eivät kuulu sopimuksen soveltamisalaan."

II. ARVIOINTI

1. Valtiontuen olemassaolo

(122) ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu tämän sopimuksen toimintaan, siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.”

(123) Tämä tarkoittaa, että toimenpide katsotaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, jos seuraavat edellytykset täyttyvät kumulatiivisesti: i) toimenpide on valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty; ii) toimenpiteestä on valikoivaa taloudellista etua tuensaajalle; iii) toimenpide voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja saattaa vääristää kilpailua.

(124) Seuraavissa luvuissa arvioidaan edellä mainitun hankkeen rahoittamiseen annettua valtion rahoitusta näiden arviointiperusteiden mukaisesti.

1.1 Valtion varat

(125) ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaan toimenpiteen on oltava valtion myöntämää tai valtion varoista myönnettyä, jotta kyseessä olisi valtiontuki.

(126) Valtion käsite kattaa 61 artiklan 1 kohdan mukaisessa merkityksessä kaikki valtionhallinnon elimet keskushallinnosta kaupungin tasolle tai hallinnon alimmalle tasolle sekä julkiset yritykset ja elimet ⁽⁶⁷⁾.

(127) Kuten edellä kuvailtiin, televiestinnän rahasto on perustettu lailla ja sen omistaa Islannin valtio, joka osoittaa rahastolle varoja vuotuisen talousarvionsa kautta. ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan ensimmäinen peruste siis täyttyy.

1.2 Yritys

(128) Toimenpiteestä on aiheuduttava etua yritykselle, jotta kyseessä olisi ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki. Yrityksiä ovat kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta ⁽⁶⁸⁾. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla ⁽⁶⁹⁾.

(129) Síminn on Islannin suurin teleoperaattori, joka tarjoaa muun muassa matka- ja kiinteitä puhelinpalveluita, internetpalveluita sekä tv-palveluita Islannin markkinoilla. On siis selvää, että Síminnin ja rahaston väliseen sopimukseen mahdollisesti sisältyvä tuki on myönnetty yritykselle.

⁽⁶⁷⁾ Ks. EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 55/05/KOL, tehty 11 päivänä maaliskuuta 2005, valvonta- ja tuomioistuinsopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan osan i 1 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn lopettamisesta – 1 744 Oslossa sijaitsevan vuokra-asunnon myynti (Norja) (EUVL L 324, 23.11.2006, s. 11 ja ETA-täydennysosa N:o 56, 23.11.2006, s. 1), II.3 jakso, s. 19, viittauksineen.

⁽⁶⁸⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 23.4.1990, Höfner ja Elser v. Macroton, C-41/90, ECLI:EU:C:1991:161, 21–23 kohta. ja asia E-5/07, Private Barnehagers Landsforbund v. EFTAn valvontaviranomainen, EFTAn tuomioistuimen kokoelma 2008, s. 61, 78 kohta.

⁽⁶⁹⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.1.2006, Ministero dell'Economica e delle Finanze v. Cassa di Risparmio di Firenze SpA, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 108 kohta.

1.3 Tiettyjen yritysten tai tuotannonalojen suosiminen

- (130) Tukitoimenpiteen on ensinnäkin annettava edunsaajayritykselle taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa ⁽⁷⁰⁾. Valtiontukitoimenpiteitä voidaan toteuttaa eri muodoissa ja niitä on arvioitava suhteessa niiden vaikutuksiin ⁽⁷¹⁾. Yleisin tällaisen edun muoto on tuen myöntäminen eli raha- tai luontoissuoritus, joka myönnetään yritykselle sen tukemiseksi ja joka ei ole vastike tavaran luovuttamisesta tai palvelun suorittamisesta ⁽⁷²⁾.
- (131) Käsiteltävänä olevassa tapauksessa viranomaisten hankkeelle myöntämä rahoitus on antanut valitulle verkon toimittajalle taloudellisen edun, jonka sen budjetti normaalisti kattaisi, ja sen avulla valittu operaattori on voinut tarjota laajakaistaverkkoa ehdoilla, joita muutoin ei ole markkinoilla saatavilla. Lisäksi ei voida sulkea pois sitä, että taloudellisen tuen avulla voittanut tarjoaja Síminn on voinut harjoittaa verkkoon liittyvää kaupallista toimintaansa edellytyksin, joita ei olisi ilman toimenpidettä ollut olemassa ⁽⁷³⁾.
- (132) Vaikka tarjouskilpailumenettely yleensä vähentää tarvittavan rahoitustuen määrää ja estää liialliset voitot, tuki antaa operaattorille mahdollisuuden tarjota päästä päähän ulottuvia palveluja lähtökohtaisesti alempaan hintaan kuin jos se olisi joutunut maksamaan kaikki tarvittavat kustannukset itse, jolloin se voi houkuttaa useampia asiakkaita kuin tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Valittu operaattori saa myös verkon omistusoikeuden sekä muita valtion varoihin liittyviä aineellisia ja aineettomia hyödykkeitä (esim. laitteisto, asiakassuhteet), jotka säilyvät sillä myös hankkeiden täytäntöönpanon jälkeen. Edellä esitetyn perusteella on selvää, että valittu operaattori sai taloudellista etua ⁽⁷⁴⁾.
- (133) Lisäksi valvontaviranomainen toteaa, että toimenpiteellä pyritään parantamaan olemassa olevien laajakaistapalvelujen tarjontaa kyseisten alueiden kotitalous- ja yritysikäyttöä varten. Vaikka valtiontukisääntöjä ei sovelleta kotitalousikäyttöä varten, kohdealueiden yritykset hyötyvät viime kädessä paremmista laajakaistapalveluista ja kattavuudesta verrattuna puhtaasti kaupalliseen tarjontaan.
- (134) Toiseksi tukitoimenpiteen on oltava valikoiva siten, että siinä suositaan ”jotakin yritystä tai tuotannonalaa”. Julkista rahoitusta laajakaistapalvelujen kehittämiseen Islannin haja-asutusalueilla myönnettiin Síminnille, koska se oli tarjouskilpailun voittanut tarjoaja. Koska Síminn on valtionvarojen ainoa vastaanottaja, valvontaviranomainen päättää, että toimenpide on valikoiva.

1.4 Kilpailun vääristyminen ja vaikutus sopimuspuolten väliseen kauppaan

- (135) Toimenpiteen täytyy vääristää kilpailua ja vaikuttaa ETA-sopimuksen sopimuspuolten väliseen kauppaan, jotta kyseessä olisi ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki.
- (136) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ei ole tarpeen osoittaa, että tuki todellisuudessa vaikuttaa ETA-sopimuksen sopimuspuolten väliseen kauppaan ja että se tosiasiallisesti vääristää kilpailua, vaan on ainoastaan tutkittava, saattaako tämä tuki vaikuttaa tuohon kauppaan ja vääristää kilpailua ⁽⁷⁵⁾. Lisäksi tuen saajan itsensä ei välttämättä tarvitse osallistua ETA:n sisäiseen kauppaan. Jopa se, että julkista tukea myönnetään yritykselle, joka

⁽⁷⁰⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.2.1990, Ranska v. komissio, C-301/87, ECLI:EU:C:1990:67, 41 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 23.2.1961, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen v. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön korkea viranomainen, 30/59, ECLI:EU:C:1961:2, 19 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 26.9.1996, Ranska v. komissio (Kimberly Clark), C-241/94, ECLI:EU:C:1996:353, 34 kohta, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 14.1.2004, Fleuren Compost, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4, 53 kohta.

⁽⁷¹⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 5.6.2012, komissio v. EDF ja muut, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, 77 kohta oikeuskäytäntöviitteineen. Ks. myös unionin tuomioistuimen tuomio 19.3.2013, Bouygues v. komissio, C-399/10 ja C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, 102 kohta.

⁽⁷²⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 23.2.1961, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen v. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön korkea viranomainen, 30/59, ECLI:EU:C:1961:2, 9 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

⁽⁷³⁾ Ks. esimerkiksi EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 231/11/KOL, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2011, seuraavan sukupolven liittytaverkkojen nopeasta käyttöönotosta Tromssan kunnan maaseutualueilla (EUVL C 10, 12.1.2012, s. 5, ja ETA-täydennysosa N:o 2, 12.1.2012, s. 3), II.1.2 jakso, ja komission päätös valtiontuesta SA.33063, Italy Trentino NGA (EUVL C 323, 24.10.2012, s. 6), 77 kappale.

⁽⁷⁴⁾ Komission päätös asiassa N 14/2008 – Yhdistynyt kuningaskunta, Broadband in Scotland – Extending Broadband Reach (EUVL C 150, 17.6.2008, s. 3), 37 kappale.

⁽⁷⁵⁾ Asia E-6/98, Norjan hallitus v. EFTAn valvontaviranomainen, EFTAn oikeustapauskokoelma 1999, 76 kohta.

tuottaa ainoastaan paikallisia tai alueellisia palveluja eikä tarjoa mitään palveluja kotivaltionsa ulkopuolella, voi vaikuttaa kauppaan, jos tällainen sisäinen toiminta voi lisääntyä tai sitä voidaan ylläpitää tuen seurauksena, mikä johtaa siihen että muihin sopimuspuoliin sijoittautuneiden yritysten mahdollisuudet vähenevät ⁽⁷⁶⁾.

- (137) Julkisen vallan osallistuminen infrastruktuurin käyttöönottoon sähköisten viestintäpalveluiden tarjoamiseksi muuttaa vallitsevia markkinaolosuhteita vahvistamalla valituksi tulleen verkkotoimittajan asemaa suhteessa sen kilpailijoihin.
- (138) Toimenpiteen edunsaaja rakentaa laajakaistaverkkoinfrastruktuuria markkinoilla, joille toimijat muista ETA-valtioista voivat tulla joko suoraan tai taloudellisen osallistumisen kautta. Yleensä sähköisten viestintäpalveluiden markkinat (tukku- ja vähittäistason laajakaistamarkkinat mukaan luettuina) ovat avoimena kaupankäynnille ja kilpailulle eri operaattoreiden ja palveluntuottajien välillä kaikkialla ETA-alueella.
- (139) Tästä syystä valvontaviranomainen katsoo, että toimenpide on omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan kauppaan ETA-alueella.

1.5 Julkisen palvelun rahoittaminen ja Altmark-testi

- (140) Islannin viranomaiset ja Síminn ovat sitä mieltä, että tätä maksua voidaan pitää julkisen palvelun rahoittamisena ja että Altmark-testin neljä kumulatiivista kriteeriä täyttyvät eikä toimenpide tästä syystä ole valtiontukea.
- (141) Asiassa Altmark antamassaan tuomiossa Euroopan unionin tuomioistuin selvensi niitä edellytyksiä, joiden on täyttyvä, jotta julkisesta palvelusta maksettava korvaus ei olisi valtiontukea, edellyttäen, että siitä ei koidu etua ⁽⁷⁷⁾. Jotta tällaista korvausta ei luokitella valtiontueksi jossain konkreettisessa tapauksessa, neljän pääedellytyksen, joita yleisesti kutsutaan Altmark-kriteereiksi, on täyttyvä ⁽⁷⁸⁾.
- (142) Altmark-testin neljä kumulatiivista kriteeriä ovat seuraavat: i) yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu on annettava virallisesti yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvään palveluun valtiolta rahoitusta saavan edunsaajan tehtäväksi ja hoidettavaksi, ja tähän liittyvät velvoitteet on määriteltävä selvästi; ii) parametrit, joiden perusteella korvaus lasketaan, on vahvistettava etukäteen objektiivisesti ja läpinäkyvästi, jotta vältetään sellaisen taloudellisen edun sisältyminen korvaukseen, joka saattaisi suosia edunsaajayritystä suhteessa kilpailijayrityksiin; iii) korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon asiaankuuluvat tulot ja velvoitteiden täyttämistä saatava kohtuullinen voitto; ja iv) jos edunsaajaa ei valita julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä, korvauksen taso on määriteltävä tarkastelemalla niitä kustannuksia, joita hyvin johdetulle yritykselle aiheutuisi kyseisten velvoitteiden täyttämistä, kun otetaan huomioon asiaankuuluvat tulot ja kohtuullinen voitto.
- (143) ETA:n EFTA-valtioilla on yleisesti ottaen laaja harkintavalta palvelujen luokittelemassa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi, kunhan ne noudattavat asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä, jossa vahvistetaan yleiset periaatteet ⁽⁷⁹⁾. Riittävän kattavien laajakaistapalvelujen tarjoamista kaikille kansalaisille alueilla, joilla mitään muut operaattorit eivät tarjoa tai aio tarjota tällaisia palveluja lähitulevaisuudessa, voidaan hyvinkin katsoa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi ⁽⁸⁰⁾. Näin ollen yritykselle, jonka tehtäväksi on annettu laajakaistaverkon rakentaminen ja käyttö, voidaan periaatteessa maksaa korvausta julkisesta palvelusta.

⁽⁷⁶⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 8.5.2013, Libert ynnä muut, C-197/11 ja C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, 76–78 kohta.

⁽⁷⁷⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00.

⁽⁷⁸⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, 87–93 kohta.

⁽⁷⁹⁾ Ks. yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta myönnettävää korvausta koskevat valvontaviranomaisen suuntaviivat, jäljempänä 'julkisen palvelun korvausta koskevat valvontaviranomaisen suuntaviivat', saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>

⁽⁸⁰⁾ Kuten komissio on aiemmin todennut laajakaistapalvelujen saatavuuden suhteen esimerkiksi komission päätöksessä asiassa N 381/04, Pyrénées-Atlantiques (EUVL C 162, 2.7.2005, s. 5). Ks. myös julkisen palvelun korvausta koskevien valvontaviranomaisen suuntaviivojen 49 kohta sekä valvontaviranomaisen vuonna 2010 valtiontukisääntöjen soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä antamien suuntaviivojen 22 kohta. Valvontaviranomainen käsittelee näiden suuntaviivojen merkityksellisyyttä tämän päätöksen II.3.1 jaksossa.

Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 16 kohdan mukaan näin voidaan tehdä, jos voidaan osoittaa, että yksityiset sijoittajat eivät ehkä kykene lähitulevaisuudessa (kolmen vuoden kuluessa) tarjoamaan riittävän kattavaa laajakaistaa kaikille kansalaisille tai käyttäjille, jolloin huomattava osa väestöstä jää ilman laajakaistayhteyksiä. Näin ollen julkisin varoin kaikkia mahdollisia käyttäjiä, niin yrityksiä kuin yksityishenkilöitä, varten "valkeille" alueille perustettua verkkoa voidaan rahoittaa julkisesta palvelusta maksettavalla korvauksella. Tätä varten useiden ehtojen, varsinkin laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 17–23 kohdassa vahvistettujen ehtojen, on täytyttävä.

- (144) Islannin viranomaiset ovat tehneet selkoa syistä, joiden vuoksi laajakaistaverkon käyttöönotto haja-asutusalueilla, joilla ei ole yksityisten sijoittajien rahoittamia palveluja, on rahoitettava valtion varoin yleisen taloudellisen edun edistämiseksi. Kun sidosryhmiä oli kuultu suorittamalla kartoitus ja kattavuusanalyysi, todettiin, että kyseiset rakennukset eivät saisi nopeaa verkkoinfrastruktuuria markkinaehtoin seuraavien kolmen vuoden aikana. Islannin viranomaiset ovat painottaneet sitä, että ne pitävät tärkeänä välttää "digitaalista kuilua" taajama- ja haja-asutusalueiden välillä.
- (145) Laajakaistayhteyksien tarjontaan liittyvien taloudellisten näkökohtien johdosta markkinat eivät aina pidä kannattavana investoida niihin kaikilla alueilla. Väestötiheyden tuomien etujen vuoksi laajakaistaverkkoja on yleensä kannattavampaa ottaa käyttöön alueilla, joilla mahdollinen kysyntä on suurempaa ja keskittynyttä, toisin sanoen tiheään asutuilla alueilla. Investoinnin korkeiden kiinteiden kustannusten vuoksi yksikkökustannukset nousevat voimakkaasti väestötiheyden laskiessa. Tämän seurauksena laajakaistaverkot kattavat yleensä kannattavasti ainoastaan osan väestöstä. Syrjäisyys, kuten pitkät etäisyydet olemassa olevasta televiestintäinfrastruktuurista, voi myös lisätä merkittävästi riittävien laajakaistaverkkojen käyttöönoton edellyttämiä investointikustannuksia ⁽⁸¹⁾.
- (146) Nämä alueet, joilla laajakaistayhteyksien saatavuus on heikko, ovat yleensä haja-asutusalueita, joilla kaupallisilla palvelujen tarjoajilla ei ole taloudellisia kannustimia investoida sähköisiin viestintäverkkoihin riittävien laajakaistapalvelujen tarjoamiseksi. Tämä saattaa johtaa "digitaaliseen kuiluun" yhtäältä niiden alueiden, joilla on riittävät laajakaistapalvelut, ja toisaalta niiden alueiden, joilta tällaiset palvelut puuttuvat, välillä. Näin ollen on ilmoitetun yleisen taloudellisen edun mukaista, että ETA-valtiot voivat käyttää julkisia varoja yhteyksien rakentamiseen sellaisilla alueilla, joilla muutoin ei olisi nopeita internet-palveluja nykyisin tai lähitulevaisuudessa ⁽⁸²⁾.
- (147) Islannin viranomaiset ovat osoittaneet toimenpiteensä välttämättömyyden. Kuten edellä I osan 2.1.2 luvussa selostettiin, viranomaiset ovat vahvistaneet, että kyseisillä alueilla vallitsi nopeiden laajakaistayhteyksien vakava puute. Lisäksi kartoituksessa ja kattavuusanalysissä ei havaittu mitään investointisuunnitelmia yhteyksien rakentamiseksi rakennuksiin lähitulevaisuudessa, koska niiden kaupallinen houkuttelevuus yksityisten toimijoiden kannalta oli heikko, ts. koska ne kaikki sijaitsivat harvaan asutuilla alueilla.
- (148) Lisäksi vaikuttaa siltä, että Síminn sai selvän toimeksiannon sopimuksella, jota yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta myönnettävää korvausta koskevien valvontaviranomaisen suuntaviivojen, jäljempänä 'julkisen palvelun korvausta koskevat valvontaviranomaisen suuntaviivat', mukaan voidaan pitää vaadittavana toimeksiantoasiakirjana ⁽⁸³⁾. Síminnin toimeksiannon mukaan käyttöön otettavan laajakaistainfrastruktuurin olisi mahdollistettava yleiset yhteydet kaikille tietyn alueen käyttäjille. Verkko ja palvelut oli tarkoitus ulottaa kaikkiin kotitalouksiin, joihin oli rekisteröity vähintään yksi ympärivuotisesti asuva henkilö, sekä ympärivuotisesti toimiviin yrityksiin.
- (149) Lisäksi julkisesti rahoitettava verkko oli laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 19–20 kohdan mukaan rakennettava niin, että se sallisi muille verkkoyhteyspalveluiden tarjoajille tukkutason käyttöoikeuden. Näiden verkkoyhteyspalvelujen tarjoajien olisi sitä pyydettyään voitava ostaa Síminniltä peruspalvelu tukkuhintaan ja niiden olisi sallittava tarjota palveluita verkon kautta vähittäisasiakkailleen. Käyttöoikeus oli määrä myöntää soveltuvin keinoin, ja kaikille verkkoyhteyspalvelujen tarjoajille täytyi taata yhdenvertainen palvelu ja verkon käyttöoikeus riippumatta siitä, millainen yhteys niillä oli myyjään. Näin ollen Síminn ei voi

⁽⁸¹⁾ Ks. esimerkiksi EFTAn valvontaviranomaisen 13. marraskuuta 2013 tekemä päätös N:o 444/13/KOL seuraavan sukupolven liityntäverkkojen nopeasta käyttöönotosta Skeiðan ja Gnúpverjahreppurin kunnassa (EUVL C 66, 6.3.2014, s. 6, ja ETA-täydennysosa N:o 14, 6.3.2014, s. 1), 72 kappale.

⁽⁸²⁾ Ks. esimerkiksi EFTAn valvontaviranomaisen 13. marraskuuta 2013 tekemä päätös N:o 444/13/KOL seuraavan sukupolven liityntäverkkojen nopeasta käyttöönotosta Skeiðan ja Gnúpverjahreppurin kunnassa (EUVL C 66, 6.3.2014, s. 6, ja ETA-täydennysosa N:o 14, 6.3.2014, s. 1), 73 kappale.

⁽⁸³⁾ Ks. julkisen palvelun korvausta koskevien valvontaviranomaisen suuntaviivojen 52 kohta.

kieltäytyä harkinnanvaraisesti ja/tai syrjivästi tarjoamasta infrastruktuurin käyttöoikeutta. Lisäksi toimeksianto ja tuki kattavat ainoastaan verkon käyttöönottamisen ja siihen liittyvien tukkutason käyttöoikeuspalvelujen tarjoamisen ilman vähittäistason viestintäpalveluja.

- (150) Se, että hankkeeseen WBS:n markkinoilta vetäytymisen jälkeen lisätyistä 670 rakennuksesta maksettavasta korvauksesta päätettiin Síminnin voitettua tarjouskilpailun, aiheuttaa kuitenkin ongelmia muiden Altmark-kriteerien suhteen. Parametreja, joiden perusteella lisäyksiköistä maksettava korvaus laskettiin, ei vahvistettu etukäteen objektiivisesti ja läpinäkyvästi, vaan – kuten Islannin viranomaiset ovat vahvistaneet – ne määriteltiin julkisen hankintamenettelyn jälkeen ottaen huomioon Síminnin alkuperäisen tarjouksen keskimääräinen yksikköhinta.
- (151) Vaikka Síminn valittiin palveluntarjoajaksi julkisella tarjouskilpailulla, vain ensimmäisistä 1 118 rakennuksesta maksettava korvaus perustui näin ollen julkiseen hankintamenettelyyn. Lisättyjä 670 rakennusta koskeva korvaus määriteltiin Síminnin voitettua tarjouskilpailun. Valvontaviranomainen ei myöskään ole saanut mitään tietoja, jotka viittaisivat siihen, että Islannin viranomaiset olisivat vertailleet laajakaistaverkon rakentamisesta ja käytöstä lisärakennusten osalta todennäköisesti aiheutuvia kustannuksia hyvin johdetun ja riittäväillä välineillä varustetun keskivertoyrityksen kustannuksiin.
- (152) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen pääättelee, että kyseinen toimenpide ei täytä kaikkia Altmark-kriteereitä.

1.6 Valtiontuen olemassaoloa koskeva päätelmä

- (153) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen toteaa, että tarkasteltavaan toimenpiteeseen sisältyy ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen piirteitä. Edellä esitettyjen olosuhteiden perusteella on siis tutkittava, voidaanko toimenpiteen todeta soveltuvan ETA-sopimuksen toimintaan.

2. MENETTELYVAATIMUKSET

- (154) Pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa: "EFTAn valvontaviranomaiselle on ilmoitettava tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta riittävän ajoissa, jotta se voi esittää huomautuksensa [...] Asianomainen valtio ei saa panna ehdottamiaan toimenpiteitä täytäntöön ennen kuin menettelyn tuloksena on saatu aikaan lopullinen päätös".
- (155) Islannin viranomaiset eivät ilmoittaneet tukitoimenpiteistä valvontaviranomaiselle. Islannin viranomaiset ovat lisäksi järjestämällä tarjouskilpailun laajakaistan käyttöönotosta haja-asutusalueilla ja rahoittamalla sitä panneet toimenpiteet täytäntöön, ennen kuin valvontaviranomainen on antanut lopullisen päätöksen. Näin ollen valvontaviranomainen toteaa, etteivät Islannin viranomaiset ole noudattaneet pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdasta johtuvia velvoitteitaan. Tästä syystä kaiken toimenpiteeseen liittyvän valtiontuen myöntämistä on pidettävä sääntöjenvastaisena.

3. TUEN SOVELTUVUUS

3.1 Johdanto

- (156) ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat tukitoimenpiteet eivät yleensä sovellu ETA-sopimuksen toimintaan, ellei niihin voida soveltaa ETA-sopimuksen 61 artiklan 2 tai 3 kohdan taikka 59 artiklan 2 kohdan poikkeusta ja elleivät ne ole välttämättömiä ja oikeasuhteisia eivätkä aiheuta aiheutonta kilpailun vääristymistä. Islannin viranomaiset katsovat, että rahaston ja Síminnin väliseen sopimukseen liittyvä mahdollinen tuki on yhteensopiva ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan kanssa.

- (157) ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvana voidaan pitää "tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai tietyn talousalueen kehityksen edistämiseksi", jos tuki ei haittaa kaupankäynnin edellytyksiä ja kilpailua Euroopan talousalueella yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (158) Valvontaviranomaisen nykyisin sovellettavat laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivat sisältävät yksityiskohtaisen tulkinnan ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdasta tämän alan osalta ⁽⁸⁴⁾. Aiemmat valvontaviranomaisen suuntaviivat valtioneuvoston suuntaviivien soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä, jäljempänä 'laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivat', hyväksyttiin vasta 3 päivänä helmikuuta 2010, ja siten ne eivät olleet voimassa Simitin ja rahaston tehdessä sopimuksen. Laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivat perustuvat kuitenkin nykyiseen oikeuskäytäntöön ja Euroopan komission päätöskäytäntöön ⁽⁸⁵⁾. Tästä syystä valvontaviranomainen ei sovelle laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivoja suoraan, vaan arvioi sen sijaan sopimusta edellä mainituissa suuntaviivoissa hahmoteltujen laajakaistainfrastruktuuriin myönnettävää valtioneuvoston tukea koskevien peruseriaatteiden sekä sopimuksen allekirjoitusajankohdasta vallinneen ja myöhemmissä asioissa jatkuneen oikeus- ja päätöskäytännön valossa.

3.2 Peruslaajakaistaverkkojen valkeiden, harmaiden ja mustien alueiden erottaminen toisistaan

- (159) Laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivojen mukaan laajakaistahankkeiden julkisen rahoituksen soveltuvuuden arvioimiseksi alue, jolla uusi laajakaistaverkko otetaan käyttöön, on määriteltävä valkeaksi, harmaaksi tai mustaksi alueeksi ⁽⁸⁶⁾.
- (160) "Valkeilla alueilla" tarkoitetaan alueita, joilla ei ole lainkaan laajakaistainfrastruktuuria ja joilla sen kehittäminen on epätodennäköistä lähitulevaisuudessa. Valvontaviranomainen katsoo, että myöntämällä taloudellista tukea laajakaistapalvelujen tarjontaan alueilla, joilla laajakaistaa ei ole saatavilla, EFTA-valtiot ajavat aitoja yhteenkuuluvuutta ja taloudellista kehitystä edistäviä tavoitteita ja sen vuoksi niiden toimenpiteet ovat todennäköisesti yhteisen edun mukaisia, edellyttäen että jäljempänä 3.3 jaksossa määritetyt edellytykset täyttyvät.
- (161) "Harmailla alueilla" tarkoitetaan alueita, joilla on vain yksi verkko-operaattori ja joilla on epätodennäköistä, että toinen verkko rakennettaisiin lähitulevaisuudessa. Se, että alueella toimii verkko-operaattori, ei välttämättä tarkoita sitä, ettei markkinoiden toimintapuutetta tai koheesio-ongelmaa ole. Jos operaattorilla on markkinavoimaa (monopoli), se saattaa tarjota kansalaisille sellaisen palvelujen laatu-hintayhdistelmän, joka ei ole optimaalinen. Tiettyille käyttäjäryhmille ei välttämättä saada riittävästi palveluja tai vähittäishinnat voivat olla korkeampia säänneltyjen tukkutasojen käyttöoikeustariffien puuttumisen vuoksi verrattuna vastaaviin palveluihin maan muilla alueilla, joilla esiintyy enemmän kilpailua mutta jotka muuten ovat vastaavanlaisia. Jos lisäksi on vain rajoitettu mahdollisuus, että vaihtoehdot operaattorit tulisivat markkinoille, vaihtoehdoisen infrastruktuurin rahoitus voisi olla tarkoituksenmukainen toimenpide.
- (162) "Mustalla alueella" tarkoitetaan aluetta, jolla toimii tai jolle on tulossa lähitulevaisuudessa vähintään kaksi eri operaattorien peruslaajakaistaverkkoa ja laajakaistapalveluja tarjotaan kilpailukykyisin ehdoin (infrastruktuuriin perustuva kilpailu), jolloin voidaan olettaa, ettei markkinoiden toimintapuutetta ole. Näin ollen on epätodennäköistä, että valtion toimenpiteet toisivat lisäetuja ⁽⁸⁷⁾.
- (163) Islannin viranomaisten mukaan mikään laajakaistaverkko ei kattanut hankkeen kohdealuetta ennen verkon rakentamista. Rahasto suoritti perusteellisen kartoituksen, jossa se pyysi tietoja kaikista alueista, joilla oli tuolloin laajakaistapalvelut (eli alueista, joilla oli kohtuullista kiinteää kuukausimaksua vastaan saatavilla jatkuva internetyhteys (ei valintayhteys), jonka nopeus oli vähintään 512 kb/s), sekä suunnitelluista alueista (joilla vielä ei ollut palveluja), joilla palvelut olisivat toimintakuntoisia kesäkuuhun 2008 mennessä. Rahasto sai markkina-alueita koskevia tietoja eri muodoissa useilta laajakaistapalvelujen tarjoajilta ja yksityishenkilöiltä. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli tunnistaa markkinoiden toimintapuutteen erottamalla toisistaan "harmaat",

⁽⁸⁴⁾ Valvontaviranomaisen suuntaviivat valtioneuvoston suuntaviivien soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä, jäljempänä 'laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivat', saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>

⁽⁸⁵⁾ Luettelo komission valtioneuvoston suuntaviivien nojalla antamista laajakaistaverkkoja koskevista päätöksistä on saatavilla verkko-osoitteessa http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf

⁽⁸⁶⁾ Ks. laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivojen 57 kohta ja edellä alaviite 17.

⁽⁸⁷⁾ Ks. laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivojen 68 kohta.

"mustat" ja "valkoiset" alueet Islannin syrjäisillä alueilla. Rahaston tekemän kartoituksen ja kattavuusanalyysin tuloksena saatiin luettelo rakennuksista, jotka sisällytettiin myöhemmin hankkeeseen.

- (164) Näin ollen valvontaviranomainen pitää edellä esitetyn perusteella hankkeen kattamia alueita laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen soveltamisen kannalta valkeina alueina.

3.3 Tasapainotesti ja laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevat suuntaviivat / päätöskäytäntö

- (165) Arvioidessaan, voidaanko tukitoimenpide katsoa soveltuvaksi ETA-sopimuksen toimintaan, valvontaviranomainen vertaa niitä myönteisiä vaikutuksia, joita tukitoimenpiteellä on yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamisen kannalta, tuella mahdollisesti oleviin kielteisiin sivuvaikutuksiin, kuten kaupan ja kilpailun vääristymiseen (niin kutsuttu "tasapainotesti").
- (166) Soveltaessaan tasapainotestiä valvontaviranomainen arvioi seuraavia kysymyksiä ⁽⁸⁸⁾:
- a) Onko tukitoimenpiteellä hyvin määritelty yhteisen edun mukainen tavoite eli onko ehdotetun tuen tavoitteena markkinoiden toimintapuutteen korjaaminen tai onko sillä jokin muu tavoite?
 - b) Onko tuki suunniteltu niin, että yhteisen edun mukainen tavoite voidaan saavuttaa? Tähän liittyvät etenkin seuraavat kysymykset:
 - i) Onko valtiontuki asianmukainen väline vai onko muita, paremmin soveltuvia välineitä?
 - ii) Onko tuella kannustava vaikutus eli muuttaako tuki yritysten käyttäytymistä?
 - iii) Onko tuki oikeasuhteinen, eli voitaisiinko sama toimintatapojen muutos saada aikaan vähäisemmällä tuella?
 - c) Onko kilpailun vääristyminen ja vaikutus kauppaan niin vähäistä, että vaikutukset ovat kokonaisuudessaan myönteisiä?
- (167) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisesti ⁽⁸⁹⁾ valvontaviranomainen ottaa tasapainotestiä soveltaessaan huomioon toimenpiteen tavoitteen, sen suunnittelun sekä tarpeen rajoittaa kilpailun vääristymistä.

3.3.1 Toimenpiteen tavoite

3.3.1.1 Valtiontuki valkeilla alueilla

- (168) Laajakaistayhteydet ovat avainasemassa tieto- ja viestintäteknologioiden kehittämisen, omaksumisen ja käytön kannalta taloudessa ja yhteiskunnassa. Hanke koskee yksinomaan valkeita alueita ja on kohdennettu niihin ⁽⁹⁰⁾.
- (169) Valvontaviranomainen katsoo laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisesti, että nämä alueet voivat periaatteessa saada valtiontukea, koska hankkeella edistetään taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja puututaan osoitettuun markkinoiden toimintapuutteeseen ⁽⁹¹⁾. Jotta toimenpide voidaan määritellä soveltuvaksi ETA-sopimuksen toimintaan, tiettyjen edellytysten on kuitenkin täyttyttävä. Näitä edellytyksiä arvioidaan seuraavissa alajaksoissa.

3.3.1.2 Selkeästi määritelty yhteisen edun mukainen tavoite

- (170) Laajakaistayhteydet ovat avainasemassa tieto- ja viestintäteknologioiden kehittämisen, omaksumisen ja käytön kannalta taloudessa ja yhteiskunnassa. Euroopan komissio totesi 3 päivänä maaliskuuta 2010 hyväksymäänsä

⁽⁸⁸⁾ Ks. esimerkiksi komission päätös 2007/175/EY, tehty 19 päivänä heinäkuuta 2006, valtiontuesta C 35/2005, jonka Alankomaat aikoo myöntää laajakaistaverkon kehittämiselle Appingendamissa (EUVL L 86, 27.3.2007, s. 1), ja komission päätös asiassa N 14/2008, Broadband in Scotland – Extending broadband reach (EUVL C 150, 17.6.2008, s. 3).

⁽⁸⁹⁾ Ks. laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 28 kohta.

⁽⁹⁰⁾ Ks. määritelmä alaviitteessä 17 ja edellä 160 kappaleessa.

⁽⁹¹⁾ Ks. EFTAn valvontaviranomaisen 11. kesäkuuta 2014 tekemä päätös N:o 219/14/KOL laajakaistan käyttöönoton valtiontukiohjelmasta (EUVL C 344, 2.10.2014, s. 13, ja ETA-täydennysosa N:o 55, 2.10.2014, s. 4), 3.2.1.2 jakso.

Eurooppa 2020 -strategiaan sisältyvässä ”eurooppalaisessa digitaalistrategiassa”, että sen ”[p]äämääränä on saada kestäviä taloudellisia ja sosiaalisia etuja nopeisiin ja ultranopeisiin internetyhteyksiin ja yhteentoimiviin sovelluksiin perustuvilla verkkopalvelujen ja -sisältöjen sisämarkkinoilla, joilla laajakaistayhteys on kaikkien ulottuvilla vuoteen 2013 mennessä ja paljon nopeammat (30 Mb/s tai enemmän) internetyhteydet vuoteen 2020 mennessä ja vähintään 50 prosentilla eurooppalaisista kotitalouksista on internetyhteys, jossa tiedonsiirtonopeus on yli 100 Mb/s”⁽⁹²⁾.

- (171) Eurooppa 2020 -strategiassa tunnustetaan laajakaistahankkeiden strateginen merkitys kasvun ja innovoinnin kannalta kaikilla talouden aloilla ja myös sosiaalisen ja alueellisen koheesion kannalta. Uusien perus- ja NGA-laajakaistaverkkojen käyttöönotto edistää työpaikkojen luomista ja parantaa terveydenhuolto- ja koulutuspalveluja kohdealueilla.
- (172) Lisäksi laajakaistaverkon käyttöönotto kaventaa osaltaan ”digitaalista kuilua”, joka erottaa sellaiset valtion alueet, joilla on tarjolla kohtuuhintaisia ja kilpailukykyisiä laajakaistapalveluja, alueista, joilla tällaisia palveluja ei ole. Valvontaviranomainen katsoo, että ilman julkisia tukitoimia on olemassa todellinen riski ”digitaalisen kuilun” syntymisestä Islannin eri alueiden, lähinnä haja-asutus- ja taajama-alueiden, välille. Tämä saattaisi johtaa paikallisten asukkaiden ja yritysten taloudelliseen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen sekä vauhdittaa entisestään väestökatoa muutenkin harvaan asutuilta alueilta. Vaikka digitaalisiin kuiluihin on useita syitä, yksi tärkeimmistä on riittävän laajakaistainfrastruktuurin puute.
- (173) Lisäksi valvontaviranomainen muistuttaa, että laajakaistapalvelujen tarjoaminen kaikille Euroopan kansalaisille vuoteen 2013 mennessä oli yksi Euroopan digitaalistrategian päätavoitteista⁽⁹³⁾. Näin ollen hanke on sekä Eurooppa 2020 -strategian että Euroopan digitaalistrategian mukainen.
- (174) Islannin viranomaisten mukaan nopean laajakaistainfrastruktuurin saatavuus on paikallisyhteisöille keskeinen tekijä yritysten houkuttelemiseksi, paikallisten elinolosuhteiden kohentamiseksi sekä kasvun ja innovoinnin vauhdittamiseksi kaikilla paikallisen talouden aloilla. Ohjelman avulla kohdealueiden kotitaloudet ja yritykset ovat voineet saada kohtuuhintaisia laajakaistapalveluja. Tämä on myös yhteisen edun mukainen tavoite, sillä laajakaistapalveluja on oltava saatavilla kohtuuhintaan, jotta mahdollisimman monet kansalaiset hyötyvät julkisesta tuesta⁽⁹⁴⁾. Tarvittavan laajakaistainfrastruktuurin käyttöönotto olisi ilman tukea hyvin kallista yksityisille toimijoille harvaan asutuilla alueilta, ja se näkyisi korkeampina vähittäishintoina, joihin kaikilla kansalaisilla ei olisi varaa. Näin ollen laajakaistainfrastruktuurin julkisella rahoituksella on varmistettu laajakaistan saatavuus, ja lisäksi sillä varmistetaan, että palveluita tarjotaan kohtuuhintaan, kuten digitaalistrategiassa edellytetään. Toisin sanoen hanke mahdollistaa vähittäistason laajakaistapalvelujen saatavuuden kohdealueilla (eli harvaan asutuilla, pääosin maaseutualueilla) vastaavin hinnoin kuin tiheimmin asutuilla alueilta (eli taajama-alueilla).
- (175) Valvontaviranomainen katsoo, että tukemalla laajakaistaverkon käyttöönottoa haja-asutusalueilla ja valkeilla alueilla, joilla laajakaistaa ei tällä hetkellä ole saatavilla, edistetään alueellista, sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta ja puututaan markkinoiden toimintaputteisiin⁽⁹⁵⁾. Laajakaistaverkon käyttöönotto kaventaa myös osaltaan ”digitaalista kuilua”, joka erottaa sellaiset valtion alueet, joilla on tarjolla kohtuuhintaisia ja kilpailukykyisiä laajakaistapalveluja, alueista, joilla tällaisia palveluja ei ole⁽⁹⁶⁾.
- (176) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen katsoo, että tuella pyritään aitoihin yhteenkuuluvuutta ja taloudellista kehitystä edistäviin tavoitteisiin, joita pidetään selkeästi määriteltynä yhteisen edun mukaisina tavoitteina.

⁽⁹²⁾ Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia, KOM(2010) 2020 lopullinen, s. 12.

⁽⁹³⁾ Euroopan komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Euroopan digitaalistrategia (KOM(2010) 245 lopullinen), sellaisena kuin se on tunnustettu ETA:n yhteisen parlamentaarisen komitean 26.10.2011 pidetyssä 37. kokouksessa annetussa päätöslauselmassa. Asiakirja on saatavilla verkko-osoitteessa: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?jsessionid=Y4vLTX8KtHt58G2x4R1h26h11zYRjChnMBhTTx3cKhqvYf4R8m0l-1629905942?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?jsessionid=Y4vLTX8KtHt58G2x4R1h26h11zYRjChnMBhTTx3cKhqvYf4R8m0l-1629905942?uri=CELEX:52010DC0245R(01)). Digitaalistrategiassa asetettiin tavoite, jonka mukaan peruslaajakaistayhteyden olisi oltava kaikkien eurooppalaisten ulottuvilla vuoteen 2013 mennessä, ja siinä pyritään varmistamaan, että vuoteen 2020 mennessä NGA-palveluita laajennetaan huomattavasti (kaikkien eurooppalaisten saatavilla on nopeudeltaan 30 Mbit/s tai sen ylittävät internetyhteydet ja vähintään 50 prosentilla eurooppalaisista kotitalouksista on internetyhteys, jossa tiedonsiirtonopeus on yli 100 Mbit/s).

⁽⁹⁴⁾ Kohtuuhintaiset laajakaistapalvelut ovat myös yksi digitaalistrategian tavoitteista, ks. <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/about-broadband>

⁽⁹⁵⁾ Ks. laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 62 kohta.

⁽⁹⁶⁾ Ks. esimerkiksi EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 231/11/KOL, johon viitataan alaviitteessä 73 edellä, 3.2.1.2 jakso.

3.3.1.3 Vastataanko toimenpiteellä markkinoiden toimintapuutteeseen?

- (177) Koska vain valkeat alueet voivat saada valtiontukea, kuten edellä todettiin, valvontaviranomainen myöntää, että näillä alueilla on markkinoiden toimintapuute. Toisin sanoen markkinat eivät ilman toimenpiteitä tuota sellaista tulosta, joka takaisi yhteiskunnan suurimman mahdollisen hyvinvoinnin ⁽⁹⁷⁾.

3.3.2 Toimenpiteen suunnittelu ja tarve rajoittaa kilpailun vääristymistä

3.3.2.1 Onko tuki sopiva väline?

- (178) Kuten laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 40 kohdassa todetaan, valvontaviranomainen myöntää, että ennakkosääntely saattaa tehostaa laajakaistaverkkojen kehitystä kaupungeissa ja tiheimmin asutuilla alueilla, mutta se ei ole riittävä väline korjaamaan markkinoiden toimintapuutetta, joka johtuu yksityisten infrastruktuuri-investointien puutteesta tietyillä alueilla.
- (179) Valvontaviranomainen ei ole saanut tietoja siitä, harkitsivatko Islannin viranomaiset muita vaihtoehtoja kuin laajakaistaverkon julkista rahoitusta markkinoiden toimintapuutteen korjaamiseksi. Valvontaviranomainen, kuten komissiokin, on kuitenkin aiemmin tarkastellut loppukäyttäjille myönnettävien avustusten tai verokannustimien käyttöä sekä ennakkosääntelyn käytön mahdollisuutta ⁽⁹⁸⁾. Tässä yhteydessä pidettiin epätodennäköisenä, että nämä toimenpiteet johtaisivat riittäviin investointeihin, jotta laajakaistapalveluja voitaisiin tarjota alueilla, joilla laajakaistayhteyksien saatavuus on heikko.
- (180) Kuten edellä todettiin, kyseisellä alueella oli saatavilla vain rajallisia hitaiden verkkoyhteyksien palveluja, ja kartoitus osoitti, että yksityiset toimijat eivät suunnitelleet laajakaistainfrastruktuurinsa parantamista. Lisäksi Islannin viranomaiset huomauttivat, että Islannin suuret verkkoyhteyksien tarjoajat eivät olleet osoittaneet mitään mielenkiintoa verkkoyhteyksien parantamista tai laajakaistainfrastruktuuriin lähitulevaisuudessa tehtäviä investointeja kohtaan kyseisellä alueella ⁽⁹⁹⁾. Näin ollen näyttää siltä, että käsiteltävänä olevan tapauksen kaltaisissa tilanteissa, joissa on vahvistettu, että tietyn alueen laajakaistainfrastruktuuri ja -palvelut ovat huomattavan alikehittyneet, ei ole muuta vaihtoehtoa kuin myöntää julkista rahoitusta laajakaistayhteyksien puutteen korjaamiseksi.
- (181) Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, että julkinen rahoitus laajakaistapalvelujen tarjoamiseksi on sopiva väline asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

3.3.2.2 Onko tuella kannustava vaikutus?

- (182) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaan ⁽¹⁰⁰⁾ kannustavan vaikutuksen olemassaolon arvioimiseksi on tutkittava, olisiko kyseiset laajakaistainvestoinnit toteutettu ilman julkista rahoitusta.
- (183) Islannin viranomaisten suorittama julkinen kuuleminen osoitti, että markkinat tuskin tarjoaisivat lähitulevaisuudessa laajakaistaverkkoa, joka kattaisi rakennukset, joilla ei ollut laajakaistayhteyksiä. Rahoitustuen myöntäminen verkon käyttöönotolle sai julkisen tarjouskilpailun tarjoajat muuttamaan investointipäätöksensä. Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, että tuki kannusti valituksi tullutta palveluntarjoajaa investoimaan laajakaistainfrastruktuurin käyttöönottoon alueilla, joille se ei muutoin olisi investoinut.

⁽⁹⁷⁾ Ks. laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 33–35 kohta.

⁽⁹⁸⁾ Ks. esimerkiksi EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 231/11/KOL, johon viitataan alaviitteessä 73 edellä, 54–55 kappale.

⁽⁹⁹⁾ Islannin viranomaiset ottivat yhteyttä yksityisiin toimijoihin selvittääkseen, oliko mikään markkinasijoittaja valmis tarjoamaan laajakaistayhteyksiä kyseisille rakennuksille. Todettuaan, että kiinnostusta palvelun tarjoamiseen ei ollut, Islannin viranomaiset päättelivät, että nämä alueet todella kärsivät markkinoiden toimintapuutteesta eivätkä saisi nopeita internetiyhteyksiä ilman julkisia tukitoimia.

⁽¹⁰⁰⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 41 kohta.

3.3.2.3 Tuen oikeasuhteisuus sekä kilpailun vääristymisen ja kaupan kohdistuvan vaikutuksen rajoittaminen

Yksityiskohtainen kartoitus ja kattavuusanalyysi

- (184) Islannin viranomaiset suorittivat yksityiskohtaisen kartoituksen ja kattavuusanalyysin vuonna 2007. Kyseisen alueen kilpailuedellytykset ja -rakenne siis analysoitiin, ja kaikkia sidosryhmiä, joihin kyseinen toimenpide vaikuttaisi, kuultiin. Tätä taustaa vasten tarkasteltuna valvontaviranomainen katsoo, että kartoitus ja kattavuusanalyysi auttoivat osaltaan minimoimaan mahdollisen kilpailun vääristymisen.
- (185) WBS:n poistuminen markkinoilta muutti merkittävästi niiden rakennusten luetteloa, joilla ei ollut ja jotka eivät saisi laajakaistapalveluja lähitulevaisuudessa markkinaehtoin. Tämän jälkeen Islannin viranomaiset pyysivät uudelleen suunnitelmia tarjota palveluja alun perin WBS:n suunnitelmiin sisällyneille rakennuksille. Tämä toteutettiin sanomalehti-ilmoituksella, joka Islannin viranomaisten mukaan vastasi aiempaa markkinoiden kanssa harjoitettua viestintää. Tämän viestintämenetelmän avulla kaikki palveluntarjoajat voivat ilmoittaa Islannin viranomaisille mahdollisista kehittämissuunnitelmistaan alueella. Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, että sanomalehti-ilmoitus oli asianmukainen viestintämenetelmä tässä tilanteessa.

Julkinen kuuleminen

- (186) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa veloitetaan käynnistämään avointa menettelyä noudattaen julkinen kuuleminen olemassa olevien operaattorien kanssa, jotta varmistetaan, että julkisia varoja käytetään vain peruslaajakaistaverkon valkeilla alueilla sekä NGA-verkon valkeilla alueilla ⁽¹⁰¹⁾.
- (187) Kuten edellä todettiin, rahasto analysoi markkinoiden kilpailuedellytyksiä ja tulevia käyttöönottosuunnitelmia kuulemalla sidosryhmiä sanomalehti-ilmoituksen avulla, joka julkaistiin koko maan kattavassa Morgunblaðið-sanomalehdessä täydellisen avoimuuden varmistamiseksi. Tällä tavoin rahasto varmisti mahdollisen kilpailun vääristymisen minimoinnin.

Avoin tarjouspyyntömenettely / kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous

- (188) Valvontaviranomainen korostaa, että vaikka julkisia hankintoja koskevaa direktiiviä ei sovelleta laajakaistaverkkojen ja -palvelujen hankintaan ⁽¹⁰²⁾, siihen sovelletaan edelleen yhtäläistä kohtelua ja syrjinnän torjuntaa koskevia perusperiaatteita ⁽¹⁰³⁾. Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevasta suuntaviivosta seuraa myös, että kun tuen myöntävät viranomaiset valitsevat kolmantena osapuolena toimivan operaattorin ottamaan käyttöön tuetun infrastruktuurin ja harjoittamaan sen toimintaa, valintaprosessi on toteutettava julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkoituksen ja periaatteiden mukaisesti ⁽¹⁰⁴⁾. Käyttämällä avointa tarjouspyyntömenettelyä varmistetaan kaikkien tarjoajien yhtäläinen ja syrjimätön kohtelu, supistetaan budjettikuluja, minimoidaan asiaan liittyvä valtiontuki ja vähennetään toimenpiteen valikoivuutta. Komissio on arvioitavana olevaa sopimusta edeltävässä päätöskäytännössään tunnustanut avoimien tarjouspyyntöjen käytön näiden tavoitteiden edistämiseksi laajakaistan käyttöönotossa ⁽¹⁰⁵⁾.

⁽¹⁰¹⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan b alakohta.

⁽¹⁰²⁾ Ks. direktiivin 2004/18/EY 13 artikla.

⁽¹⁰³⁾ Euroopan unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään vahvistanut, että perussopimuksen sisämarkkinasääntöjä sovelletaan myös julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan kuulumattomiin sopimuksiin, mikäli sopimus vaikuttaa muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden talouden toimijoiden etuihin. Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 7.12.2000, Telaustria, C-324/98, ECLI:EU:C:2000:669, 60 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.7.2005, Coname, C-231/03, ECLI:EU:C:2005:487, 16 kohta; ja yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.10.2005, Parking Brixen, C-458/03, ECLI:EU:C:2005:605, 46 kohta. Ks. myös komission selittävä tiedonanto yhteisön lainsäädännöstä siltä osin kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan (EUVL C 179, 28.11.2001, s. 2).

⁽¹⁰⁴⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan c alakohta.

⁽¹⁰⁵⁾ Ks. esimerkiksi komission päätös asiassa N 508/08 – Yhdistynyt kuningaskunta, Provision of Remote Broadband Services in Northern Ireland (EUVL C 18, 24.1.2009, s. 1), komission päätös asiassa N 475/2007 – Irlanti, Ireland National Broadband Scheme (NBS) (EUVL C 282, 24.11.2007, s. 1), ja komission päätös asiassa N 157/06 – Yhdistynyt kuningaskunta, South Yorkshire Digital region Broadband Project (EUVL C 80, 13.4.2007, s. 1).

- (189) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskeissa suuntaviivoissa painotetaan, että tarjouskilpailumenettelyssä tuen myöntävä viranomaisena vahvistaa laadulliset valintakriteerit, joiden perusteella tehdyt tarjoukset arvioidaan ⁽¹⁰⁶⁾. Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskeissa suuntaviivoissa selvennetään myös, että tuen määrän pienentämiseksi niin, että laatu pysyy samankaltaisena tai jopa samana, vähiten tukea pyytävän tarjoajan olisi periaatteessa saatava enemmän prioriteettipisteitä tarjouksensa yleisessä arvioinnissa ⁽¹⁰⁷⁾. Tuen myöntävän viranomaisen on aina ilmoitettava etukäteen painotus, jota se soveltaa kuhunkin valituista (laadullisista) kriteereistä.
- (190) Käsiteltävänä olevassa tapauksessa hankintakeskus julkaisi rahaston puolesta tarjouspyynnön kuvauksen verkkosivustollaan ja kansallisissa sanomalehdissä helmikuussa 2008. Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan c alakohdan mukaisesti tarjouspyyntömenettelyä koskevat tiedot julkaistiin kansallisella tasolla keskitetyllä verkkosivustolla, eli hankintakeskuksen verkkosivustolla ⁽¹⁰⁸⁾, ja tarjouspyynnöstä ilmoitettiin myös sisäministeriön verkkosivustolla ⁽¹⁰⁹⁾. Tarjouspyynnön kuvaukseen sisältyi selviä myöntämiskriteereitä, joilla oli tarkoitus tunnistaa kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Menettelyssä käytettiin neljää arviointiperustetta: i) kokonaishinta (50 prosenttia); ii) rakentamisnopeus (15 prosenttia); iii) latausnopeus (25 prosenttia); ja iv) 2G GSM (valinnainen) (10 prosenttia). Tarjouspyynnön julkaisemisen jälkeen hankintakeskus kävi keskusteluja kiinnostuneiden tarjoajien kanssa, minkä tuloksena tarjouksien jättämisen määräaika jatkettiin 4 päivään syyskuuta 2008. Hankintakeskukselle jätettiin viisi hyväksyttävää tarjousta, joista valittiin sitten myöntämiskriteerin perusteella eniten pisteitä saanut tarjous ⁽¹¹⁰⁾.
- (191) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen katsoo, että hankintakeskus suoritti rahaston puolesta avoimen ja läpinäkyvän julkisen hankintamenettelyn laajakaistaverkon toimittajan valitsemiseksi. Lisäksi on ilmeistä, että yhtäläisen kohtelun periaate taattiin, sillä kaikille kiinnostuneille tarjoajille oli selvää, että hinta oli tarjouspyynnön selvästi tärkein kriteeri, koska se muodosti 50 prosenttia myöntämiskriteereistä.
- (192) Tarjouspyyntömenettelyn päättymisen jälkeen WBS vetäytyi markkinoilta. Tämä johti laajakaistapalveluja tarvitsevien rakennusten määrän lisääntymiseen. Tämän seurauksena valitun toimittajan kanssa tehtyyn sopimukseen tehtiin muutoksia, jotka koskivat sopimuksen laajuutta, korvausta ja verkon rakentamiseen varattua aikaa. Islannin talouden poikkeuksellisen ja ennakoimattoman tilanteen vuoksi sopimukseen tehtiin myös kokonaismaksujen indeksointia koskevia muutoksia ⁽¹¹¹⁾.
- (193) Valituksen tekijä väittää, että muut tarjoajat eivät saaneet mahdollisuutta tehdä tarjouksia lisärakennuksista ja että kohteiden määrän lisääntyminen ei välttämättä merkitse vastaavaa kustannusten kasvua ja rakentamisajan pidentymistä.
- (194) Valvontaviranomainen myöntää, että tarjouskilpailuasiakirjoihin sisältyneeseen sopimusluonnokseen tehdyt muutokset ovat merkittäviä ja vaikka ETA:n julkisia hankintoja koskevilla säännöissä sallitaan joidenkin muutosten tekeminen sopimukseen neuvotteluilla sen jälkeen, kun toimittaja on valittu, muutokset ylittävät julkisia hankintoja koskevassa direktiivissä asetetut rajat ⁽¹¹²⁾. Kuten edellä todettiin, julkisia hankintoja koskevaa direktiiviä ei sovelleta käsiteltävänä olevaan menettelyyn, koska televiestintaverkkojen rakentamiseen liittyvät hankinnat eivät kuulu sen soveltamisalaan ⁽¹¹³⁾. Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaan valintaprosessi on kuitenkin toteutettava julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkoituksen ja periaatteiden mukaisesti ⁽¹¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁶⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan d alakohta.

⁽¹⁰⁷⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽¹⁰⁸⁾ <http://www.rikiskaup.is/>

⁽¹⁰⁹⁾ <http://www.innanrikisraduneyti.is/sam/frettir/nr/22547>

⁽¹¹⁰⁾ Ks. 18 kappaleessa oleva taulukko.

⁽¹¹¹⁾ Muutokset on selitetty tarkemmin tämän päätöksen I.3.1.4 jaksossa. Ks. myös edellä 27 ja 61 kappale.

⁽¹¹²⁾ Ks. esimerkiksi direktiivin 2004/18/EY 31 artiklan 4 kohdan a alakohta, jossa todetaan, että "[...] kyseessä on alkuperäiseen hankkeeseen tai alkuperäiseen sopimukseen sisällyttämättömä lisäurakka tai -palvelu, josta on ennalta arvaamattomista syistä tullut välttämätön palvelun suorittamisen tai urakan toteuttamisen kannalta sellaisena kuin se on kuvattu, jos sopimus lisäurakasta tehdään urakan toteuttavan tai palvelun suorittavan alkuperäisen taloudellisen toimijan kanssa:

— jos tällaista lisäurakkaa tai -palvelua ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti alkuperäisestä sopimuksesta aiheuttamatta hankintaviranomaisille huomattavaa haittaa,

tai

— jos lisäurakka tai -palvelu, vaikka se voitaisiin erottaa alkuperäisen sopimuksen toteuttamisesta, on ehdottoman välttämätön tämän loppuunsaattamiseksi.

Lisäurakoista tai -palveluista tehtyjen hankintasopimusten yhteenlaskettu arvo saa kuitenkin olla enintään 50 prosenttia alkuperäisen sopimuksen arvosta".

⁽¹¹³⁾ Ks. edellinen alaviite, 13 artikla.

⁽¹¹⁴⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan c alakohta.

- (195) On selvää, että Síminnille hankkeen laajentamisen jälkeen maksettu hinta oli edelleen huomattavasti alhaisempi kuin muiden tarjoajien tarjoama hinta ⁽¹¹⁵⁾ ja rahaston neuvonantajien ennakolta arvioima hinta. Muutokset saattoivat näin ollen olla oikeutettuja hintaeron vuoksi. Tarjouskilpailuasiakirjojen 2.3.4 luvusta, jonka otsikkona on ”Uudet yhteydet ja velvollisuus tarjota yhteyksiä”, käy myös selvästi ilmi, että alkuperäisen tarjouksen keskimääräistä yksikköhintaa käytettäisiin viitearvona, jos hanketta odottamatta laajennettaisiin. Tässä mainitussa luvussa itse asiassa määrätään nimenomaisesti käyttämään keskihintamenetelmää arvioitaessa hankkeeseen lisättävien uusien kohteiden kustannuksia.
- (196) Lisäksi valvontaviranomainen katsoo vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, että ainakin äärimmäisissä olosuhteissa voi olla hyväksyttävää, että valtiot vaihtavat epävarmuuden varmuuteen ja saavat tältä osin tietyn tyydyttävän tuoton sellaisen tuoton sijasta, jota ei voi ennustaa ⁽¹¹⁶⁾. Kun otetaan huomioon se, että tarjouspyyntömenettelyn suorittamisen tarkoituksena on saavuttaa alhaisin hinta julkisyhteisölle, sekä hinnan painottaminen myöntämiskriteereissä, keskihintamenetelmän sisällyttäminen tarjouskilpailuasiakirjoihin ja jätettyjen tarjousten suuret erot, valvontaviranomainen katsoo, että tässä tapauksessa taattiin kaikkien tarjoajien yhtäläinen ja syrjimätön kohtelu ja että valintaprosessi ja hankkeen laajennus olivat julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkoituksen ja periaatteiden mukaisia.
- (197) Lisäksi valituksen tekijä väittää, että siirtyminen kuluttajahintaindeksin käyttämisestä indeksointiin ulkomaan valuuttaan lisäsi edelleen Síminnille maksettavaa määrää rahoituskriisistä aiheutuneen Islannin kruunun devalvoinnin vuoksi. Islannin viranomaiset ovat vahvistaneet, etteivät nämä muutokset merkinneet koko riskin säilyttämistä niiden kannettavaksi, sillä Síminnille aiheutui myös lisäkustannuksia hankkeen muista osatekijöistä, joita ei ollut sidottu Tanskan kruunun vaihtokurssiin, kuten työvoimasta, öljystä ja muista panoksista ⁽¹¹⁷⁾. Ne ovat myös osoittaneet, että sen jälkeenkin, kun nämä muutokset oli sisällytetty sopimukseen, tarvittavan tuen määrä oli edelleen huomattavasti pienempi kuin toiseksi alhaisin hyväksyttävä tarjous ja rahaston kustannusarviot.
- (198) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, että tarjouspyyntömenettely ja valintaprosessi olivat kokonaisuutena julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkoituksen ja periaatteiden mukaisia ja että Islannin viranomaiset valitsivat kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen.

Teknologianeutraalius

- (199) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan e alakohdan mukaan tarjouskilpailun ei pitäisi suosia tiettyä teknologiaa tai verkkoratkaisua tai sulkea sitä pois kilpailumenettelystä. Tarjoajilla olisi näin ollen oltava oikeus ehdottaa tarvittavien laajakaistapalvelujen tarjontaa käyttämällä tai yhdistämällä mitä tahansa teknologioita, joita ne pitävät soveliaimpina. Tuen myöntävän viranomaisen olisi voitava valita puolueettomien tarjouskilpailukriteerien perusteella sopivin teknologinen ratkaisu tai useiden ratkaisujen yhdistelmä.
- (200) Tarjouspyynnön kuvauksen 2.1 artiklan mukaan hanke oli teknologianeutraali, eikä siitä, miten verkko tulisi rakentaa tai mitä teknistä ratkaisua olisi käytettävä, esitetty mitään erityisiä vaatimuksia. Tarjouskilpailussa ei suosittu mitään tiettyä teknologiaa tai verkkoratkaisua, vaan tarjoajat saivat määrittää sopivimmat tekniset ratkaisut kartoituksessa havaittujen rakennusten yhteyksiä varten. Näin ollen tarjouskilpailu oli avoin kaikille teknisille ratkaisuille ja siten teknologianeutraali, kuten laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa edellytetään. Valvontaviranomainen katsoo, että soveltamalla teknologianeutraaliuden periaatetta valittiin soveltuvimmat teknologiat tai niiden yhdistelmä ⁽¹¹⁸⁾.

⁽¹¹⁵⁾ Ks. edellä I.2.1.3 jaksossa oleva taulukko.

⁽¹¹⁶⁾ Ks. esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio 15.3.2011, Alankomaat ja ING Groep v. komissio, T-29/10, ECLI:EU:T:2012:98, 123 kohta.

⁽¹¹⁷⁾ Asiakirja N:o 687314.

⁽¹¹⁸⁾ Ks. EFTAn valvontaviranomaisen 11. kesäkuuta 2014 tekemä päätös N:o 219/14/KOL laajakaistan käyttöönoton valtiontukiohjelmasta (EUVL C 344, 2.10.2014, s. 13, ja ETA-täydennysosa N:o 55, 2.10.2014, s. 4), 125 kappaleen e kohta.

Olemassa olevan infrastruktuurin käyttö

- (201) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisesti EFTA-valtioiden olisi kannustettava tarjoajia käyttämään olemassa olevaa infrastruktuuria, jotta vältetään resurssien tarpeeton ja tuhlaavainen päällekkäisyys ja vähennetään julkisen rahoituksen määrää ⁽¹¹⁹⁾. Kuten edellä todettiin, mikään laajakaistaverkko ei kattanut kyseisiä rakennuksia ennen verkon rakentamista. Valvontaviranomainen ei myöskään ole saanut miltään verkko-operaattoreilta tai asianomaisilta osapuolilta viitteitä resurssien tuhlaavaisesta päällekkäisyydestä tässä tapauksessa.
- (202) Tämän huomioon ottaen olemassa olevan infrastruktuurin käytöllä ei näytä olleen suurta merkitystä tuetun verkon käyttöönotossa.

Tukkutason käyttöoikeudet

- (203) Kaikissa valtion toimenpiteissä, joilla rahoitetaan uuden laajakaistainfrastruktuurin rakentamista, on välttämätöntä määrätä kolmansille osapuolille tosiasialiset tukkutason käyttöoikeudet tuettuun laajakaistainfrastruktuuriin. Tukkutason käyttöoikeudet antavat kolmansina osapuolina oleville operaattoreille mahdollisuuden kilpailla valitun tarjoajan kanssa (kun kyseinen tarjoaja toimii myös vähittäistasolla). Siten ne lisäävät valinnanvaraa ja kilpailua toimenpiteen kohteena olevilla alueilla samalla kun vältetään alueellisten palvelumonopolioiden syntyminen ⁽¹²⁰⁾. Lisäksi myöntämällä kilpailijoille tosiasialiset tukkutason käyttöoikeudet minimoidaan kaikista valtiontuki-toimenpiteistä seuraava kilpailun vääristyminen.
- (204) Komissio on arvioitavana olevaa sopimusta edeltävässä päätöskäytännössään korostanut, että on tärkeää myöntää kolmansille osapuolille tosiasialiset tukkutason käyttöoikeudet tuettuihin verkkoihin ⁽¹²¹⁾.
- (205) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa korostetaan myös, että tuetulle verkolle asetetut tukkutason käyttöoikeuksien myöntämistä koskevat velvoitteet olisi mukautettava toimialakohtaisen sääntelyn puitteissa vahvistettuihin käyttöoikeuksiin velvoitteisiin. Periaatteessa tukea saavien yritysten olisi kuitenkin tarjottava laajempi valikoima tukkutason käyttöoikeustuotteita kuin ne, jotka kansalliset sääntelyviranomaiset ovat määränneet pakollisiksi alakohtaisen sääntelyn puitteissa, sillä tuensaaja ei käytä pelkästään omia resurssejaan vaan myös veronmaksajien varoja oman infrastruktuurinsa käyttöönottamiseksi. Tällainen tukkutason käyttöoikeus olisi myönnettävä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennen verkkotoiminnan aloittamista ⁽¹²²⁾.
- (206) Vuonna 2008 suorittamansa laajakaistan tukkutason käyttöoikeuksien markkinoiden analyysin perusteella Islannin kansallinen sääntelyviranomainen, posti- ja telelaitos, pyysi Síminniä (jolla katsottiin olevan huomattava markkinavoima) suostumaan kaikkiin muiden sähköisen viestinnän alalla toimivien yritysten vilpittömiin ja kohtuullisiin pyyntöihin saada avoin tukkutason käyttöoikeus kuparijohtoihin perustuviin tilaajayhteyksiin liittyvään erikoistuneeseen verkkoinfrastruktuuriin ja myös mahdollisuus toimittaa bittivirtapalveluja verkon eri kohdissa ⁽¹²³⁾. Siinä täsmennettiin, että Síminnin on muun muassa vastattava kohtuullisiin ja asianmukaisiin pyyntöihin, jotka koskevat käyttöoikeuksia edellä 32 kohdassa määriteltyihin vaihtoehtoihin 1, 2, 3 ja 4. Posti- ja telelaitoksen päätöstä lainattiin tarjouspyynnön kuvauksessa.

⁽¹¹⁹⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan f alakohta.

⁽¹²⁰⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan g alakohta.

⁽¹²¹⁾ Ks. komission päätös 2008/729/EY, tehty 11 päivänä joulukuuta 2007, Amsterdamin kaupungin Glasvezelnet Amsterdamille myöntämästä tuesta investoinnin tekemiseksi valokuituliityntäverkkoon valtiontuki C 53/06 (ex N 262/05, ex CP 127/04) (EUVL L 247, 16.9.2008, s. 27), 96 kappale, ja komission päätös asiassa N 14/2008 – Yhdistynyt kuningaskunta, Broadband in Scotland – Extending Broadband Reach (EUVL C 150, 17.6.2008, s. 3), 57 kappaleen c kohta, ja komission päätös asiassa N 475/2007 – Irlanti, National Broadband Scheme (”NBS”) (EUVL C 282, 24.11.2007, s. 1), 45 kappaleen e kohta.

⁽¹²²⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan g alakohta.

⁽¹²³⁾ Posti- ja telelaitoksen päätös N:o 8/2008 (ks. edellä alaviite 33).

- (207) Sähköistä viestintää koskevalla EU:n sääntelykehyksellä pyritäänkin edistämään kilpailua siten, että uudet tulokkaat käyttävät ajan myötä enemmän omaa infrastruktuuriaan, jos tämä on niiden kannalta tehokasta⁽¹²⁴⁾. Sääntelyn, jolla edistetään tehokkaita investointeja yritysten omaan infrastruktuuriin, katsotaan edistävän paremmin tehokasta ja itseään ylläpitävää kilpailua. Tämä on synnyttänyt sähköisen viestinnän markkinoilla sääntelyä koskevan lähestymistavan, jossa tuotteita, joihin käyttöoikeus on useilla toimijoilla, on samanaikaisesti vaihtoehtoisten operaattorien saatavilla verkkohierarkian eri tasoilla, mikäli jollain toimijalla on huomattava markkinavoima. Tällaisissa eriytyneissä käyttöoikeusvaihtoehdoissa otetaan huomioon vaihtoehtoisten palveluntarjoajien eritasoinen verkon käyttöönotto. Kuten eurooppalainen sääntelyviranomaisten ryhmä (ERG, nyttemmin Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin eli BEREC) on huomauttanut, tämä sääntelyä koskeva ”investointiporras”-lähestymistapa on vakiintunut periaate nykyisessä sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sääntelykehyksessä⁽¹²⁵⁾.
- (208) Laajakaistapalvelujen tosiasiallisia tukkutason käyttöoikeuksia koskevan vakiintuneen sääntelykäytännön lisäksi myös valtioneuvoston päätöksissä on sovellettu dynaamista lähestymistapaa erilaisiin pyydettyihin käyttöoikeusvaihtoehtoihin. Esimerkiksi vuosina 2006 ja 2007 tehdyissä päätöksissä, jotka koskivat Amsterdamin kaupungin investointia valokuituliityntäverkkoon⁽¹²⁶⁾, tukkutason käyttöoikeudet määrättiin myönnettäväksi sekä verkon passiivisella⁽¹²⁷⁾ että aktiivisella⁽¹²⁸⁾ tasolla. Lisäksi vuonna 2010 tehdyssä päätöksessä erittäin nopeiden laajakaistaverkkojen käyttöönotosta Ranskassa⁽¹²⁹⁾ tukkutason käyttöoikeuksia edellytettiin kaikilla tuetun infrastruktuurin tasoilla. Koska tuki myönnettiin verkon passiiviselle infrastruktuurille (kuten kaapelikanaville ja pimeälle kuidulle), verkon passiivisen tason käyttöoikeutta oli määrä helpottaa, kuten jo Ranskan kansallisen sääntelyviranomaisen ARCEP:n vuonna 2010 tekemässä päätöksessä määrättiin⁽¹³⁰⁾. Myös aktiivinen käyttöoikeustuote oli kuitenkin tarjottava kolmansille osapuolille, jotka esittivät tällaista tuotetta koskevan kohtuullisen pyynnön⁽¹³¹⁾. Pyyntö katsottiin olevan kohtuullinen, jos i) käyttöoikeuden hakija toimittaa johdonmukaisen liiketoimintasuunnitelman, joka riittää perusteeksi tuotteen tarjonnan mahdollistamiselle tuetussa verkossa, ii) käyttöoikeuden hakija osoittaa, että sillä ei ole varaa asentaa aktiivista laitteistoaan, ja iii) muut yksityiset operaattorit eivät jo tarjoa vastaavaa käyttöoikeustuotetta kyseisellä maantieteellisellä alueella hinnoin, jotka vastaavat tiheimmin asutuilla seuduilla sovellettuja hintoja⁽¹³²⁾.
- (209) Vaikka edellä esitetyt esimerkit koskevat lähinnä tukkutason internetkäyttöoikeuksia kiinteisiin verkkoihin, valvontaviranomaiselle ei ole selvää, miksi samanlaista dynaamista käyttöoikeuksia koskevaa lähestymistapaa ei voitaisi soveltaa myös tukkutason internetkäyttöoikeuksiin sellaisiin verkkoihin, joissa käytetään matkaviestintäteknologioita. Esimerkiksi jos kansalliset sääntelyviranomaiset ovat sääntelyn yhteydessä havainneet, että matkaviestinnän ja puhelujen välityspalvelujen tukkuarvoilla on huomattavan markkinavoiman omaava yritys, on helpotettu useita erilaisia käyttöoikeuksia koskevia korjaavia toimenpiteitä ja näin otettu huomioon markkinatoimijoiden vaihtelevan tason verkon käyttöönotto. Vuonna 2007 tekemässään havainnossa määräävästä markkina-asetuksesta Islannin matkaviestintäverkon tukkutason käyttöoikeuksien ja puhelujen välityspalvelujen markkinoilla posti- ja telelaitos totesi, että matkapuhelinmarkkinoiden ja käyttöoikeuksia mahdollisesti hakevien osapuolten erilaisten tarpeiden vuoksi kaikkien tukkutason käyttöoikeuksien muotojen, joita voidaan kohtuudella ajatella myönnettävän ja jotka voivat edistää kilpailua vähittäismarkkinoilla, olisi

⁽¹²⁴⁾ Ks. ETA-sopimuksen liitteessä XI olevassa 5cl kohdassa tarkoitettujen säädöksen 8 artiklan 5 kohdan c alakohta (sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7 päivänä maaliskuuta 2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33)), otettu osaksi ETA-sopimusta sekakomitean 6 päivänä helmikuuta 2004 tekemällä päätöksellä N:o 11/2004 ETA-sopimuksen liitteen II (Tekniset määräykset, standardit, testaus ja varmentaminen), liitteen X (Audiovisuaaliset palvelut) ja liitteen XI (Telepalvelut) muuttamisesta (EUVL L 116, 22.4.2004, s. 60, ja ETA-täydennysoisa N:o 20, 22.4.2004, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä annetun direktiivin 2002/21/EY, sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liittämisjärjestelmien käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä annetun direktiivin 2002/19/EY sekä sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista annetun direktiivin 2002/20/EY muuttamisesta (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 37) (sääntelyn parantamista koskeva direktiivi) (ei vielä otettu osaksi ETA-sopimusta) ja ETA-sopimuksen liitteessä XI olevassa 5cl kohdassa tarkoitettulla säädöksellä (asetus (EY) N:o 544/2009, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2009, verkkovierailuista yleisissä matkapuhelinverkoissa yhteisön alueella annetun asetuksen (EY) N:o 717/2007 ja sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä annetun direktiivin 2002/21/EY muuttamisesta (EUVL L 167, 29.6.2009, s. 12)), otettu osaksi ETA-sopimusta ETA:n sekakomitean 22 päivänä lokakuuta 2009 tekemällä päätöksellä N:o 107/2009 ETA-sopimuksen liitteen XI (Telepalvelut) muuttamisesta (EUVL L 334, 17.12.2009, s. 4, ja ETA-täydennysoisa N:o 68, 17.12.2009, s. 4), jossa yhdeksi sääntelykehysten tavoitteeksi asetetaan tarvittaessa infrastruktuuriin perustuvan kilpailun edistäminen.

⁽¹²⁵⁾ ERG 06(33), ERG:n tarkistettu yhteinen kanta aiheesta ”Approach to Appropriate Remedies in the ECNS Regulatory Framework”, toukokuu 2006.

⁽¹²⁶⁾ Ks. edellä alaviite 121 ja päätös 2008/729/EY.

⁽¹²⁷⁾ Passiivisella verkon käyttöoikeudella tarkoitetaan käyttöoikeutta passiiviseen verkkoon, jossa ei ole sähköisiä laitteita (eli verkon fyysiset osat kuten kaapelikanavat, kuitu ja jakokaapit).

⁽¹²⁸⁾ Aktiivisella verkon käyttöoikeudella tarkoitetaan käyttöoikeutta aktivoituun verkkoon (eli verkkoon, johon on asennettu verkon toiminnan edellyttämät järjestelmät tai tekniset komponentit, kuten kytkimet, reitittimet tai jaottimet).

⁽¹²⁹⁾ Komission päätös asiassa N 330/2010, Ranska – Programme national Très Haut Débit – Volet B (EUVL C 364, 14.12.2011, s. 1).

⁽¹³⁰⁾ Tähän sisältyi tarjouksen tekeminen käyttöoikeuden hakijan omien verkkojen, verkon eri osien sekä verkon ja loppukuluttajan yhdistämisestä.

⁽¹³¹⁾ Ohjelmalla ei rahoitettu tätä verkkotoiminnan muotoa, mutta siinä edellytettiin kuitenkin aktiivisia tukkutason tuotteita, jos tällaisia tuotteista esitettiin kohtuullinen pyyntö.

⁽¹³²⁾ Ks. edellä alaviiteessä 73 mainittu EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 231/11/KOL, 24 kappale.

kuuluttava käyttöoikeuksia koskevan veloitteen piiriin ⁽¹³³⁾. Tässä suhteessa Síminnin edellytettiin suostuvan kaikkiin kohtuullisiin ja asianmukaisiin käyttöoikeuspyyntöihin, jotka koskivat i) kansallista verkkovierailua ⁽¹³⁴⁾; ii) rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä ⁽¹³⁵⁾; iii) virtuaalisen matkaviestinverkon operaattorin käyttöoikeuksia ⁽¹³⁶⁾ ja iv) jälleenmyyntiä ⁽¹³⁷⁾.

- (210) Sopimuksen liitteeksi I merkityn tarjouspyynnön kuvauksen 2.1 artiklasta seuraa, että arvioitavana oleva hanke oli teknologianeutraali. Tämän periaatteen mukaisesti Síminn otti käyttöön julkisin varoin rahoitetun verkon käyttäen ADSL-, UMTS-, satelliitti- ja Wi-Fi-teknologiaa ⁽¹³⁸⁾. Mahdollisen kilpailun vääristymisen estämiseksi sähköisen viestinnän markkinoilla valtiontukitapauksissa kolmansille operaattoreille olisi ilmeisesti yleensä myönnettävä tosiasialliset tukkutason käyttöoikeudet teknologianeutraalisti ja niiden käyttöoikeustarpeisiin kohtuullisesti sopeutettuina.
- (211) Islannin viranomaiset ovat osoittaneet että hankkeen kunkin lohkon markkinoinnin ja myynnin aloittamisesta ilmoitettiin julkisesti rahaston verkkosivustolla elokuusta 2009 elokuuhun 2010. Jotta mitään yksittäistä palveluntarjoajaa ei olisi suosittu, rahasto lähetti lisäksi hankkeeseen kuuluville kotitalouksille ja yrityksille kirjeen, jossa selitettiin hankkeen luonnetta ja tiedotettiin kansalaisille, että tietystä päivämäärästä lähtien he voivat tilata palvelun miltä tahansa verkkoyhteyspalvelujen tarjoajalta, joka oli halukas toimittamaan heille palvelun. Kirjeessä mainittiin nimenomaisesti, että hanke oli avoin kaikille palveluntarjoajille. Rahasto lähetti myös kaikille tuolloin posti- ja telelaitoksen rekisteröimille televiestintäyrityksille, myös kaikille verkkoyhteyspalvelujen tarjoajille, ilmoituksen siitä, että uudet infrastruktuurit olivat käytettävissä. Näin ollen markkinoiden kaikilla verkkoyhteyspalvelujen tarjoajilla oli mahdollisuus käynnistää kilpailevia vähittäistason palveluja samanaikaisesti Síminnin kanssa.
- (212) Sopimuksen liitteen II mukaan myyjä voi vapaasti tarjota vaihtoehtoja 1–4, mutta se on velvollinen ainoastaan tarjoamaan vaihtoehtoa 3 kaikissa tapauksissa, joissa hankkeessa käytetään ADSL-laajakaistatekniikkaa (ks. edellä 33 kappale) ⁽¹³⁹⁾. Samalla sopimuksen liitteessä II määrätään kuitenkin, että tukkutason käyttöoikeudet ADSL-teknikkaan perustuviin palveluihin olisi myönnettävä posti- ja telelaitoksen vuonna 2008 tekemässä laajakaistan tukkutason käyttöoikeuksia koskevassa päätöksessä N:o 8/2008 määrättyjä ehtoja vastaavin ehdoin. Tällä päätöksellä Síminn veloitettiin tarjoamaan vaihtoehtoja 1, 2, 3 ja 4 ⁽¹⁴⁰⁾.
- (213) Lisäksi hankkeeseen kuuluvissa tapauksissa, joissa laajakaistapalvelujen toimittamiseen käytetään UMTS-teknikkaa, myyjän tarvitsee noudattaa vain vaihtoehdon 4 käyttöoikeuksia. Islannin viranomaisten mukaan pääsy tähän järjestelyyn on se, että myyjällä on oltava UMTS-verkon täydet käyttöoikeudet ja määräysvalta verkon päästä päähän. Vaihtoehto 4 perustuu tarjouskilpailuasiakirjojen 2.2.9 luvussa annettuun peruspalvelujen määritelmään. Siinä kuvaillaan perinteinen internetyhteyksien jälleenmyyntipalvelu, jossa jälleenmyyjä ei käytä

⁽¹³³⁾ Ks. posti- ja telelaitoksen päätös N:o 4/2007 sellaisten yritysten nimeämisestä, joilla on huomattava markkinavoima, sekä veloitteiden asettamisesta julkisten matkapuhelinverkkojen käyttöoikeuksien ja puhelujen välityspalvelujen markkinoilla (markkina 15), sekä analyysi julkisten matkapuhelinverkkojen käyttöoikeuksien ja puhelujen välityspalvelujen tukkumarkkinoista (markkina 15), 5. helmikuuta 2007.

⁽¹³⁴⁾ ”Kansallisella verkkovierailulla” tarkoitetaan matkaviestintäverkko-operaattorien tekemää sopimusta toistensa verkkojen käyttämisestä palvelujen tarjoamiseksi sellaisilla maantieteellisillä alueilla, joita niiden omat verkot eivät vielä kata.

⁽¹³⁵⁾ Tällä tarkoitetaan Síminnin velvollisuutta tarjota muille matkaviestintäverkkojen operaattoreille mahdollisuus sijoittaa fyysisesti niiden laitteistoja olemassa olevaan kiinteään tai matkaviestintäinfrastruktuuriin (kuten kaapelikanaviin, rakennuksiin ja rakenteisiin tai mastoihin) tai käyttää niitä yhteisesti.

⁽¹³⁶⁾ ”Virtuaalisen matkaviestinverkon operaattorilla” tarkoitetaan matkaviestintäpalvelun tarjoajaa, jolla ei ole omia taajuusresursseja ja joka ei ehkä omista matkaviestinverkon infrastruktuuria. Tämä riippuu kulloinkin käytettävästä liiketoimintamallista ja siitä, missä määrin operaattori käyttää isäntaverkon tarjoamia palveluja. Posti- ja telelaitoksen päätöksessä N:o 4/2007 esittämän määritelmän mukaan puhtaasti virtuaalisten verkkoyhteyksien kyseessä ollessa virtuaalinen matkaviestinverkon operaattori hallitsee yhteenliittämiseen ja muiden operaattorien verkkoihin tehtäviin verkkovierailuihin tarvittavaa järjestelmää, mutta se ei omista jakeluverkkoa (eli matkapuhelinverkon langatonta osaa).

⁽¹³⁷⁾ Jälleenmyyjällä ei tavallisesti ole matkaviestintätaajuuksia eikä verkkoinfrastruktuuria, mutta sillä on suora asiakassuhde ja se voi hoitaa muun muassa asiakkaiden laskutuksen, markkinoinnin ja palvelun myynnin loppukäyttäjille omalla markkinointinimellään. Posti- ja telelaitoksen päätöksessä N:o 4/2007 esittämän määritelmän mukaan jälleenmyyjä ei omista mitään itsenäistä matkaviestinverkkoinfrastruktuuria ja ostaa käytännössä kaikki tukipalvelut tukkutasolla.

⁽¹³⁸⁾ Kuten edellä 30 kappaleessa todettiin, 55 prosenttiin rakennuksista tuli UMTS-järjestelmä, 41 prosenttiin ADSL-yhteys ja 4 prosenttiin satelliittivälitteinen/langaton lähiverkko (Wi-Fi).

⁽¹³⁹⁾ Islannin viranomaisten toimittamien tietojen mukaan tukkutason käyttöoikeuksien oli määrä olla voimassa vuodesta 2008 vuoteen 2014, ja sopimuspuolet voivat jatkaa voimassaoloaikaan enintään kahdella vuodella markkinoiden kehityksen ja muiden tekijöiden mukaan.

⁽¹⁴⁰⁾ Vaihtoehdot 1–4 on kuvailtu edellä I jakson 2.2.4 luvussa.

mitään verkon osaa. Tämän kuvauksen mukaan Síminn myös toimittaa käyttäjälaitteet ja asennuksen kaikissa tapauksissa siitä riippumatta, kuka on vähittäismyyjä, ja huolehtii myös asiakas- ja huoltopalveluista.

- (214) Islannin viranomaiset ovat vahvistaneet, että edellä mainitun sopimukseen sisältyvän veloitteen mukaan Síminnin on annettava kilpailijoilleen tosiasialliset tukkutason käyttöoikeudet hankkeen alusta lähtien. Síminnillä on myös velvollisuus tarjota kaikille markkinoilla toimiville verkkoyhteyspalvelujen tarjoajille, myös Vodafonelle, tukkutason käyttöoikeuksia sen ADSL-verkkoon posti- ja telelaitoksen päätöksen N:o 8/2008 mukaisesti. Näin ollen tukkutason käyttöoikeudet ovat olleet syrjimättömästi kaikkien markkinoilla toimivien tukkutason käyttöoikeuksien hakijoiden saatavilla niiden teknisiin valmiuksiin tai sijaintiin katsomatta. Valvontaviranomaiselle toimitettujen tietojen mukaan Síminn on toistaiseksi tehnyt kilpailijoidensa kanssa 11 tukkutason käyttöoikeuksia koskevaa sopimusta ADSL-palvelujen tarjoamisesta, kaksi tukkutason sopimusta UMTS/3G-palvelujen tarjoamisesta ja kaksi sopimusta 2G-palvelujen tarjoamisesta ⁽¹⁴¹⁾. Islannin viranomaiset ovat huomauttaneet, ettei niille ole esitetty mitään tietoja, joiden mukaan Síminn olisi hylännyt tukkutason käyttöoikeuksia koskevia kohtuullisia pyyntöjä. Síminn on päinvastoin julkaissut hankkeen alusta lähtien verkkosivustollaan UMTS-verkon tukkutason käyttöoikeuksia koskevan tarjouksen ⁽¹⁴²⁾.
- (215) Islannin viranomaisten toimittamien tietojen mukaan Vodafone on pyytänyt vain verkkovierailuoikeutta Síminnin 3G-lähtimiin tarjotakseen 3G-matkaviestintäpalveluja. Vodafone ei kuitenkaan ole pyytänyt tukkutason tai jälleenmyyntioikeuksia UMTS-järjestelmän, ADSL-verkon ja satelliittivälitteisiin nopeisiin internet-palveluihin hankkeeseen kuuluvilla alueilla. Sen paremmin Síminn kuin Islannin viranomaisetkaan eivät ole saaneet Vodafonelta tällaista pyyntöä. Islannin viranomaisten mukaan Síminn on tarjonnut Vodafonelle verkkovierailuoikeutta 3G-verkkoon markkinaehdoin, mutta Vodafone on Síminnin mukaan ollut haluton tekemään sopimusta. Síminnin mukaan Vodafonella on tällä hetkellä sopimus 3G-verkkovierailuista Novan kanssa ⁽¹⁴³⁾.
- (216) Islannin viranomaiset ovat osoittaneet, että käsiteltävänä olevan hankkeen ja Irlannin kansallisen laajakaista-ohjelman, jäljempänä 'NBS', välillä on huomattavia samankaltaisuuksia. Molemmat hankkeet toteutettiin suunnilleen samaan aikaan, niissä edellytettiin verkon toimittajan tarjoavan samanlaisia laajakaistan tukkutason käyttöoikeuksia, verkkojen toimittajat käyttivät molemmissa hankkeissa useiden teknologioiden yhdistelmää (johon sisältyi myös langaton teknologia), eikä kummassakaan hankkeessa ollut pakollisia UMTS/3G-puhelinpalveluja koskevia vaatimuksia. NBS-hankkeessa myös käytettiin 3G-verkon tukkutason käyttöoikeuksiin samaa teknistä ratkaisua kuin Islannin hankkeessa. Arvioituaan NBS-hanketta komissio päätteli, että pakollista käyttöoikeuden myöntämistä koskevat säännökset antavat kolmansina osapuolina oleville operaattoreille mahdollisuuden kilpailla valitun verkon toimittajan kanssa ja lisäävät siten valinnanvaraa ja kilpailua toimenpiteen kohteena olevilla alueilla ⁽¹⁴⁴⁾.
- (217) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, että Islannin viranomaiset ovat Síminnin kanssa tehdyllä sopimuksella ja siinä asetetuilla velvollisuuksilla varmistaneet kolmansien osapuolien tosiasialliset tukkutason käyttöoikeudet tuettuun laajakaistainfrastruktuuriin.

Tukkutason käyttöoikeuksien hinnat

- (218) Laajakaistaverkkojen valtioneuvoston suuntaviivojen 74 kohdan h alakohdan mukaan tukkutason käyttöoikeuden hinnan olisi perustuttava kansallisen sääntelyviranomaisen vahvistamiin hinnoitteluperiaatteisiin ja viitearvoihin ja hinnassa olisi otettava huomioon verkko-operaattorin saama tuki. Islannin posti- ja telelaitos ei kuitenkaan sisällyttänyt kuituinfrastruktuurien avulla toimitettuja laajakaistapalveluja päätökseensä tukkutason laajakaistayhteyksien markkinoista, jotka ovat merkityksellisistä markkinoista annetussa valvontaviranomaisen päätöksessä markkina 5 ⁽¹⁴⁵⁾. Kuituverkot on myös suljettu (fyysisten) verkkoinfrastruktuurin käyttöoikeuksien tukkutarjonnan (sisältää rinnakkaiskäyttöoikeuden tai täysin eriytetyn käyttöoikeuden) tietyssä sijaintipaikassa muodostamien markkinoiden (markkina 4) ulkopuolelle. Näin ollen Islannin posti- ja telelaitos ei tähän mennessä ole asettanut tukkutason käyttöoikeuksia koskevia hintavelvoitteita kuituverkkojen osalta.

⁽¹⁴¹⁾ Asiakirja N:o 687322.

⁽¹⁴²⁾ Muun muassa televiestintäyhtiö Tal on tehnyt tällaisen tukkutason käyttöoikeuksia koskevan sopimuksen Síminnin kanssa; ks. myös edellä 86 kappale.

⁽¹⁴³⁾ Asiakirja N:o 687314.

⁽¹⁴⁴⁾ Komission päätös asiassa N 475/2007, Ireland National Broadband Scheme (NBS) (EUVL C 18, 24.1.2009, s. 1), 45 kappale.

⁽¹⁴⁵⁾ Ks. EFTAn valvontaviranomaisen suositus, annettu 5 päivänä marraskuuta 2008, puitedirektiivin mukaisesti ennakkosääntelyn alaisiksi tulevista merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista sähköisen viestinnän alalla (EUVL C 156, 9.7.2009, s. 18).

- (219) Tämän tapauksen erityispiirteitä silmälläpitäen on kuitenkin hyvä muistaa, että vaikka posti- ja telelaitos ei asettanut tukkutason käyttöoikeuksien hintavelvoitteita, sopimuksen liitteeseen 10 sisällytettiin sekä UMTS- että ADSL-teknologiaa varten vakiomuotoisia jälleenmyyntisopimuksia, joihin sisältyi jälleenmyyntiin sovellettavat vakioalennukset. Lisäksi se seikka, että rakennetun uuden verkon tukkutason käyttöoikeuksien tarjouksia oli hyödynnetty huomattavasti ⁽¹⁴⁶⁾, näyttäisi osoittavan, että Síminnin tarjoamat hinnat ovat kilpailukykyisiä ja markkinaperusteisia ⁽¹⁴⁷⁾.

Seuranta ja takaisinperintämenettely

- (220) Yleisesti ottaen tuen myöntävien viranomaisten on otettava käyttöön seurantamenettelyjä liiallisten korvausten riskin välttämiseksi. Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaan tuen myöntävillä viranomaisilla on kuitenkin velvollisuus soveltaa takaisinperintämenettelyä vain, jos hankkeen tukimäärä ylittää 10 miljoonaa euroa (eli noin 1,5 miljardia Islannin kruunua) ⁽¹⁴⁸⁾.
- (221) Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Islannin viranomaiset ovat vahvistaneet, että hankkeen kokonaiskustannukset alittivat selvästi 10 miljoonan euron kynnyksarvon. Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, että seuranta- ja takaisinperintämenettelyjen sisällyttäminen ei ollut tarpeen.
- (222) Islannin viranomaiset ovat kuitenkin vahvistaneet, että maksut Síminnille suoritettiin ennalta määritellyn, hankkeen etenemiseen kytketyn maksuaikataulun mukaan, ja näin vältettiin liiallisten korvausten mahdollisuus. Sopimuksen 19 artiklan mukaisesti Síminn toimitti New Kaupþing -pankin 17 päivänä helmikuuta 2009 päivätyn pankkitakauksen, joka muodostaa takaisinperintämenettelyn, liiallisen korvauksen välttämiseksi. Lisäksi sopimukseen sisältyy hankkeen etenemiseen kytketty tiukka maksujärjestely, jonka mukaan maksut ovat tietyssä määrin riippuvaisia järjestelmän rakentamisesta ja sen käyttöönotosta asiakkaiden keskuudessa, kuten sopimuksen 16 artiklassa määrätään. Sopimuksen 11 artiklaan sisältyy lisäksi sopimussakkoehdo, jonka mukaan Síminnin on maksettava korvauksia hankkeen viivästyessä, ja sen 13 artiklaan sisältyy lauseke sopimuksen noudattamatta jättämisestä.

Raportointi

- (223) Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan k alakohdan mukaan tukea myöntävän viranomaisen olisi ilmoitettava kahden vuoden välein (verkon käyttöönotosta alkaen) keskeiset tiedot valvontaviranomaiselle ⁽¹⁴⁹⁾. Vaikka kyseisestä tukitoimenpiteestä ei muodollisesti ilmoitettu valvontaviranomaiselle, Islannin viranomaiset ovat nyt toimittaneet merkitykselliset tai keskeiset tiedot valvontaviranomaisen tietopyyntöjen perusteella. Nämä tiedot olisi nyt toimitettava valvontaviranomaiselle kahden vuoden välein osana Islannin valtiontukitoimenpiteitä koskevia vuotuisia raportointivelvollisuuksia.

3.4 Tasapainottava kokonaisprosessi

- (224) Arvioituaan toimenpidettä tasapainotestin merkityksellisten kriteerien sekä laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen laajakaistainfrastruktuuriin myönnettävää valtiontukea koskevien peruseriaatteiden perusteella valvontaviranomainen katsoo, että kokonaisuutena katsoen toimenpiteellä tasapainotetaan näiden haja-asutusalueiden maantieteellistä ja kaupallista haittaa, jota ei muutoin korjattaisi markkinaperusteisilla ratkaisuilla lähitulevaisuudessa. Toimenpiteellä pyritään edistämään innovatiivisten ja laadukkaiden laajakaistapalvelujen kilpailukykyistä toimittamista asianomaisiin rakennuksiin. Toimenpide on suunniteltu siten, että sen yleisvaikutus olisi myönteinen.

⁽¹⁴⁶⁾ Valvontaviranomaiselle toimitettujen tietojen mukaan useat palveluntarjoajat ovat ostaneet Síminniltä tukkutason käyttöoikeudet ja alkaneet myydä omia palvelujaan verkon kautta.

⁽¹⁴⁷⁾ Ks. EFTAn valvontaviranomaisen 13. marraskuuta 2013 tekemä päätös N:o 444/13/KOL seuraavan sukupolven liityntäverkkojen nopeasta käyttöönotosta Skeiðan ja Gnúpverjahreppurin kunnassa (EUVL C 66, 6.3.2014, s. 6, ja ETA-täydennysosa N:o 14, 6.3.2014, s. 1), 114 kappale.

⁽¹⁴⁸⁾ Laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan 1 alakohta.

⁽¹⁴⁹⁾ Näissä tiedoissa olisi ilmoitettava vähintään seuraavat seikat: laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevien suuntaviivojen 74 kohdan j alakohdassa edellytettyjen tietojen lisäksi ajankohta, jona verkko otetaan käyttöön, tukkutason käyttöoikeustuotteet, verkon käyttöoikeuksia hakeneiden ja palveluntarjoajien lukumäärä, verkon varrella olevien talojen määrä ja liittymämäärä.

- (225) Lisäksi hankkeen suunnittelulla ja mahdollisuudella tosiasiallisiin tukkutason käyttöoikeuksiin (muun muassa verkon avoimella ja syrjimättömällä suunnittelulla ja tuen edunsaajan ainoastaan tukkutason liiketoimintamallilla sekä sen selvällä velvollisuudella myöntää oikeudenmukaiset ja syrjimättömät käyttöoikeudet kaikille palveluntarjoajille) varmistetaan, että valtion tukitoimen aiheuttama mahdollinen kilpailun vääristyminen pidetään mahdollisimman vähäisenä.
- (226) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella tasapainotestin kokonaistulos on positiivinen ja laajakaistapalveluiden kehittämiseen Islannin haja-asutusalueilla tarkoitettu rahoitus on tukitoimenpide, jonka katsotaan soveltuvan ETA-sopimuksen toimintaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

4. PÄÄTELMÄT

- (227) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella valvontaviranomainen katsoo, että Síminnin ja televiestinnän rahaston välillä 25 päivänä helmikuuta 2009 tehty sopimus laajakaistapalveluiden kehittämistä Islannin haja-asutusalueilla on valtiontukea, joka soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla.
- (228) Islannin viranomaisia muistutetaan myös siitä, että kaikista suunnitelmista muuttaa myönnettävää yksittäistä tukea, avustusten lisääminen mukaan luettuna, on ilmoitettava valvontaviranomaiselle,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että Síminnin ja televiestinnän rahaston välillä 25 päivänä helmikuuta 2009 tehty sopimus laajakaistapalveluiden kehittämistä Islannin haja-asutusalueilla on tukitoimenpide, joka soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Islannille.

3 artikla

Ainoastaan tämän päätöksen englanninkielinen teksti on todistusvoimainen.

Tehty Brysselissä 30 päivänä kesäkuuta 2015.

EFTAn valvontaviranomaisen puolesta

Oda Helen SLETNES

Puheenjohtaja

Frank BÜCHEL

Kollegion jäsen

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI